

K.K.T.C.

**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ**

MEZUNİYET ÇALIŞMASI

**MUHTARLARA MAHSUS TALİMAT
MECMUASI
TÜRKİYE TÜRKÇESİ'NE AKTARIM**

**HAZIRLAYANLAR:
FERUDUN AY
İSA TOM
MEHMET HARUN ÇELLİK**

DANIŞMAN: YRD. DOÇ. DR. ALİ EFDAL ÖZKUL

**LEFKOŞA
2005**

*Kitap ve yazın kataloğu
var.
Zincirli
2008 05*

K.K.T.C.

**YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ**

MEZUNİYET ÇALIŞMASI

**MUHTARLARA MAHSUS TALİMAT
MECMUASI
TÜRKİYE TÜRKÇESİ'NE AKTARIM**

**HAZIRLAYANLAR:
FERUDUN AY
İSA TOM
MEHMET HARUN ÇELLİK**

DANIŞMAN: YRD. DOÇ. DR. ALİ EFDAL ÖZKUL

**LEFKOŞA
2005**

**MUHTARIN EL KİTABI
KIBRIS**

Muhtarlara Mahsus Talimât Mecmuası

(Bi'l-Me'zûniye Neşrolunmuştur)

**Resmî Mühür
(K.K.T.C. Milli Arşiv ve Araştırma Dairesi)**

KIBRIS

Lefkoşa'da, Hükümet Matbaasında Tab' Olunmuştur.

1929

ÖNSÖZ

K.K.T.C.(yavru vatan) büyük ecdadımız Osmanlı Devleti'nin zayıflamasıyla elinde çıkmıştır.Kıbrıs'ta kalan Müslüman Türk halkı 1974'e kadar sıkıntı,baskı görmüştür.Yine Önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliği ve inançlı Müslüman Türk halkının mücadelesi ile kurulan büyük Türkiye (Anavatan),Kıbrıs Müslüman Türk halkının (yavru vatanın) yardımına koşmuştur.

Bağımsızlığını kazanmış bir toplumun,esaret altındaki dönemleri ,mücadele yıllarındaki olayları biz yeni nesillerin boyun borcudur.İşte bunun bilinci tozlu raflardaki gizli kapaklı kalmış belgeleri gün ışığına çıkarmaya çalıştık.

Yapmış olduğumuz araştırma esnasında beni en çok etkileyen hırslandıran bir olay oldu.Girne'de bulunan arşivde sadece zorunlu ve T.C. kökenli gençlerin uğradığını gördüm.Acı ve üzücü olan bu gözlemimin değişmesi dileğiyle şunu ifade etmek isterim.Bizim tarihimiz şanlı,cesur,utanılmayacak derecede ak ve doğrudur.İlginçtir araştırma yaptığım dönemde Avrupa ve ABD,kullan-at milletlerinde olan Ermeniler'in asılsız katliam iddialarını gündeme getiriyorlar.Ben bunları duyduğumda üzülmüyor ve kızıyorum.Çünkü hem suçlu aynı zamanda katliamı yapan,bağlı olduğu devleti sırtında vuran millet sahte belgelerle çıplak olan kralı giysili gösteriyordu.Üzülmek,kızmak ve etkilenmemek elde değildir.Depolar dolusu belgelerin arşivde dururken bizlerin çaresizce bir asırdır suçluymuşuz gibi susmamıza anlam veremiyorum.Bu düpedüz cehalet zihniyetidir.Yapmış olduğumuz bu araştırma ile bir asırdır gerçekler önünde durduğu halde göremeyen nesillere ufak da olsa cevap olmasını temenni ederim.

Çalışmamız esnasında bizlerden yardımını esirgemeyen Girne Milli Arşiv Müdürü,çalışanlarına,sayın Dekanımız ve dört yıl boyunca büyük emeği geçen Hocam Prof.Dr.Bülent Yorulmaz'a,sayın Yrd.Doç.Dr.Ali Efdal Özkul Hocama saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Ferudun Ay
Lefkoşa/Temmuz-2005

GİRİŞ

Kıbrıs, Akdeniz, Orta Doğu'nun geçmişten günümüze daima kalbi, güvenlik karakolu, ticaret üssü olmuştur. Saymış olduğumuz jeopolitik özellikler tabii olarak adanın yüzyıllar boyunca paylaşılabilir ve istila edilir hale getirmiştir. Bütün bu olanlar elbette ki Kıbrıs adasını ve topraklarında yaşayan halkı etkilemiştir. Hakimiyeti elinde bulunduran her devlet kendi kanun ve nizamını uygulamış veya uygulamaya çalışmıştır. Birçoğu o kadar da hoşgörülü olmamıştır. Kısacası Kıbrıs adası dünya düzeninin oluşumunda daima baş aktörlüğü paylaşmıştır.

Kıbrıs adası, Lüzinyanlar, Venedikliler'den sonra en büyük medeniyet olan Osmanlı Devleti tarafından fethedilmiştir. Arap medeniyetlerinin parlak devlet ve çağlarında birçok defa kuşatılan veya ticaret nedeni ile Müslüman kesim bulunmaktaydı. Osmanlı'nın fethiyle Müslümanlar'ın sayısı da artmıştır. 1571-1878 yılları arasında 3 asır boyunca göç eden Müslüman Türk halkı Kıbrıs'ı vatan edinmiştir. Kendi kanun ve hukuku yanında gayri müslümlere de kendi örf ve âdet, kültürlerine göre diğer halkın hakkına riayet etmek şartı ile hoşgörü gösterildi. 1878 İngilizler'in istilasına ile kanunları İngilizler hazırlamıştır. İngiliz siyasetinin de temeli olan yönet-kullan ama kanunlarını İngiliz menfaatine zarar vermeden hazırla anlayışı ile Müslüman ve gayri müslümlere yerel ve üst yönetimler için kanunlar koymuşlardır. Konulan kanunlar muhtarlar aracılığı ile zamanla din adamlarından alınıp muhtarlara devredilmiştir. Araştırmamızda muhtarlara mahsus yerel yönetimle ilgili talimatları inceledik.

1929'da hükümet mecmuasında basılan bu matbu kitap "Muhtarlara Mahsus Talimat Mecmuası" adlı kitap altında muhtarlara dağıtılmıştır. Siz değerli okuyucularımıza gizli kalmış, araştırılmamış bu belgeleri hatasız bir şekilde aktardık.

Ferudun Ay
Lefkoşa/Temmuz-2005

FİHRİST

<u>Mukaddime</u>	<u>sayfa</u>
Me`mûriyete ibtidâ`î mûbâşeretteki vezâ`if.....	4
Veza`if-i `umûmiye.....	5-8
Veza`if-i mahsûsa.....	9-10
Salâhiyet.....	10
Harçlar.....	11
Birden ziyâde muhtâr bulunduğu hâlde.....	11
Ormanlar.....	12
Hayvân hastalıkları.....	13
Men`-i emrâz.....	15-16
Meyve escârının muhâfazası.....	17
Sıhhat-ı `umûmiye kânûnu.....	17-21
Vergi tahsili.....	21
Eskâyi ârâz`i.....	22
Hayvân şehâdetnâmeleri.....	23-24
Eslaha-i nâriye.....	24
Vezinler ve ölçüler.....	24
Emvâle hâ`inâre îrâs-ı hasâr.....	25-29
Emval`i îtâm idâresi.....	30-32
Tevellüdât ve vefiyât kaydı.....	32-30
Defn`i emvât.....	35-37
Karye zâbitası.....	38-39
Harûb ve zeytinler.....	39-40
Karye yolları.....	40-50
Karye taahhüdâtı.....	51-54
Ma`ârif İslâmlara mahsûs.....	55-56
Ma`arif Rumlara mahsûs.....	56-60
Intihâbât.....	60-61
`Arablara mahsûs.....	61
Emvâl`i gayr`i menkûlenin taksîm,takdir ve kaydı.....	62
Muhtâr şahâdetnâmeleri.....	62-68
İrsen intikâl.....	66
Emvâlin taksîmi.....	68
Tahkîkât`l mahalliye.....	69-70
Takdir`i kıymet.....	70-71
Tahrîr`i `umûmi.....	71
Varidâtın keşf ve takdiri için mesâha icrâsı.....	72
Mühür ve imzâların tasdiki.....	73-75
Mevâdd-ı `umûmiye.....	76-78
Mazbataların infâzı:	
Emvâl-i menkûle fûrûhtu.....	78-81
Emvâl-i gayri menkûlenin bil müzâyede fûrûhtu.....	82-84
Satış nizâmâtı.....	84-102

1. kâ`ime.....	104-106
2. kâ`ime.....	107-109
3. kâ`ime.....	110-111
4. kâ`ime.....	112
5. kâ`ime.....	113-114
Karye komisyonu.....	115-116
Harçları mûbeyyin cedûl.....	117-123
Târib-i cedûli.....	124-125

MUHTARLARA MAHSÛS TA'LİMÂT MECMÛ'ÂSÎ

(Fasl-ı evvel)

Mukaddime (1.sayfa)

Her bir karye yâhûd mahallede me`mûrîn mahalleye bir muhtâr ve dört azâdan `ibâretdirler.Muhtârlar vâli tarafından,karye yâhûd mahalle ahâlisinin beş kişisinden nasib ta`yin olunurlar.Mezkûr beş kişinin ikisi meclis-i idâre tarafından ve üçü ise kazânin meclis-i kavâneyn azâsı tarafından ta`yin olunur.Hiristiyân cemâ`ati için muhtâr ve a`zâlar idâre ve kavâneyn meclislerinin Hiristiyân a`zâsı tarafından ve İslâm-ı muhtâr ve a`zâlar ise mezkûr meclislerin İslâm a`zâsı tarafından ta`yin olunurlar.Mutâbâkı dört kişi a`zâdırlar.Herhângi bir karye yâhûd mahalle cemâ`atinin ahâlisi karışık olup son tahrîr nufûsa göre 30 Hiristiyân yâhûd İslâm'dan dahâ ziyâde olmadığı takdirde muhtâr ile a`zâların hângi cemâ`ate mensûb olacaklarını tesbît için her hângi bir vakitte ve her hângi bir karye veyâ mahallede vâlinin emriyle bir tahrîr-i nûfus mahsus icrâ olunabilecektir.(1928 nûfûs, 38 numaralı kânûnı.)

Muhtâr ve a`zâlar,ta`yinlerini ta`kîbiden şehir-i nisânın ikinci gününden itibaren sene-i müddetle işgâl-i me`mûrîti ederler.Fakat müddet-i me`mûrîti esnâsında vefât etmiş veyâ `azl edilmiş yâhûd sûret-i ahırla muhtârlıktan intisâl etmiş olan bir muhtâr veyâ a`zânın yerine tâ`yin olunan muhtâr veyâ a`zâ,yerine kâ`im olduğu kimsenin ta`yin edilmiş olduğu müddetin inkizâsına kadar işgâl-i me`mûrîti ider.Bazı ahvâl-i bil-istisnâ bir karye yâhûd mahallenin yirmi beş yaşından ziyâde olup meclis-i kavâneyn muhtarlarının sene-i câriye esâmi defterinde mukîd bulunan bil-emmûm ahâlisi muhtâr veyâ a`zâ sıfatıyla hizmet etmeye sâlih ve tâbî`dir.Bir kimse vecse lâyıık üzere muhtâr tâ`yin edildikten sonra vâlinin tasvîb eyleyeceği ma`kûl bir sebep mevcûd bulunmadığı hâlde ol sıfatla hizmet etmekden imtinâ `eyledği taktirde beş lirâdan ziyâde olmamak üzere bir cezâyî takdîye tâkbic bulunur.Muhtâr sıfatıyla hizmet etmeğe yemin etmiş oldukları hâlde o sıfatla ifâyi vazîfeden imtinâ` eden muhtârlar haklarından nihâz olunabilecek sâ`ir her hângi bir çâre-i kânûnîden mâ`dâ her bir cürm içinde bir lirâ cezâyî takdî vermêge tâbî`dirler.Bir muhtâr yâh a`zâ kom iserin tahrîri musâ`adesiyle vazîfesinden isti`fâ edebilir.Muhtârlar kendi karye yâhûd mahallelerinin hûsn-i hâl,sıhhat ve refâhı için gel mertebe mes`ûldürler ve a`zâlar dahi bu mes`ûliyete iştirâk etmelidirler.Muhtârların kendilerine `âid ahkâmı mehtû olan kânûnlara âşinâ olmaları ve kendi vezâ`if ve salâhitlerini tamâmıyla bilmeleri elzemdir.

Binâen aleyh,aşâğidaki sahîfeleri ve kezâ kâymakâm kazâ tarafından kendilerine bir ay ta`lîmât itâ edilmiş olan kâfe-i evrâk ve kavâneyn sûretlerini dikkatle okumaları iktizâ eder.Muhtârlar bütün vazîfelerini kendileri için yazılmış ve ta`rif edilmiş bulmağı beklemelidirler.

Bağzı ahvâl zuhûr eder ki bunlar da vazîfeleri icâbi olarak yapacakları şeyi karârlaştırırken kendi zekâ ve derâyetlerine itimât etmeleri iktizâ eder.Muhtârlar ma`kûlâne ve hûsn-ü niyetle hareket ederlerse müşkülânêgramaları gayrı muhtemeldir.

Muhtârlık vazîfesi bir tâkım hukûk ve imtîzâtini müştemeldir.Fazla olarak bir makâm emniyetidir ve bir muhtâr vazîfesinde bir günâh se`hareket yâhûd ihmâl ile müthem olur veya kendisine verilen i`timâdi hilâf-ı kanûn olarak sû`isti`mâl

ederse hakkında ittihâz olunabilecek sâhir her hâangi bir süre-i kânunîden mâdâ vâli tarafından 'azle tâbi bulunur.

[Me`muriyete itdâyi mubâşiretindeki vezâ`if]

Komîser,yeni muhtârların dâ`iresine gelip yemin etmeleri için bir gün ta`yîn eder.Yeni bir muhtâr me`muriyete ibtidâyi mübâşeretinde sulfünün muhtâr sıfatıyla yedinde bulunan kâfe-ı defter, kuyûdât ve sâ'ik, evrâk ve mehreleri,bunlar için bir makbûz 'ilm ve hasbiri vererek,sulfünden teslim alacak ve kâfesinin tamâm olup olmadıklarını dikkatle tedkik edecektir.

Mümkün ise eşyâyı mezkûrenin tadvikini sâfiyesle birlikte yapacak,ve her ne sûretle olursa olsun,bir şeyi noksân bulduğu yâhud bir şey hakkında kendisine izâhât verilmesine lüzûm gördüğu takdirde hilâ te'hîr sulfiyle görüşecek ve ondan izâhât talep edecektir.

Eğer her bir şeyin muntazam bir hâlde bulunduđuna dâ`ir kesb -i kanâ`at etmezse, hemân komîsere rapor edip ahvâli ana arz ve izâh etmelidir.

Yeni muhtâr ve a`zânın vazîfeye mubâşeritinden sonra sür`at-i mümküne ile a`zâlarının sûretlerini kazâ defteri hâkâni dâ`iresine i`ta eylemeleri îcâb eder.

[Vezâ`if-i 'umûmiye]

Bir muhtârın vezâ`if-i `umûmiyesi şunlardır:

1. Muhtârlığa ta`yîn olunduğu karye veyâ mahalle derûnunda âsâyîşi muhâfazâ etmek.
2. Kendi muhtârlığı dâhilinde vukû` bulan her bir âgır cürm yâhud kazâ hakkında en yakındaki zâbita merkezine sür`at-ı mümküne ile ma`lûmât vermek yâhud göndermek.
3. Komîser veyâ nâhiye müdürü tarafından,neşr içinde,kendisine gönderilecek i`lân-i nâme,beyân-ı nâme ve sâir evrâk resmîyeyi karye veyâ mahallesi dâhilinde görünür bir mahallede neşr etmek veya oraya ta`lik etmek.
İhtâr: Sebû mesellû i`lâne nâmeler ve sâirenin 'anına bir emir verilmiş olmadıkça ve solundan sonra sür`at-ı mümküne ile neşr veyâ ta`lik olunmaları iktizâ eder.İ`lâne nâme ve sâcirenin mahallinde sökölüp yırtılması veyâ mahu olunması polise ihbâr edilecektir.(cezâ kânûne nûmesinin 93.maddesine bâk)
- 4.Vârdât tahsilinde hükûmet me`mûrlarına muzâheretde bulunmak.
- 5.İcrâ me`mûru vekîli tarafından veyâ nâmına alarak infâz için kendisine teslim olunacak bilcümle mezkereleri infâz etmek.
- 6.Bir mezâtçı vezâ`ifinin icrâsına münâsip olđuna dâ`ir defter hâk ânı ve mesâhe riyâsetinden bir şehâdet nâme ve reis-i mûmî ileyhin kana`atini mûcip bir kefâlet mâliye ictâsına tâbi' olmak üzere,karye veyâ mahallesinde icrâ tarafıyla bilcümle emvâl-i ğayr menkûle ferûbatının icrâsında bulunmak, bir karye veyâ mahallede evşât matlûbeyi hâciz bir muhtâr bulunduğunda,bi' ve ferûhat kazbesi,kazânın evsât matlûbeyi hâ'iz en yakın muhtârı tarafından icrâ olunur.
- 7.1890 ve 1928 seneleri tevledât ve vefiyât kânûnları tahtında mevzû' 'ahdesi olan vezâ`ifi îfâ etmek.
- 8.Muhtâr sıfatıyla nezdinde bir mühür bulundurup mühürlenmesi îcâb eden alelumûm şehâdetnâme ve evrâkı temhîr etmek.

İhtâr= Bir muhtâra muhtâr sıfatıyla imzâ eylediği her hângi bir kâğıda her hâlde mühürleyecek ve îcâb ederse 'alâkadâr olan kimselere onu îzâh edecektir. Kezâ câhil veyâ a'mâ olup da bir kâğıda iş âretini vuz'eden her hângi bir kimsenin veşîka-ı mezkûre me'alini tamâmıyla anlamış olmuşa kana'at peydâ edeceğine dikkat edecektir.

9. Vâli cânibinden ta'yîn ve tahşis kalınacak şekilde bir alâmet temyîze takınmak.

10. Taşrifinde emvâl-i ğayr-i menkûle bulunan veyâ ol emvâlde hâk intifâ'î olan herhângi bir kimsenin vukû' vefâtını onun terk edeceğine emvâliyle verselerini gösteren bir kı'ta cedevvül ile berâber kazâsının defter hâkânı memûrına rapor edip ol emvâle vâris olmağa hâ'iz salâhiyet verse bulmadığı dahî rapor etmek: her hâlde şu kadar ki, hiç bir muhtâr zikr olunan ma'lûmûnün i'bitâsı için sâ'ir bir kimsenin müstehak olabileceği ücreti istihsâle hakî olmaktan, kendi me'mûriyeti hesabıyla men'edilebilecektir.

11. Vakit bu kıt kazânın idâre meclisinde ta'yîn olunacak fiyatlarda birûce peşin te'diye olunmayacak üzere hükûmetin îfayı vazîfe zamanında sefer etmekte bulunan herhângi bir me'mûrına îcâbı hâlinde konak, tî'âm ve ât yemi tedârik etmek.

12. İsti'âli kânûnen memnû' olan hîleli yâhûd yanlış vezin veyâ ölçülerin kendi ma'lûmâtı dâhilinde olarak her bir isti'âlinde lâzım gelen me'mûr mahallîye ihbâr-ı keyfiyet etmek.

13. Halk yâhûd mevâşi meyânında bir 'alt sâriye yâhûd müntene veyâ bir 'alt sâriye yâhûd mentene-i maznûne zuhûrunda kazânın komîserine yâhûd nâhiyenin müdürüne veyâ bir zâbıtâ me'mûrine ma'lûmât vermek.

14. Emvâl-i menkûle yâhûd ğayr-i menkûle hakkında herhângi bir şehâdet nâmeyi, i'tâsından imtinâ'a hak verecek bir mâni' olmadığı ahvâlde i'tâ etmek.

15. 'Alelumûm, kanûn veyâ 'örf ve 'âdet iktizâsından olarak mevzû' veyâ mevdû' 'ahdesi olan bilcümle vezâ'ife infâz eylemek.

İhtar= Bilerek ğayr-i sahîh bir şehâdet nâme vermek 10 lira cezâyı takdî veyâ bâğzı ahvâlde iki seneden ziyâde olmamak üzere bir müddet hapis ile mücâzâtı mücib-i âğır bir cürümdür.

[vezâ'if-i mahsûsa]

Muhtârların kezâ âtîde zikr olunan mevâd huşûşâta mut'alık îfâ edecekleri husûsu vazîfeleri vardır.

Ormanlar.....	sahîfe 12'ye bak
Hayvânât hastalıkları.....	sahîfe 13'e bak
Mun'emrâz.....	sahîfe 15'e bak
Askâyı ârâzı.....	sahîfe 22'ye bak
Hayvân şehâdet nâmeleri.....	sahîfe 23'e bak
Islaha-l nâriye.....	sahîfe 24'e bak
Uzân ve ekyâl.....	sahîfe 24'e bak
Meyva eşcâzının muhâfazası.....	sahîfe 17'ye bak
Sihhat-ı 'umûmiye.....	sahîfe 17'ye bak
Emvâle bâ'inâne îrâş-ı haşâr.....	sahîfe 25'e bak
Emvâl-i îtâm idâresi.....	sahîfe 30'a bak
Tuldât ve vefiyât kıydı.....	sahîfe 22'ye bak

Defn-i emvât.....	sahîfe 35'e bak
Karye zâbitası.....	sahîfe 38'e bak
Zeytinler ve hurûblar.....	sahîfe 39'a bak
Karye yoları.....	sahîfe 40'a bak
Karye ta'hidâtı.....	sahîfe 51'e bak
Mu'ârif.....	sahîfe 55'e bak
Muhakkime ehkâmının infâzı.....	sahîfe 78'e bak
'Arabalar ve nakliyât.....	sahîfe 61'e bak
Emvât-i ğayr menkûlenin taksîm-i kaydı ve takdîr-ı kıymeti.....	sahîfe 62'ye bak

[Salâhiyât]

Bir muhtâr kendi muhtârlığı dâ'iresi dâhilinde 1927 senesi Kıbrıs muhâkim adli ile fermân kânûnisi ehkâmınca ,bir zâbita me'mûrı salâhiyât imtiyâzâtın, hâciz olup ,binâenaleyh buşûşât sâcire meyânında,esbâb-ı ma'kûleye müstened kendi zan kana'atine göre katl veya katle taşdı gibi âĝır bir cürm irtikâb etmiş olan bir şahsî bir derdest mezkûresini hâmil olmaksızın derdest etmek salâhiyetine mâlikdir,fakat bu salâhiyetini isti'mâl ettiĝi takdirde belâten hasîr e n yakın zâbita merkezine irsâl-i ma'lûmât edecektir.

Bir muhtâr ledâ el-îcâb âsâyişi muhâfaza ve yâhûd mücrim veyâ maznûn olan bir şahsi kânûn dâ'iresinde derdest etmek için her hâangi bir kimseye kendisine mu'âvenet etmeĝe da'vet edecektir ve bu sûretle da'vet olunup da bir sebep ma'kûl olmaksızın îfâyı mu'âvenetden imtinâ' veyâ o gibi mu'âveneti ihmâl eden kimse 3 lirâ cezâyı takdîye müstehak olur.

[haraçlar]

Muhtârlar ma'in bir tâkım haraclar ehziyene salâhitdâr iseler de bir muhtâr kânûnun sırahâten kendisine mûzûniyet verdiĝi ücretden mâ'dû bir ücret talep ve ehez edecek olursa 10 lirâdan ziyâde olmamak üzere bir cezâyı takdî îfâsına tâbi' bulunacaktır.(haraçlara 'â'it cedû) için 122-1-7 sahîfelere bak)

[Birden ziyâde muhtâr bulunduĝu ahvâl yanındadır]

Bir karye veyâ mahallede birden ziyâde muhtâr bulunduĝu takdirde her muhtâr hittabiyye yalnız kendi mensûb bulunduĝu cemâ'ate muta'alk emûre mudâhile edecektir ve bir vazîfe-i mahsûsiyenin hâangi muhtâr tarafından îfâ edileceĝi kânûnda sırahâten gösterilmedĝi ve ona dâ'ir bir ihtilâf bulunduĝu ahvâlde mesele havâle edilmek iktizâ eder.(Muhtârların ahvâl-i mahsûseye muta'allık vezâ'ifi)

(Ormanlar)

Hâne inşâsı yâhûd emûr beytiye veyâ zevâciyede isti'mâl mukassadlarıyla orman dâhilinde eşcâr-ı kat' etmek için ruhsat talebini hâvî olup karye ahâlisi tarafından yapılan istid'â nâmelerin muhtârlar tarafından komîsere 'arz edilmeleri îcâb eder.Bu gibi musâ'ede yalnız orman civârında bulunan ev muhtâr

buldukları odun ve keresteyi alel mu'tâd civârındaki ormanlardan istihsâl eden köylere verirler.

Bu meşellü istid'a nâmelerin turuncu zamanında muhtâr(kendi kana'atine göre lüzûm görürse) ruhsat i'tsının lüzûmunu beyân edecek ve:

1. Talep olunan kerestenin ne maksad için isti'mâl olunacağını
2. Talep olunan escârın muhitini,irtifâ'ını, adedini ve cinsini
3. Escârın kat' edilmesi arzû olunan mahalle
4. Eşcârı kaldırmak için matlûb olan müddeti zikâ edecektir.

Sekenesi orman dâhilinde sürülerini otlamak isteyen bahr-ı karyenin muhtârı mârt ayında hayvânların 'aded ve nev'ini ve otladılmaları arzû edilen muhalleri mübeyyin komîsere tahrîri bir rapor verilmelidir.

Hayvân hastalıkları

Bir karyede veyâ civârında hayvânât arasında hastalık zuhûr ederse onun men'serâyeti için tedâbir-i ittihâz edilmediği takdirde ahâliye mühim ziyân ve hasâr verilmesi muhtemeldir.

Taht-ı tasrif veyâ murâkabesinde her hâangi bir maraz veyâ cillete tutulması olduğu anlaşlan bir hayvân bulunduran her kimse belâ tâhîr muhtâra haber verecektir.Hayvânı ihtilâtdan derhâl men' etmek veyâ hayvân gebermiş ise sür'at-i mümküne ile lâşesini defn etmek muhtârın vazîfesidir.

Eğer bir hayvânın hastalığa tutulduktan sonra kısa bir müddet zarfında gebermiş veyâ sârî bir hastalıktan gebermiş olduğuna dâir kana'ât hâsıl olur ise lâşesi olduğu gibi (derisi yüzülmeksizin veyâ cesed fetih olunmaksızın)sönmemiş kireç derûnunaçer sönmüşse kireç bulunabilir ise,lâ akalle 4 veyâ 5 kadem derinliğinde defn olunmal ve lâşesi etrâfında bulunan fuzullât yâhûd kan gibi mevâd berâber gömülmelidir.

İşbu ta'lîmât mücebezce vazîfelerini îfâ etmeyen muhtâr ilk def'âki feyâhat için 5 lirâ,ikinci def'aki feyâhat için 10 lirâ ve üçüncü def'aki feyâhat için 20 lirâ cezâyî takdî vermeğe tâbir olurlar.

Sârî bir hastalıktan gebermiş olduğu şüphe olunan bir hayvânın derisi satmak veyâ mübâdele etmek ,yâhud satış veyâ mübâdele için onu meydâna komak cinâyet nev'inden bir cürm teşkil eder.Ol sûretle o meşellü bir derinin ehz ve i'tâsı için vukû' bulan her bir teşebbüs muhtârlar tarafında belâ tâhîr zâbitaya ihbâr edilecektir.

Bir karye sâhesinin,bir hükûmet il'ânıyla ğnâm çiçeği ve sânre ile buluşmuş olduğu il'ân edildiği takdîrde muhtâr,hayvânları aşılama için hükûmet tarafından gönderilen esbâsa mu'üvenet etmek ve bilcümle hayvân saçlarının bir müveccib hayvânlarını aşlatmalarını te'mîne eyleme mecbûrdur.Kezâ, evâmîr-ı ehîreye değin hayvânların o sâhadan kaldırılmalarına muhtâr müsâ'ade etmeyecektir.

Şirpençe hastalığıyla bulunmuş oldukları il'ân olunan sâhalarda her hâangi bir hayvânın boğazlanmış kezâ memnû'dür,meğer ki karaniyetine yekciyesinin yâhûd Kıbrıs zâbitâ-i askeriyesine mensûb bir ferdek tahrîri musâ'adesi istihsâl edilsin.

Her hâangi lâşe,buynuz ve derilerin yâhûd bunların her hâangi akşâmının bulunmuş bir sâhadan kaldırımları kezâ memnû'dur.

Kuduz hastalığı zuhûr ettiğî veyâ onun hakkında şüphe hâsıl oldu takdirde hemen komîsere ihbâr-ı keyfiyet eylemek muhtârın vazîfesidir.

Nev'-ı emrâz

Muhtârlar, ma'lûmât aldıkları şüpheli her hâangi verem vukû'ati belâ te'bir kendi dâ'irelerine mensûb-ı tabiye me'mûruna ihbâr etmeli ve bütün melbusânın, pîrtîlerin vesâ'irenin tathîr veyâ yakmak sûrertiyle itlâf edilmelerini te'min etmelidirler.

Hânelerinde:Çiçek,suçiçeği,kızılhummâ,kolerâ veyâ kuşpâlâzı, menencit,tifo,tifoîd ve bağırsâk hummâsı gibi bir hastalık tutulduğu şüphe edilen bir kimse bulunan hâne sûçları kazâ-ı tabiye me'mûruna,karye doktoruna veyâ muhtâra ihbâr keyfiyet edeceklerdir.Muhtâr o gibi bir ihbârnâmeyi ehz eder etmez hemen komîsere yâhûd en yakın polis merkezine haber verecektir.

Bir karye sâhasının,bir hükûmet i'lânıyla bir 'illet-ı sâriye veyâ münteneye tutulmuş olduğu eş'âr edildiği taktîrde tabiye -i me'mûr mes'ûlü o sâhaya giren yâhûd ondan çıkan eşhâsı taht-ı murâkabeye alır ve muhtârlar bu me'mûrlara yardım etmeğe mecbûrdurlar.

Bu nızâmât hilâfetinde her hâangi bir hareket cezîyi takdî ve haps cezâsıyla kâbil-i tebziyedir.Her hâangi meskînelik vukû'ati yâhûd şüpheli her hâangi bir meskînelik hastalığı komîsere ihbâr edilmelidir.Bu vazîfeyi îfâ etmeyen muhtârlar beş(5) lira cezâyı takdî vermeğe tâbî'dirler.

Meyve escârının muhâfazası

Muhtârlar karye yâhûd mahallede zeytin,hurûb veyâ meyve ağacı odunu satan veyâ satışa çıkararak yâhûd satmak için onu taşıyan bir kimseden o satış için komîserin ruhsat tezkîresini îrâz eylemesini talep edebilecektir.Ruhsat tezkîresi îrâz edilmediği veyâ o odunun furûhati için ruhsat verilmiş olan odun olmadığı muhtârca tahkik edildiği taktîrde muhtâr o odunu zabt edebilecek ve keyfiyeti sūr'at-i mûmküne ile komîsere veyâ zâbıtaya ihbâr edecektir.

Sihhat-ı 'umûmiye kânûnu

Muhtâr ve a'zâlar 1812 senesi hıfzıl sıhha-i 'umûmiye (kara) kânûnu mukassadı için kânûn-ı mezkûrun cârî bulunduğu karyelere ,"karye-i hıfzıl sıhha komisyonunu " olup muhtâr-ı re'is sıfatını ha'iz bulunacaktır.

Bir karyede birden ziyâde muhtâr ve karye komisyonları bulunduğunda sûretde muhtârlarla komisyonlar birleşerek kavâneyn mezkûre mûcibince "karye-i hıfzıl sıhha komisyonunu" teşkil ederler ve komiser muhtârların yerine re'is ta'yîn eder.

Hıfzıl sıhha komisyonu:

1. Karye dâhilindeki sokaklarla 'umûmi mahallelerin tanzîfât ve ta'mîrâtına , su hendeklerinin vecelayıkında olmasına ve muvâne'inden sâlim olmalarına dikkat edecek

2. Karye dâhilinde 'umûmi veyâ husûsi bir mahallede sıhhat-i 'umûmiyeye mazir olan müzherkât ve süpüründülerin birikip kalmasını meni edecek
3. 'Umûmi veyâ husûsi bir memsâ kuyusundan, yâhud sâ'ir bir sûretle hâsıl olan te'fen ve sâ'ire mesellû 'umumiye ta'cîz eden şeyleri âzâle için ittihâz-ı tedâhir eyleyecek.
4. Su alınan veyâ suyun cemi' ve hıfz olduğu yerlerin tathîrât ve ta'mîrâtına bakacak
5. Mevtânın kabristândan başka bir mahallede defn edilmesine dikkat edecektir.

Hıfzıl sıhha komisyonu komîserin tasvîbiyle:

1. Selbâneler ihbâr edebilecek ve karye dâhilinde hayvânât zebincini usûl ve kâ'ide tahtına koyabilecek.
2. Karye dâhilinde bir şokajı veyi 'umûmi mahallî tasviye veyâ ıslâh edebilecek.
3. Karye için iyi bir su tedârik edecek ve karyenin sıhhat ve nizâfetinin turuncu müveccib her bir şey'i icrâ edecek.
4. Sâlifil zikr husûsunun muvakki' 'icrâya vaz'ı için ta'limat yapabilecektir ki o ta'limât-ı tasdîk için komîsere gönderebilmelidir.

Bu mesellû ta'limât komîser tarafından tasvîb edildikten sonra karye dâhilinde göze görünür bir mahallede ta'lik edilecek ve ta'lik olunduktan 5 gün sonra karye seknesi üzerinde mer'îl hükm olacak ve ta'limât-ı mezkûreden beri hilâfında hareket eden eshâs 10 şilin cezâyâ tâbi' bulunacaktır ki muhtâr bunun için muhakkime huzûrunda ikâme-i da'vâ edecektir.

Hıfzıl sıhha komisyonu ,komîserin müsâ'adesini istihsâl etmek şartıyla resm ve vergi tarah ve tahsîl edebileceklerdir.

Mezkûr resm ve vergiler kabûl ve tasdîk edildikten sonra karyenin görünür bir mahalline i'lân-ı ta'lik etmek sûretiyle nesr olunacaklardır ve onlar 3 ây zarfında te'diye edilmedikleri takdîrde muhtâr muhakkime nezdinde ta'kîbât-ı kânûniye icrâ eyleyecektir.

Bu sûretle tarah ve tahsîl olunan meblağ "karye sandığı" teşkil edecektir ki bu sandık muhtârın bed idâresinde bulunup muhtâr bahr sene mürâtik 31.günü komîsere sandığın bir hesâbını verecek ve ona â'id bütün makbûz 'ilm ve haberlerini îrâz eyleyecektir.

Hesâbât meclis-i idârece ta'yîn olunacak eşhâs zarfında takdîr edilecek ve şâyed karye sandığına â'id her hâangi bir meblağ gayr -ı münâsib bir sûretle şart oludugunu tezâhir ederse o mesellû musârefât için mes'ül olan kimseler o meblağı mezkûr sandığı i'âde edeceklerdir.

Hıfzıl sıhha komisyonu a'zâsından her biri, komîserin ihtâr nâmesinden sonra ,sâlifil zikr vezâifin îfâsı husûsunda ihmâl eyledikleri hâlde,iki lirâ bir cezâyı takdî îfâsına tâbi'bulunacak ve komîser ,icrâda kusûr etmek oldukları işi , musârifi karye tarafından tavsiye edilmek üzere ,icrâ ettirecektir.Bâlâde zikr olunan kânûn tehindeki tezâyı takdîler karye sandığına te'diye edilecek ve kavâneyn mezkûre ahkâmını icrâ zamanında ihtiyâr edilen kânûn dâ'iresindeki kâfe-i masraflarda karye sandığından verilecektir.

Herhâangi bir ta'cizlîgi tahkîk etmek için bir sıhhiye me'mûrunun herhâangi bir mahalle kesirine hakk olacaktır.Talep vukû'unda muhtâr veyâhûd a'zâlardan herhângisi sıhhiye me'mûruna refâkat edecektir.

İhtâr: Komîserin işbu kânûnları muvakkî'tatbîka vuz' etmek husûsundaki salâhiyâtı için 1899 senesi 23 numaralı kânûnun 8-5 maddelerine ve fî 18 Mart sene 1910 târihli cerîde-i resmîyeye murâca'at olunur.

Vergi Tahsîli

Muhtârlar,vergilerin tahsîli için îfâyı mu'âvenet etmek husûsunda 'umûmî vazîfelerinden başka (5.sahîfeye bak) vergi yâhûd resimlerin te'diyesi talebini hâvî meclis-i idâre mazbatalarını icrâ için dışarı giden vergi tahsîldârlarına refâkat etmeğe da'vet olunabileceklerdir mezkûr î'lâne nâmelerin mündercâtı muhtârlar tarafından ta'aluku olan kimselere teblîğ edilecektir.

Eskâyı Ârâzi

Muhtâr ve a'zâlar,1887 senesi eşkâyı ârâzî ve şu kânûnu tahtında fî'ile getirilmiş olan inşa'atin muhâfazasına nezâret ve inşaât-ı mezkûreye îrâs edimiş herhâangi zururî komîsere ihbâr edeceklerdir.Bunu 'an-ı kâsd ihmâl edecekleri sûretle 3 lirâ cezâyı takdîye müstehak olurlar.Bu mesellû inşa'ât-ı eskâ'iyeden müstefid olan mal sâhipleri,inşa'âtı mezkûre yüzünden mallarına zarar îrûs edilmiş olan kimselere tazmînat vereceklerdir.Tazmînatınnû' ve miktarıyla mâlî kâ'ide görmüş her bir mal sâhibi tarafından verilecek hassa-i e'ânenin nisbeti muhtâr ve a'zâlar tarafından ta'yîn edilecektir.

Bunların karârı kılmannacak ve üç sûreti yapılarak imzâ ve temhir edilecektir.Karârın bir sûreti komîsere ve biri tazmînat talep eden kimseye irsâl edilecek ,diğeri ise karye dâhilin de göze görünür bir mahalle-i ta'lik olunacaktır.Karâr-ı mezkûrenin karye dâhilinde nesr ve î'lânı husûsunda vukû' bulacak ihmâl muhtâr ve a'zâyı bir lirâ cezâyı takdîye tâbî' kılacaktır.

Eğer muhtâr ve a'zâ tazmînatı takdîr etmeleri tal ebini hâvî komîser tarafında bir ihbârname aldıktan sonrâ yedi güne kadar takdîr husûsunu ihmâl edecek olurlarsa komîser takdîrin icrâsı için ehl-i vukufdan kimseler ta'yîn edileceklerdir.

Hayvân Şehâdetnâmeleri

Satılması murâd olunan her cins öküzler,atlar,katırlar, merkebler,develer,koyunlar, keçiler,ve tomuzlar için kendi muhtârı dâhilinde 'alel'âde sâkin olan kimselere tasarruf şehâdet nâmeleri ictâ etmek muhtârın vazîfesidir.

Muhtârlara dip koçanını hâvi defterler derûnunda şehâdetnâme fûrmeleri verilecek ve hayvânını satmak murâd eden satıcının defterde kalan dip kosağını imzâ etmesine dikkat olunacaktır.Kezâ şehâdetnâmelerde hayvânların evşâfının sûret-i sahîfede beyân edilmiş olduğunu ta'min etme ve şehâdetnâme için murâca'at eden kimsenin fil hakîka hayvân sâhibi kendisi veyâ usûli vecihle

kendi tarafından me'zûn kılınmış vekili olduğunu tahkik etme dikkat edilecektir.Çünkü eğer sâhip mürâca'at hayvânını sarkit etmemiş ise onu şehâdetnâme veren muhtârın müşkülâta uğraması muhtemeldir.

Bir muhtâr hayvân şehâdetnâmesi i'tâ eylediğinde 'aynı hayvâna 'âid eski bir şehâdetnâme varsa onu alıp nezdinde hıfz eyleyecektir.

'An-ı kasdî gayr -ı sahîh şehâdetnâme vermenin cezası ma'veyâ belâ mücâzât-ı takdîye iki sene müddetle hapisdir.

Ihtâr: Hem Hıristiyân ve hem İslâm muhtârı olan karye veyâ mahallerde şehâdetnâmeler (tarafeynin 'aksine karâr verdiği ahvâl-i bil isti'nâ) satıcının dînen mensûb bulunduğu cemâ'in muhtârı tarafından tasdîr kılınacaktır.

Eslehe-i Nâviye

Muhtâr ve a'zâlar, karye yâhûd mahallede eslehe-i nâviye isti'mâl edip o gibi esleheyi taht tasarruflarında bulundurma gayr -ı münâsib 'ad eyledikleri eşhâsın isimlerini tahrîren komîsere bildirmelidirler.

Vezinler ve Ölçüler

Muhtârlar gayr -ı sahîh vezin ve ölçülü isti'mâlini ihbâr etme bilhassa me'mûrdurlar.

Gayr-ı sahîh tartılar ve ölçekler veyâ taşlar yâhûd tartı ve ölçek yerine kullanılan sâ'ir şeyler isti'mâl eden kimseler için cezâlar vuz' olunmuştur.

Emvâle Hâ'iname İrâs-ı Hasâr

Eşhâs-ı mechûle tarafından mallarına hâ'inâne îrâs-ı hasâr edilmesinden dolayı tazmînât almak arzû eden kimseler ezrâr edilmiş olan malın arâzîsi dâhilinde kâ'in bulunduğu veyâ zorurun îka' edilmiş olduğu karye veyâ karyelerin muhtârlarına yâhûd iki a'zâsına ve en yakın polis merkezine sür'at-i mümkünle ile i'tâyı ma'lûmât edeceklerdir.

Mezkûr-ı ihbârnâmeyi alır almaz muhtâr ve iki a'zâ yâhud kendi taraflarından o maksad için ta'yîn olunan ashâş vuku' bulan zoruru müde "inin refâkatiyle hemen mu'ayene edip tazmînât olarak te'dîyesi lâzım gelen mübâyî keşf ve takdîr etmelidirler.

Müde"î mezkûr mübâî kabul ettiği takdîrde muhtâr,müde"i tarafından verilen ihbârnâme târihinden i'tibâren on gün zarfında karyenin vergi veren ahâlisinin bir listesini ihzâr edip karye dâhilinde kâ'in her bir kilise veyâ câmi' kapısına ta'lak eyleyecek , fakat kilise veyâ câmi' mevcûd bulunmadığı hâlde o listeyi karyenin görünür bir mahalline ta'lik eyleyecektir.Mezkûr liste,kararlaştırılmış tazmînât olarak te'dîyesi lâzım gelen bütün meblağıyla her bir kimsenin te'dîye edeceği meblağı muhtevî bulunmalıdır.

Muhtârlar ,tahmîn olunan zoruru vergi veren bütün ahâli arasında müsâvî olarak taksîm etmelidirler.

1. İhtâr: Vergi veren ahâli kendilerine herhângi nû' tekâlif-i keşf ve takdîr edilmiş on sekiz yaşında ve dahâ büyük bir yaşta bulunan bilcümle erkekler ve on sekiz yaşında yukarı olan bütün kadınlar demektir. Karye hudûdu dâhilinde kâ'in-i manastır, metûşî ve tekyelerin tazarları ve çiftelik mutasarrıfları ahâli-i mükellefeden ma'dûddurlar.
2. İhtâr: Kendilerine vergi keşf ve takdîr edilmiş ve fakat artık bir karyede sâkin bulunmayan eshâs yukarıda zikr olunan listeye dâhil olmalıdırlar. Listenin nesr ve ta'lik edildiği târihinden i'tibâren yirmi gün zarfında parayı tahsil etmek muhtârın vazîfesidir. Muhtâr, komîser tarafından i'tâ olunacak kosânlı bir defterden makbûz 'ilm ve haberleri verecek ve ta'diyât karyenin bütün ahâlisi tarafından îfâ edildiği takdirde parayı müd'îye teslim edip ondan bir kabz varkası alacaktır.

Bazı kimseler para vermedikleri takdirde muhtâr ehez eğildi i meblâğı müd'îye teslim edecek ve eğer müd'î meblâğı mütbâkının tahsili için ta'kîbât -ı kânûniye ikâme ederse muhtâr, da'vânın târib bedâyetinden i'tibâren yirmi gün zarfında para vermeyen eşbâsın isimlerini gösteren bir listeyi mahkemeye gönderecektir.

Herhâlde muhtâr zararın müd'î tarafından ihbâr edildiği târihinden i'tibâren 15 gün zarfında vergi veren ahâlinin bir esâmî listesini ahzâr eyleyecek ve hin mürâca'atda onu müd'îye teslim edecektir.

Müd'î zarar hakkında bir mukâvele icrâedilmiş gibi para vermeyen esbaş 'aleyhinde ikâme-i da'vâ eyleyebilecektir, ya'ni.

Mukâvele yapılmadığı takdirde müd'î mahkemeye mürâca'at eder ve da'vânın istimâ'ı, için mahkeme tarafından gün ta'yin edilmesi üzerine istid'ânâmesinin bir sûretiyle da'vânın re'yeti için ta'yîn olunan günü müse'ir bir ihbârnameyi muhtâra tebli eyler.

Mezkûr istid'ânâme sûretiyle ihbârname ,karyenin vergi veren ahâlisini gösteren liste ile me'an da'vânın istimâ'ı için ta'yin olunan günden on gün evel ol müd'î tarafından karyenin ma'in mahallelerine ta'lik edilir.

Tazmînât i'tâsı için mahkeme tarafından karâr verildiği takdirde "tazmînât emirnâmesi" tesmiye olunan bir emirnâme mahkemedan çıkar ki bu emirnâme muhtâra verilecek masraf ve haraclar dâhil olduğu hâlde îfâsî lâzım gelen tazmînâtı ta'yîn eyler. Bu emirnâmenin sûretleri muhtâra tebli edilir ve muhtâr onları karyenin her bir kilise yâhûd câmi'nin kapısına ta'lik edip tazmînât emirnâmesinde muharrir her bir şahs tarafından vâcibiledâ olan meblâğı tahsile çalışacak ve komîser tarafından kendisine o maksad için verilen koçanlı defterden makbûz 'ilm ve heberleri i'tâ eyleyecektir. Muhtâr, mezkûr emirnâmenin târih ehezinden i'tibâren otuz gün zarfında o sûretle tahsil edildiği meblâğ parayı te'dîye etmek olan eşhâsın eshâsın esâmî listesiyile berâber mahkemeye teslim etmelidir.

Mezkur 30 gün zarfında parayı te'diye etmemiş olan eşhâsın isimlerini mübeyyin bir listenin muhtâr tarafından polise i'tâsı îcâb eder. Onun üzerine o gibi kimseler polis tarafından mahkemeye sevk olunurlar ve 'andûlmahkemeye, te'diye etmemiş oldukları her Ğurûş için bir gün hapse giderler.

Tazmînat emirnâmesinin ta'yîn edildiği meblağ bir kadın tarafından te'diye edilmediği takdirde mahkeme muhtâra hitâben bir emîrnâme tasdîr ederek parayı talep etmek ve hin hacetinde o kadının mutlûb olan meblâğın tahsîli için kâfî miktâr emvâl menkûlesinin zabt ve ferûhati husûsunda muhtâr onunla tenbiye olunur.

Muhtârlar bu gibi ahvâlde, 'alel'âde zabt mezkûreleri mûcibince fûrûbatden mu'af tutulan eşyânın satılmasına dikkat etmelidirler. (81. sahîfeye bak)

1. **İhtâr:** Karye yâhûd mahallede hem Hıristiyân ve hem de İslâm muhtâr bulunduğu takdirde iş bu kânûn tahtında yapılacak mezkûr vezâif müd'înin mensûb bulunduğu cemâ'atin muhtârı tarafından îfâ olunacaktır.
2. **İhtar:** Zehirlenmiş olduğu zan olunan bir hayvân mes'elesinde müd'î ile birlikte vak'a mahalline gidip bir zabtiye huzûrunda lâşeyi açtırmak muhtârın vazîfesidir. Hayvânın ma'dası aksâmında ve eğer varsa ondaki mendercât aksâmından ve bağırsâk ciğer ve böbrek aksâmından bağızı parçalar münâsib bir kab derûnuna vuz' olup o vakitten i'tibâren onların muhâfazası için mes'nı bulunacak zabtiyeye teslim edilmelidirler.

Emvâl-i İtâm İdâresi

Müslim olmayan bir kimsenin vefâtı üzerine karye veyâ mahallesinin muhtârı metûtay-ı mezkûrun veresesi kimler olduğunu tahkîk edecektir.

Bir vâris 18 yaşında aşağı oluğu veyâ mecnûn yâhûd kendi ömrünü idâreye ğayr-ı muktedir ,yâhûd Kıbrıs' dan ğaybûbet etmiş bulunduğu takdirde muhtâr:

1. Metûfânın ne gibi menkûl veyâ menkûl emvâli bulunduğu ,âhir zamanda ne kadar deyûn matlûbesi olduğunu tahkîk edecek.
  2. Âtiyetüzzikr husûsâti gösteren bir rapor tanzîm edecek
- (A) Târih-i vefâtı
(B) Bir hayât kalan revc veyâ revce ile eclâd tarafından isti'mâl olunan yatak takımları ve elbise hâriç olmamak üzere metûfânın emvâl-i menkûlesinin tafsîlatı.
(C) O mesellâ emvâl-ı menkûlenin kıymet mahmunesi
(D) Metûfânın emvâl-i ğayr menkûlesinin tafsîlatı
(E) Metûfânın matlûbu olan deyûn ile medyûnların esâmiyesi ve hâl ve şânları.

(F) Metûfânın en yakın akrabâsından bir kaçının isimleri.

İhtâr:Metûfânın emvâl-i menkûlesinin kıymetli matlûbu olan deyûnun mikdârı cem'ân 20 lirâ dan ziyâde baki olmazsa muhtâr bir rapor tanzîmine mecbûr değildir.

3. Zikr olunan raporu kazâ mahkemesi mukayedî irsâl edecek.

4. Muhtâr ,dğer emvâl-i menkûle ile berâber,kıymeti 30 lirâyı mûtecâviz nakd,nakd içlün ta'minatı veyâ mecvihrât bulacak olursa bunları ehez ile bir paket derûnuna koyup mühürleyerek kazâ mahkemesi mukayidîne gönderecek ve ondan bir makbûz alacaktır.

Muhtârlar sıhhat üzere rapor tanzimi için terkeden 5 şîlîn harac ehezylene salâhîit dâr olup bir rapor vermek husûsunda can-ı kasd ihmâl edecek olursa 5 lirâ cezâyı nakdi îfâsına tâbi' olurlar.

Bir muhtârın bil'âde zikr olunan husûsâta muta'allık vezâ'ifinin icrâsına 'an-ı kasd memâni'at veyâ haylûlet eden kimselere 5 lirâ cezâyı nakdi îfâsına tâbi' olurlar.

İhtâr: Selâmların bu mesellû terkeleri mahkeme-i şer'îye tarafından idâre olunurlar.Me' mâfiye emvâlin bir listesi karyenin muhtâr ve a'zâsı ve versenin bir yâhûd birden ziyâdesi huzûrunda ehzâr edebilmelidir.

Tûldât ve Vefiyât Kaydı

Muhtârlar kendi hudûd salâhiyetleri dâhilinde Kıbrıslılar için Tûldât ve Vefiyât mukayyidleridirler.

[Tûldât]

Muhtârlar deftere kayd olunması matlûb ma'lûmat hakkındağaçûç ta'alluku olanlardan veyâ ona bakanlardan yâhûd ma'lûmât verebilen herhângi bir kimseden muktedir oldukları mertebe fazla tafsîlât istihsâl edeceklerdir.

Bir tevellüd vuku'ı,31 gün zarfında muhtâra ihbâr edilecek yâhûd muhtâr ,evine veya çoğun tevellüd etti hânenin müşkülüne ihtirlârında bulunup ma'lûmât-ı matlûbeyi onlardan talep edebilecek ve kayd defterini onlara imzâlandırabilecekdir.

Yeni tevellüd etmiş bir çocuk metrûk bulunduğunda keyfiye t 7 gün zarfında muhtâra ihbâr edilecektir.Bir tevellüd hakkında ma'lûmât veren kimse defteri muhtârın huzûrunda imzâ edecek ve muhtâr da icrâ edilen kaydı mühürleyecektir.

Eğer bir çocuk isimsiz olarak kayd edilmiş ise veyâ ismi mü 'heren değiştirilmiş ise çocuğun peder yâhd vâlidresi veyâ vas isî muhtâra haber verecek ve muhtâr kendi defterinde lâzım gelen tashîhâtı yapıp komîsere ihbâr-ı keyfiyet eyleyecektir.

Ihtâr:Teşrîn-i sâni 1914 ve 7 Ağustos 1928 târihleri arasında tevellûd edip isimleri kayd edilmemiş bulunan veyâhûd isimleri kayd edildikten sonra değiştirilmiş olan çocuklar hakkında evin yâhûd vasîler tarafından 1929 Ağustos 7 sinden ol her hâlde muhtâra haber verilmesi için tertibât-ı mahsûsa mevcûddur.Bu sûretle hareket etmeyen kimseler 10 lirâdan ziyâde olmamak üzere bir cezâyı nakdî îfâsına tâbi' bulunacaklardır.

Tüldât ve vefiyâtın kaydına mahsûs her hâangi ma'lûmâtı muhtâra vermeğe zuhûl yâhûd ihmâl eden veyâ ondan imtinâ' eyleyen kimseler 10 lirâdan ziyâde olmamak üzere bir cezâyı nakdî îfâsına tâbi' bulacaklardır.

[Vefiyât]

Bir tulunun akrabâsı yâhûd dâhilinde bir kimsenin vefât gâibâninin müşkülü vukû' vefâtı ve ona mütedâ'ir tafsilâtı muhtâra ihbâr etme mecbûrdur.Bir kimsenin bir hâne dâhilinde vefât etmediği ahvâlde onun cesedini bulan veyâhûd vukû' vefâtından sûret-i âhîrle haberdâr bulunan herhâangi bir kimse muhtâra haber vermelidir.Onun üzerine muhtâr gidip cesedi görmeli ve fâne-i merbût olan ahvâli anlamalıdır.Muhtâr ,kendisine vece lâyık üzere rapor yapılmadığı ahvâlde lâzım gelen ma'lûmâtın kendisine verilmesini ahâlden talep eyleyebilecektir.Gayr-ı tabî'i yâhûd şüpheli esbâb mevcûd bulunmadığına kâni' olduktan sonra muhtâr bir vefât şehâdetnâmesi itâ eyleyecek ve tafsilâtı o maksada mahsûs bir fûrmeye kaydedecektir.Ma'-ı mâfiye en ufak bir şüphesi olduğu takdirde en yakın polis merkezine ihbâr -ı keyfiyet edip ta'limâta intizâr eyleyecektir.Muhtârın yukarıda zikr olunduğu vecihle verdiği şehâdetnâme îrâz edilmedikçe ölünün tedfînine müsâ'ade edilmeyecektir.

Tüldât ve vefiyâtın kaydına mahsûs defter tapkaları komîser dâiresinden verilir ve her ây nihâyetinde mezkûr topkalar,bir vefât şehâdetnâmesinin ne gibi ahvâl-i tahtında taşdır edildiği vefiyât defterine kayd olunup komîsere gönderilmelidir.

Her bir tevellûd kaydı için üç gürüş ve her bir vefât kaydı için 4 ½ gürüş bir meblağ komîser tarafından muhtâra ta'diye edilecektir.

Defn-i Emvât

Bir karye veyâ mahalle için yeni bir defn-i emvât mahallî ta'sis edileceği cerîde-i resmîyede ilân olduğunda muhtâr ve a'zâlar:

1. Kıbristân olmamak üzere mûnâsib bir 'arsa tedâriki zamanında komîsere mü'âvenet
2. Mezkûr 'arsa etrâfına bir parmaklık veyâ duvar yapmak için ne kadar masraf gideceğini tahmîn.

3. Te'diye edebilecek bedel hakkında 'arsa sâhibiyle i'tilâf hâsıl etmeğe ğayret
4. Mecmu' masrafı kabristânın isti'mallerine tahsîs kılınacağı cemâ'ate mensûb hâne sâhibleri meyânında servetleri nisbetinde tevzî' (ihtâr – Tevzî' mu'âmelesi, 'arsanın 'umûmi bir müdeffin olmamak üzere kaydı icrâ kılındıktan i'tibâren 45 günü geçmemek üzere icrâ edilecektir)
5. Tevzî'âtı gösteren cedûlün bir sûretini komîsere irsâl ve diğere bir sûretini karye veyâ mahallede göze görünür bir mahalle ta'lik edeceklerdir.

Muhtâr komîserden bir ihbârname ve onu karye veyâ mahallede göze görünür bir mahalle ta'lik edecekdir ki bu ihbârname te'diyâta tâbî' bulunan kimselerin te'diye etmeleri lâzım gelen meblağla ihbârnamenin ta'lifinden i'tibâren bir ây zarfında muhtâra te'diye eylemelerini âmir bulunacak ve bir kimse te'diye husûsunda ihmâl edecek olursa muhtâr 3 günün bir harâç ile berâber vâcibilnâdiye olan meblağı istifâ edecek ve îcâb ederse tevzî' edilmiş olan meblağ ile cezây nakdî ve m üzâyede masrafını edâyâ kâfi emvâl-i menkûleyi satacak ve fakat bir hükümün icrâsı husûsunda satıştan istinâ' edilmiş olan şeylerden birini satmayacaktır. (81. sahîfeye bak)

Tevzî edilmiş olan akçenin kâfesi veyâ kâbil-i tahsîl olan mikdârı tahsîl edildiği hâlde dahâ akçeye ihtiyaç var ise bir menvâl-i sâbık bir tevzî' ve tahsîl dahâ yapılacaktır.

Muhtâr ehez ve sarf edilmiş olan akçenin dikkatlice bir hesâbını tutarak komîsere irsâl edecekdir.

Bu 'arsa , 'umûmi bir defn-i emvât mahallî olmak üzere kayd edildikten i'tibâren 4 ây zarfında etrâfı çevrilecektir.

Etrâfı çevrilmediği takdîrde komîser muhal etrâfının çevrilmesi ve yâhûd 4. bendde zikr olunduğu menvâl üzere masrafın tevzî'ini emr edebilecektir.

Karye Zâbitası

Karye polisleri zâbita baş kumandanı tarafından ta'yin olunup onun ermine yâhûd Kıbrıs zâbita-ı 'askeriyesi zâbitalarının veyâ küçük zâbitalarının emrine tâbî'dirler .Mezkûr polisler hükümet me'mûrları 'ad idiler ve hükümet me'mûrlarının ahvâl ve harekâtını tanzîm eden bilcümle cezâ kânûnenâmelerine ve sâ'ir kânûnlara tâbî'dirler.

Karye polislerinin vazîfeleri şunlardır:

Tarlâlara , bağçelere ,bağlara, mahsûlûta ve ağaçlara ve sulara nezâret etmek ,memnû' olan yerlerde tavârlarını otlatan çobânları rapor etmek , sâhipsiz olarak tolaşan hayvânları zabt etmek ,ve mahsûlâta ,bağlara,ağaçlara,çitlere,şu yollara ,hanalara,arâziye veyâ

hayvânâta vuku'bulan bil'umûm zararları muhtâr ve a'zâlara ve polis me'mûru mes'ûlüne raport etmek.

Karye polisleri tarafında zabt olunan hayvânların muhâfazasına mahsûs bir ırmak muhtâr ve a'zâların vazîfesidir.

Emvâle îrâş olunan zararlara ,gelince,karye polisi yanız kendi fikrince zararın 1 lirâsını geçmediği ahvâlde o gibi zararları keşf ve takdîr edebilecektir.Me'-i mâfiye vuku'bulan zarar bir lirâyı tecâvüz ettiği ve zarar bedeli için tarafeyn mutâbık kalmadıkları takdîrde karye polîsi muhtâr ve a'zâlara mürâca'at etmeli ve bunlar zararı keşf ve takdîr etmek ve rapor vermek üzere hemen iki ehl-i vukûf ta'yîn etmelidirler.Ehl-i vukûfların raporu muhtâr ve a'zâlar tarafından tasdîk edilmelidir ve muhtâr ve ve a'zâ birden 3 şiline kadar bir ücretin i'tâsını tacvîz eyleyebileceklerdir.

İhtar: Eğer ehl-i vukûf bir kimse herhangi bir zarar hakkında hîlekârlıkla sâhte bir keşf yaparsa bir cezâyı nakdîye yâhûd 4 âydan ziyâde olmamak üzere haps veyâ mezkûr cezâların her ikisine tâbî' bulunur.

Hurûb ve Zeytinler

Hurûb ve zeytin mahsûlâtının toplanmaları târihleri her sene komîser tarafından ta'yîn olunur ve karyede her bir kilise veyâ câ'minin kapısına yâhûd kilise veyâ câmi' bulunmadığı hâlde kapının görünür bir mahalline ona göre i'lân yapılır.

Ta'yîn edilmiş olan târihinden mukadden veyâ târih-i mezkûreden sonra olup da gurûb semsden iki sa'at sonra ve tulû' şemse eski sa'at kalıncaya kadar olan zamân zarfında zeytin düşürmek isteyen bir kimse muhtâra veyâ muhtâr bulunmazsa a'zâdan birine tahrîren ihbâr edecek ve düşünülmesi murâd olunan miktârıyla ağaçların mevkî'ini beyân edecektir.

Rüzgârdan yere düşmüş olan zeytinler mezkûr-ı i'lâna hâcet olmaksızın toplanılabilirler.

Karye Yolları

"1900 ve 1928 seneleri karye yolları kânûnları" mûcibince zîrdeki işler derahde edilebilir:

1. Karye seknesi tarafından isti'mâli meşrû' olan herhâangi bir tarîk-i 'âm , yol veyâ geçit yâhûd piyâde yolunun inşa ,îkâ ve ta'mirâtı.
2. Karye hudûdu dâhilinde tûn bir hâlde bulunan bir suyu akıtıp kurutmak.
3. Karye dâhilinde veyâ civârında olup sıhhate muzır veyâ tasarak tehlikeyi mûcib olması muhtemel olan 'umûmi çamelerin , gö llerin veyâ şu mecrâlarının tathîri.
4. Karyenin ahvâl-i sıhhiyesini ıslâh için herhâangi bir iş.

Her sene nisânın 30. gününden ikdam muhtâr ve a'zâ gelecek sene zarfında icrâsı tasmim edilmiş olan işleri birûce ûtî mübeyyin komîsere bir beyânnâme 'arz ve takdîm edeceklerdir.

1. İşin nû' ve sa'at ve mev'kî'i
2. Husûsî âlâta veyâ ehl-i san'at bir kimsenin nezâretine ihtiyâç olup olmadığı.

İhtâr:Şâyed hükümet lâzım gelen âlâtı tedârik edemezse kânûnun ahkâmı tatbîk edebilemeyecektir.

3.Tasmîm edilen işin intizâm lâyık üzere abkâsı ve iktizâ eden 'ümliyât-ı tefcîriye için yapılacak tertîbâtı.

4.Karyenin vücüdça sađlâm seknesinin 'adedi

İhtâr: Vücüdçđlam sa ta'bîri, rû'sây -ı rûhâniye belediye re'isleri ,muhtârlar,mektab mu'allimleri,ve hükümetin mevzup bir hidmetinde istihdâm olunan kimselerden mû'idâ-karyenin 18 ile 20 seneleri arasında olup, el ile çalışmağa şuur yâhut bedence adîmü'l-ikdâr olmayan erkek ahâlisi demektir.

Ferudun Ay
Lefkoşa/Temmuz-2005

Muhtar ve azâlar, mezkûr beyannâme-yi lâzım gelen vakitte takdîm etmekte kusur ederler veya tasavvur olunan işler Meclîs-i İdârece ğayr-i kâfi addedilirse, Meclîs-i İdâre ber mûcib-i kânun köylüler tarafından mevkî-i fi'le getirilecek, ne gibi işler olduğunu (eger var ise) ta'yin ve muhtar ve azâların, bu işlerin yapılmasına nezâret eylemelerini talep edecek ve fakat yapılacak iş karyeden dört İngiliz milinden ziyâde uzak olmayacaktır.

Muhtar ve azâlar Meclîs-i İdâre'nin emrine itiraz eyledikleri takdîrde o sene içinde Meclîs-i İdâre-i Merkezîye istînaf edebileceklerse de, Meclîs-i İdâre-i Merkezîden karar sudûruna degin işe devam olunacaktır.

Kânûn-u mezkûr tahtındaki ameliye-i inşâiye, günlük iş ile mevkî-i fi'le konulacak ise, muhtar ve azâlar, karye dâhilinde bir ilânnâme tatbîk ederek vücutça sağlam sekene-nin kâffesini sene zarfında (1 Mayıs ilâ 30 Nisan) ilânnâmede beyân olunan zaman ve mahallerde 6 günden ziyâde olmamak üzere, ameliye-i mezkûra hususunda ifây-ı muâvenet eylemeğe da'vet edeceklerdir.

İlânnâme, bu madde mûcibince herhangi bir kimsenin işlemesi îcap ettiği en erken günlerden lâ akal beş gün evvel neşir ve ta'lik edilecektir.

Ameliye-i inşâiye bir hukûmet memurunun nezâreti tahtında icrâ edilecek ise, muhtar ve azâlar, tevâlî edecek mu'tâd iş günlerinde mütessâviyi'l-adet kimseler tarafından, taksîmde kendilerine ayrılmış olan günlük işleri ifâ edilmek üzere sıra tertîb edeceklerdir ki iş, bilâ fâsıla ikmâline degin devam edebilsin.

Kânunun müsâadesi olmaksızın ilânnâme-i mezkûre imtisâlinde ihmâl eden her şahıs, işlemekten istinkâf eylediği beher gün için 1 Şilin te'diyesine tâbi' bulunacak ve bu suretle lâzımü't-te'diye olan meblağ, muhtar tarafından talep vukû'unda 15 güne kadar te'diyede ihmâl edecek olursa meblağ-ı mezkûr iki misline iblağ edilecektir.

Muhtar, te'diyât veya hıdmet-i ameliye hususunda taahhüdâtını ifâdan istinkâf etmiş olan kimselerin bir kıt'a cetvelini komisere arz ve takdîm edecek ve vâcibe-i zimmetlerinin ne türlü ve ne miktar olduğunu gösterecektir.

Hıdmet-i ameliyeye tâbi' olupda muhtar ve azânın talebi üzerine kânun tahtındaki ameliye-i inşâiyenin makâsıdı için bir araba veya yük hayvanı tedârik eden kimse için âtîdeki mikyasa üzerine hıdemât-ı yevmiye mahsûb edilecektir:

Bir öküz.....	Bir gün
Bir katır veya bârgîr.....	Bir gün
Bir merkep.....	Yarım gün
Hayvansız bir araba.....	Yarım gün
Hayvanla beraber bir araba.....	Bir buçuk gün
İki hayvanla beraber bir araba.....	İki gün

Ameliye-i mezkûre münâsebetiyle isti'mâl edilmiş olan bir araba veya yük hayvanı süren kimse hakkında araba veya hayvanı sürdüğü beher gün için, bir gün tenzîl edilecektir.

Muhtar ve azâlar bir sene dâhilinde hıdmet-i ameliyeye tâbi' bulunan kimselerin hıdmet-i ameliye yerine, işe da'vet olunacakları beher gün için yevmiye lâ akal 6 ğuruş te'diye etmek ihtiyârına mâlik olmalarına lüzûm görölürse

Meclîs-i İdâre'den bu misillü bir tertîbâtın tasdîkini ve mevkî-i fi'le ihraç edilmek üzere komiserin emir itâ etmesini talep edeceklerdir.

Muhtar ve azâlar lüzûm gördükleri ve Meclîs-i İdâre tasdîk ettiği sûrette, ameliye-i inşâiyenin günlük iş yerine, beher kimseye muayyen bir parça iş ayırmak suretiyle de yapılmasına karar verebilecekler ve bu surette muhtar ve azâlar, yapılacak işi vücutça sağlam sekene meyanında taksîm edecek ve ikmâli için bir müddet tayin edeceklerdir.

Ameliye-i inşâiye günlük iş ile yapılmakta olup, ona nezaret eder bir hükûmet memuru bulunmadığı sûrette hıdmet-i ameliyeye tâbi' bulunan bir kimse günlük iş hakkındaki zimmetini eda yerine, muhtar ve azâdan, kendisi için muayyen bir parça iş tahsîs eylemelerini talep edecek ve fakat muhtar ve azâlar, tahsîs edilecek parça işin ne olacağına karar veremedikleri takdirde müsted'î kendisine tefrik edilmiş olan günlerde işlemeğe mecbûr bulunacaktır.

Kânûn-ı mezkûr mûcibince hıdmet-i ameliyeye tâbi' bulunmaktan dolayı te'diyesi îcâp eden para, vergi gibi tahsîl olunacaktır.

Kânûn-ı mezkûra muhâlif harekâttan dolayı te'diye edilen cezây-ı nakdîler, hareket-i mezkûra sebebiyle hâsıl olan zararı yerine getirmeğe sarf edilebilecek ve muhtar ve azâ işbu kânun tahtında meydana getirilmiş olan bir işe zarar îrâs eden kimselerden -ihbâr vukû'undan itibâren lâ akal 8 ve nihâyet 30 güne kadar olmak üzere- kendilerine bildirilen müddet zarfında, o zararı yerine getirmelerini talep edebilecekler ve o misillü kimseler, ihbârnameye zikrolunan müddet zarfında kendilerinden talep edilen şeyi îfâda kusur ederlerse, muhtar ve azâ zarar-ı vâki'i yerine getirecek ve bu bâbta etmiş oldukları masrafın bir buçuk mislini mütecâsirlere tahsîl edebileceklerdir.

Bu sûretle tahsîl edilmiş olan akçe ve kânûn-ı mezkûr mûcibince te'diye edilmiş olan sâir akçelerin kâffesi ibtidâ Kaza Komiseri'ne tevdi' edilecek ve komiser teslim edilen akçenin kânûn-ı mezkûr mûcibince taahhüt edilmiş olan ameliyât-ı inşâiye sarfına me'zûniyet itâ edebilecektir.

Hükûmet tarafından âriyeten verilmiş olan âlâtın kâffesi, her ne şekil ve hey'ette bulunursa, muhtar ve azâ tarafından iâde olunacaktır.

Bir karyede iki veya daha ziyâde muhtar bulunduğu ahvalde işbu kânun mûcibince muhtara tahsîs edilen vazâifi hangisinin îfâ edeceği, komiser tarafından kararlaştırılacaktır.

Bir muhtar bu kânun tahtındaki vazâifinde ihmâl eder veya vazâifi mezkûreden afv olunmasını komiserden talep eyler ise o vazîfeleri icrâ için komiser, diğer bir kimseyi ta'yin edebilecektir.

Muhtar, zîrde muharrer ef'âl ve harekâtı îkâ' edenleri hemen polise raport edecektir:

- (1)- Bir karye yolunu sürmek yâhut sathını âhar sûretle bozmak veya karye yolunun cümle aksâmından bulunan bir hendeğin içine doğru sürüp ânı ihlâl etmek.
- (2)- O misillü, bir hendeğin dış kenarının yâhut hendek olmadığı halde karye yolu kenarının üç kadem bu'd mesafesi dâhilinde kuru taş ile bir dîvar yapmak.
- (3)- Bir karye yolu üzerine herhangi nev'îden olur ise olsun bir siper inşâ etmek.
- (4)- Bir karye yolunun cümle aksâmından bulunan bir hendeği kuru taş veya diken yâhut sâir süprüntü ile bütün bütün yâhut kısmen doldurmak.

- (5)- Bir karye yolunun bir yanından öbür yanına yâhut üzerinde karye komisyonunun ruhsatı munzam olmaksızın bir su harkı kazmak yahut bir su akıtmak.
- (6)- Bir karye yolunun yigirmi beş yarda bu'd mesafesi dâhilinde bir kuyu ve delik ve çukur yâhut hufre kazmak yâhut açmak. Megerçi açılan delik veya çukur yâhut hufrenin gelen-gidenler yâhut hayvânât için muhatarayı mûcip olmayacağı bir sûrette etrafına bir siper çekilsin.
- (7)- Bir karye yolunun üzerinde yâhut gelen-gidene mâni' yâhut mûcib-i muhataraya olacak kadar yakınında hayvan çakmak yâhut bir koyun veya keçi sürüsünün ber yoluna zarar vermesine müsâade etmek.
- (8)- Bir karye yolunun yâhut gelen-gidenlerin selâmeti için mevdû' olan bir dîvâr ve parmaklık ve direk ve siper ve set yâhut sâir nesneyi an kasdin ihlâl etmek.
- (9)- Bir köprü'nün cümle aksâmından bulunan bir taş, tuğla yâhut ahşâbı kırmak veya bozmak yâhut aşığı atmak.
- (10)- Bir karye yolu yanında rikz olunmuş bir mil, taş veya ağacını yâhut yol göstermeğe mahsus sütunu hedm veya tahrip etmek yahut silmek.
- (11)- Bir karye yolu üzerine, o yolu ihlâl edecek yâhut mürûr ve ubûra mâni' olacak veya gelen-gidene sıkıntı verecek sûrette kereste ve taş ve fişki ve kireç ve toprak ve kül ve süprüntü yâhut sâir bir madde veya nesne vaz' eylemek.
- (12)- Bir karye yoluna muttasıl bir hane ve ebniye yâhut araziden o yolun üzerine pislik veya çerkap yahut nev'amâ muzır bir madde veya nesne cereyan etmesine yâhut akmasına müsâmaha etmek.
- (13)- Bir karye yolundan serbestçe geçilmesine an kasdin her ne sûretle olursa olsun mâni' olmak.
- (14)- Bir karye yolundan taş ve çakıl ve ahşâp ve toprak ve kum yâhut yolun sâir malzemâtını kaldırmak.
- (15)- Arazisini zirâat ameliyâtında yâhut sâir her ne sûretle olursa olsun bir yolun set yâhut şivini bozmak.
- (16)- Üzerinde tasarruf yâhut murâkabe hukûkuna mâlik veya vech-i lâıyk üzere muhafazasına mes'ûl bulunduğu bir su yolunun, yâhut üstü açık hendeğin veya müfeccirin bir karye yoluna îras-ı hasar edecek, yâhut selâmetini muhataraya koyacak sûrette muhtâc-ı ta'mîr bir halde bulunmasına müsâmaha etmek.
- (17)- Bir karye yolunun yan hendeği kenarının yâhut hendek olmadığı halde bir karye yolunun üç kadem bu'd mesafesi dâhilinde bir ağaç yahut şüceyre ğars etmek.
- (18)- Bir karye yolunun yakınında nâbit eşcârın sâhibi bulunup da eşcâr-ı mezbûreyi yolun her kısmı üzerini lâ akal dokuz kadem irtifâ'ına kadar açık bırakacak sûrette budamak, yâhut bir hânenin sâhip yâhut muşğîlî bulunup da ânın saçak yâhut damını yolun üzerine sarkarcasına yâhut gelen-gidenler için her ne vecihle olursa olsun bâis-i muhâtara veya zahmet olacak sûrette uzatmak.

KARYE TAAHHÜDÂTI

1901 ve 1928 seneleri Karye Taahhüdâtı Kânunları mûcibince bir karyede ikâmet eden 18 yaşını mütecâviz bütün erkekler ile 18 yaşını mütecâviz olup bir gûnâ vergi ile mükellef bulunan bütün kadınların ve kezâ karye arâzisi dâhilinde malı bulunan yâhut su hukukuna mâlik olup, 18 yaşından ziyâde olan bil'umûm eşhâsın, âmme-i ahâli-i karye menfaati için meydana getirilecek bir ameliyenin masârif-i inşâyesini eda maksadıyla hisse-i îâne te'diye eylemeleri icbâr olunabilecektir.

Fakat mezkûr kânunların ahkâmı mevki'i tatbika vaz' olunabilmek için evvel emirde şerâit-i âtiyeye riâyet edilmek icâp eder:

(1)- Muhtar, zikrolunan kânunların karyede mevki'i icrâya vaz'ı için köylülerin talep ve arzusunu mübeyyin, komiser, kendi tarafından imzâ ve temhîr edilmiş bir istid'ânâme gönderecek ve mezkûr istid'ânâme ile beraber 18 yaşını tecâvüz eden bütün erkekler ile 18 yaşını mütecâviz olup bir gûnâ vergi ile mükellef bulunan bütün kadınların ve kezâ karye hudûdu veya arazisi dâhilinde bir mâli-ğayr-i menkûl veya su hukukuna mutasarrıf bulunan ve 18 yaşını mütecâviz bil'umûm eşhâsın esâmîsini muhtevi ve kendi tarafından imzâ ve temhîr edilmiş bir de cetvel irsâl edecektir.

(2)- İşbu cetvel komiserin emri tahtında karye dâhilinde ta'lik olunacak ve ânın hakkında edilecek bir gûnâ itirazı bulunan bir kimse cetvelin ta'likinden itibaren 7 güne kadar komiser müracaat edecektir.

(3)- Bunun üzerine komiser, karyenin görünür iki yanında ihbarnâme astırdıktan sonra bir ictimâ' davet ederek madde-i mezkûre hakkında karyenin rey ve mütâlaâsını anlayacak ve valiye bir rapor verecektir.

(4)- İcâbî miktar kimseler mutasavver olan işin lehinde oldukları ve vali o işin karyeye menfaatli olduğuna kanâat hâsıl eylediği taktirde, muhtar ile azâlardan birini karye nâmına bir mukâvelenâme tanzîmine mezûn kılacaktır ki işbu mukâvelenâme karyenin kâffe-i sekenesi hakkında muhtevi bulunduğu şerâit mûcibince câriyü'l-hüküm olacaktır. Mukâvelenâmenin tanzîminde 28 güne kadar muhtar ve azâlar, sekene ve mal sahipleri cetvelinde muharrer kimseler meyânında herkesin sûret-i münâsibede verebileceği miktarda hisse-i îane tevzi' edecek ve mal sahipleri hakkında, hisse-i îane miktarı için, mukâvelenâme mûcibince yapılacak ameliyeden mallarına terettüp edecek intifâ'ın derecesi esas ittihaz olunacaktır. Tevzi' edilecek mebâliğ yekûnu, mukâvelenâme ahkâm ve şerâiti tahtında te'diyesi lâzım gelen mebâliğ yekûnüne müsâvî olacaktır.

Tevzîâtı mübeyyin cetvel tanzîminden 14 güne kadar, muhtar tarafından karye dâhilinde göze görünür bir mahalle ta'lik olunacak ve o sûretle lâ akal mütevâliyen 7 gün ta'lik edilmiş kalacaktır.

Tevzîâta mu'tarız bulunan kimseler, cetvelin ta'lik olduğu günden 28 güne kadar itirâzlarını komiser bildireceklerdir.

Hiçbir itirâz vâki' olmadığı taktirde cetvel, tanzîm eden muhtar tarafından imzâ ve temhîr edilerek komiserin dairesine tevdi' edilecektir.

İstikrâz eminleri marifetiyle edilen bir istikrâzın te'diyesini te'min için akdedilen bir mukâvelenâme hakkında muhtar, istikrâz eminleriyle yapılan mukâvelenâmeye tevfi'kan te'diyâtı talep edecek ve bu misilli talep vukû'undan

15 güne kadar taraflarından vâcibü't-te'diye olan meblağı te'diye husûsunda ihmâl edenler varsa, muhtar, o misilli kimselerin -taraflarından te'diyesi lâzım gelen meblağı mübeyyin- bir cetvelini yapıp imzâ ve temhîr ederek komisere gönderecektir.

İstikrâz emînleri ma'rifetiyle akdedilmiş bir istikrâzın karye ahâlisi tarafından idâresine âit hisâbât her sene haziranın 30. gününe kadar, 30 hazirandan 8 gün zarfında kapatılacak ve muhtar ve azâdan biri tarafından tetkik ve tasdik edilerek imzâ olunacaktır. Ba'dehü hisâbât-ı mezkûra komiser cânibinden ta'yin edilecek iki kişi tarafından teftiş edilecektir.

Zikrolunan kânunlar tarafından tahmîl edilen bir vazîfeyi ifâ husûsunda an kastin ihmâl, 5 lira cezâ-ı nakdîyi veya te'diyeden istinkâf bir ay müddet hapsi müstelzim olduğu gibi zikrolunan kânun tahtında yapılan bir cetvelin tanzîm veya ta'likine an kastin müdâhale 5 lira cezâ-ı nakdîyi yâhut bir ay müddet hapsi veya işbu mücâzâtın her ikisini mûcib olur.

MAARİF

İslamlara mahsus İslam Karye Mekteplerine mütaalik ahvâlde muhtar ve azâlar karyenin umûr-u maârifiyle alâkadâr bi'l-umûm mesâili ve mektep hakkında ahâli tarafından vuku' bulan bütün şikâyetleri komisere ihbâr etmelidirler. Kezâ, muhtar ve azâlar her sene haziranın 30. gününden evvel ertesi sene zarfında mektebin bedel-i îcârı, mefrûşâtı, tenzifâtı, ta'mîrâtı, tenvîrâtı, teshîni, muhâfazası ale'l-umûm hıfz ve idâmesi için iktiza edeceği tahmin olunan paranın miktarını Lefkoşa'da Maârif Encümeni Kitâbetine bi't-tafsîl bildirmelidirler.

Herhangi mektep binâlarının, mektep binaları ve müştemelâtının, oyun mahallerinin, havlûların, bağçelerin veya muallim meskenlerinin tedâriki, ta'miri, ıslâhı, inşâsı, tevsî'i veya inkişâfı Maârif Encümenince şâyân-ı arzû addedildiği takdirde, encümen valiye tavsiyede bulunur ve vali, münâsib görürse Cerîde-i Resmîye'de âna göre bir emirname tasdir eyler.

Muhtar ve azâlar komiser tarafından o hususta emrolunmaları üzerine mektebe müteallik plânları ve masârif tahminlerini ihzâr ettirip onları komisere irsâl ettirmelidirler. Hîn-i hâcette bir usta veya mühendis istihdâm olunabilecek ve ânın ücreti masârif tahmînâtına dercedilebilecektir.

İhtar : Yeni bir arsa iktiza ettiği takdirde muhtar ve azâlar komisere münâsib bir mahal göstereceklerdir ve inde't-tasvîp o mahal cebren istimlâk edilecektir.

Masârif tahmînâtının tasdik edilmesi üzerine ve arsa -eğer varsa- te'mîn edildiği takdirde muhtar ve azâlar inşâatı icrâ edeceklerdir.

Vali, mezkûr inşâat masârifinin te'diyesi zımında, maârif husûsâtı için zaten tarh olunan kıymet vergisi yüzdeliğinin tezyîdine müsâade edebilecek ve o halde komiser âna göre karye ahâlisine haber verecektir.

RUM-HİRİSTİYANLARA MAHSUS

Rum-Hıristiyan Karye Mekteplerine gelince, muhtar ve azâlar, karyenin umûr-u maârifine müteallik bi'l-umûm mesâili ve mektep hakkında ahâli

tarafından vukû' bulan herhangi şikâyetleri komiserin reîs bulunduğu Kaza Maarif Encümeni'ne bildirmelidirler.

Kezâ, muhtar ve azâlar, her sene ağustosun birinci gününden evvel ertesi sene zarfında mektebin bedel-i îcârı, inşâatı, tevsî'i, ta'mirâtı, tenvîrâtı, teshîni, muhâfazası ve ale'l-umûm hıfz ve idâmesi için iktizâ edeceği tahmîn olunan para miktârını bi't-tafsîl Kaza Maârif Encümeni'ne bildirmelidirler.

Muhtar ve azâlar, komiserden o hususta tahrîrî bir ihbarnâme ahz eylemeleri üzerine, Kaza Maârif Encümeni için 4 azâ intihâb etmek maksadıyla, komiser tarafından ta'yîn olunacak bir tarihte Komiser Dâiresi'nde isbât-ı vücûd etmek üzere kendi meyânelerinden bir vekil intihâb eyleyeceklerdir. Muhtar ve azâlar, ol surette intihâb olunan şahsın ismini tahrîrî olarak komiserine bildirmelidirler ki o tahrîrât karye komisyonunun ekser azâsı tarafından imzalanmış olacaktır.

Herhangi mektep binâlarının, bina ve müştemelâtının, oyun mahallerinin, havluların, bağçelerin veya muallim meskenlerinin tedârîki, ta'miri, ıslâhı, inşâsı, tevsî'i veya inkîşâtı Maarif Encümenince şâyân-ı arzu addedildiği takdirde encümen, valiye tavsiyede bulunur ve vali münasib görürse Cerîde-i Resmîye'de âna göre bir emirname ısdâr eyler. Ânın üzerine muhtar ve azâlar komiser tarafından o hususta emrolunmaları üzerine, mektebe mütaallik plânları ihzâr ettirip ânları komiserine irsâl ettirmelidirler. Hîn-i hâcette bir usta veya mühendis istihdâm olunabilecek ve ânın ücreti masârif tahmînâtına derc edilebilecektir.

İhtâr: Yeni bir arsa iktizâ ettiği takdirde muhtar ve azâlar komiserine münâsip bir mahal göstereceklerdir ve inde't-tasvîp o mahal cebren istimlâk edilebilecektir.

Masârif tahmînâtının tasdîk edilmesi üzerine ve arsa –eğer varsa- istimlâk edildiği takdirde muhtar ve azâlar inşâatı icrâ edeceklerdir.

Mezkûr inşâat masârifinin te'diyesi için ve mektebin bedel-i îcârı, ta'mirâtı, mefrûsâtı veya hıfz ve idâmesi için iktizâ eden parayı temin etmek üzere her sene eylülün 15'inden evvel Kaza Maârif Encümeni tarafından muhtar ve azâlara bir ihbarnâme gönderilir ki bu ihbarnâme ile, muhtar ve azâlar, kilise veya kiliseler yâhut manastır veya piskoposhâne tarafından ânların karye dâhilinde kâin emvâli nispetinde ve karyenin Rum-Hıristiyan ahâlisi tarafından her bir ferдин kudret-i mâliyesi nisbetinde te'diye edilmek üzere iktizâ eden meblağı hisse hisse tarh ve tahsis eylemeğe emrolunurlar.

Mâzide tarh ve tahsis edilmiş olup ta ğayr-i kâbil-i tahsîldir deyû hazf ve terkîn olunmuş herhangi bir meblağ dahi matlûp olan meblağa dercedimelidir.

Ândan sonra muhtar ve azâlar her bir şahsa keşif ve takdir olunan meblağı gösteren bir liste hazırlamalıdır ve o liste kendîler tarafından imzâ ve temhîr edildikten sonra karyenin görölür bir mahalline ta'lik edilmelidir.

Yedi gün zarfında, mezkûr listenin iki sûreti, ânın diğer bir sûretinin neşir ve ta'lik edildiğini gösteren ve muhtar tarafından imzâ ve temhîr edilmiş bir şahâdetnâme ile birlikte komiserine gönderilmelidir.

Bir meblağın bir kiliseye yâhut bir manastıra veya piskoposhâneye merbût emvâle keşif ve takdîr edildiği ahvâlde muhtar ve azâlar manastır reîsine yâhut piskoposa ihbâr-ı keyfiyet etmelidirler.

Kaza Maârif Encümeni ba'det-tahkik tağyîrât icra edebilecek ve liste kat'î olarak tasdîk edildikten sonra muhtar ve azâlara iâde olunur ve ânlar ânı yeniden karyede neşir ve ta'lik etmelidirler.

1.nci İhtar- Bir karyenin birden ziyâde mahallesi bulunduğu takdirde bütün mahallelerin muhtar ve azâları birleşip en yaşlı muhtarın riyâseti tahtında yukarıda zikrolunduğu vechile hareket edeceklerdir.

2.nci İhtar- Karyede bir Belediye Meclisi mevcûd bulunduğu takdîrde mezkûr meclis, muhtar ve azâların vazîfesini görür.

İNTİHÂBÂT

Meclis-i Kavânîn intihâbâtında, intihâbın vakit ve mahalliyle namzedlerin isimlerini mübeyyin ihbârâmeler bütün muhtarlara gönderilir. Muhtarlar, bu gibi ihbârâmeyi alınca köy azâlarını toplayıp anlardan birini Karye Vekili sıfatıyla intihâbta hazır bulunmak üzere intihâb edecekdir ki o azâ hîn-i hâcette müntehabları teşhîs etmek vazîfesiyle mükellef bulunacaktır. Mezkûr sûretle hareket edilmediği takdîrde muhtar ile azâların her biri 1 liradan ziyâde olmamak üzere cezây-ı nakdî îfâsına tâbi' bulunacak ve eğer azâ intihâbta hazır bulunup vazîfesini îfâ eylemez ise ayn-ı cezây-ı nakdiye tâbi' bulunacaktır.

Belediye intihâbâtında sâlifü'z-zikir misilli muâmele icrâ olunacak ve ayn-ı vazâif îfâ edilecek ve ayn-ı mücâzât câriyü'l-hüküm bulunacaktır.

Kaza Meclîs-i İdâre azâsı intihâbı için lâakal 200 hânesi olan köylerden yâhut câmia-ı kurâlardan vekiller intihâb olunacaktır. Komiser, câmia-ı kurâları tertîp ve ta'yîn edip intihâb için bir gün ve mahal ta'yîn edecektir. Muhtar, veyâhut câmia-ı kurânın en büyük karyesi muhtarı, intihâba riyâset edecektir.

İhtar- Mezkûr intihâplar hakkında muhtarlara daima mufassal ta'lîmât gönderilecektir.

ARABALAR VE NAKLİYÂT TA'LİMÂTI

Muhtar ile azâdan biri birlikte olarak, kendi karye veya mahalleleri sekenesinden olup 18 yaşını mütecâviz olan ve kira ile kullanılan ve yolcu nakleden bir arabayı işletmek için ruhsat istihsâli arzusunda bulunan bir kimseye bir Husn-i Ahlâk Şahâdetnâmesi i'tâ edebileceklerdir.

Emvâl-i Ğayr-i Menkûlenin Taksîmiyle İcrây-ı Kaydî ve Kıymetlerinin Takdîrine Müteallik Vazâif

Bu Bâb Bervech-i Âtî Kısımlara Taksîm Olunmuştur:

Birinci Kısım: Muhtar Şahâdetnâmeleri

İkinci Kısım: Taksîm

Üçüncü Kısım: Tahkîkât-ı Mahalliye

Dördüncü Kısım: Takdîr-i Kıymet

Beşinci Kısım: Mühürlerin, İmzâların ve İmzâ Yerine Kullanılan İşaretlerin Tasdîki

Altıncı Kısım: Mevâdd-ı Umûmiye

- T- Vefâtı takdîrinde hakk-ı verâseti hâiz bulunması îcâp eden ve o vakit hayatta olup şimdi Kıbrıs'ta sâkin bulunan veresesi.
- H- Vereseden biri veya birkaçı ile müteveffâ beyinde ihtilâf-ı dîn bulunduğu sûrette, o keyfiyet, tebdîl-i dîn hakkında tahkîk edilebildiği mertebede tafsîlatla beyân edilecektir.

(İKİNCİ KISIM) -TAKSİM-

Emvâl-i ğayr-i menkûlenin taksîmi, sâhib-i müşterekleri bulunan kimselerin muvâfakatıyla icrâ edildiği takdîrde taksîmin ne yolda icrâ olunduğunu müş'ır bir muvâfakatnâme yazılarak sâhib-i müşterekler tarafından imzâ edilecek ve varaka-ı mezkûrenin alâkadarınca kabûl olunan taksîmi, sûret-i sahîhada mübeyyen olduğu, muhtar tarafından zeylen tasdîk edilecektir.

Harçlar için 119. sahîfeye bak.

Harç cetveli: İkinci Kısım(3).

Taksîm bir Defter-i Hâkânî memuru tarafından icrâ edildiği takdîrde ayrılan kısımların kıymetlerini takdîr ve onları ayrı ayrı ifrâz ve tahsîs husûsunda muâvenet itmek için muhtar davet olunacaktır. Bu bâbta kendisine verilecek harçlar tahkîkât-ı mahalliye husûsunda verilen harçların aynıdır. Sahîfe-i âtiyeye bak.

(ÜÇÜNCÜ KISIM) -TAHKİKÂT-I MAHALLİYE-

Muhtarların tahkîkât-ı mahalliye icrâ husûsunda Defter-i Hâkânî memurlarına ifây-ı muâvenet eylemeleri muktezîdir.

Muhtarlar bu misilli tahkîkâta mümkün ise bizzat isbât-ı vücût edecekler ve buna muktebir olmadıkları takdîrde kendi taraflarından hazır bulunmak için tahkîkât husûsunda itây-ı ma'lûmât ve ifây-ı muâvenete muktedir bir azâ veyâhut münâsîp bir azâ bulunmadığı takdîrde evsâf-ı lâyıkeyi hâiz sâir bir kimseyi ta'yîn edeceklerdir.

Tahkîkât Kâtibine muâvenet etmiş olan muhtar veya azâ bervech-i âti nisbet üzerine ücret ahz edeceklerdir:

Beher günlük iş için.....2 şilin.

Yarım günü tecâvüz etmemek üzere günün bir kısmı için..... 1 şilin.

Te'diyât muâmelesi, görülen tahkîkât işlerinin adedine göre değil, ifây-ı hizmet etmiş olduğu müddete göre hesap edilecektir.

Bunda, icrâ olunan tahkîkât için lâzım gelen şahâdetnâmelerin itâsı da dâhil bulunacaktır.

Ücret-i mezkûre bir çek vâsıtasıyla te'diye edilecektir ki bu çek, nâtık olduğu meblağı almak için sür'at-i mümküne ile Kaza Mal Sandığına yâhut vergi tahsildarına ibrâz edilecektir.

ŞAHÂDETNÂMELERİN TANZİMİ HUSÛSUNDA DÜSTÛRU'L-AMEL TUTULACAK TALİMÂT

1- Fİ'L-ASL İCRÂ-I KAYD HAKKINDA

Kayıt istihsâlini arzu eden emvâl mutasarrıflarına veya medyûnlarının emvâlinin kaydını istihsâl zımında kendilerini ikdâr için dâin-i bi'l-hükümlere verilen şahâdetnâmeler, ma'lûmât-ı âtiyeyi muhtevî bulunacaktır.

- (1) Malın cinsi, miktârı, mevkî' ve hududu bir hükûmet ormanı veya tahdît olunmuş hükûmet arâzîsi dâhilinde veya ittisâlinde olup-olmadığı sarâhaten beyân olunacaktır.
- (2) Malın sâhib-i istihkâkı bulunan kimsenin isim ve şöhreti
- (3) O misilli bir kimsenin o malı ne sûretle ibrâz ettiği ve ne kadar müddetten beri taht-ı tasarrufunda bulundurduğu
- (4) O mal hakkında diğer bir şahıs tarafından bir gûnâ mutâlebe veya nâmına kayd icrâsı için mürâcaat vukû' bulan bir kimsenin kaydolanmasına bir mâni' olup-olmadığı.
- (5) Kayd icrâsını talep eden müsted'î mutâlebesini, uzun müddet işgale istinât ettirdiği sûrette malın işgâl veya zirâat edilmiş olmasına müteallik husûsâtın ve işgâlinde bir fâsıla vukû'unun tahakkuk ettirilmesine sûret-i mahsûsada dikkat olunacaktır.

2- İRSEN İNTİKÂL HAKKINDA

İrsen intikâl hakkında şahâdetnâmeler ma'lûmât-ı âtiyeyi muhtevî bulunacaktır:

- (1) Malı terk etmiş olan mûrisin târih-i vefâtı.
- (2) Müteveffânın bırakmış olduğu zevce veya zevc ile sâir veresenin isimleri.

Müteveffânın kendisinden akdem vefât etmiş olan evlâdı var idiyse târih-i vefâtları, sırasıyla isimleri gösterilecek ve bunlar –terekesi üzerine icrây-ı muâmele edilmekte olan şahsın vefâtı târihinde- berhayat bulunan evlât terk etmişler ise ânların da isimleri beyân olunacaktır.

Müteveffânın vefâtından sonra veresesinden biri vefât etmiş ise târih-i vefâtı ve berhayat bulunan verese hakkında verilen tafsilâtın aynı bildirilecektir.

- (3) Veresenin biri veya birkaçı sağîr veya muhtellü'ş-şuûr olduğu takdirde şahâdetnâmelerde o sûretle beyân edilecek ve vâsinin ismi bildirilecektir.

Sağîr: Hıristiyan olduğu takdirde, 18 yaşından ve Müslim olduğu sûrette 20 yaşından aşağı bulunan kimse demektir.

Fakat tehhül etmiş olan bir kadın hiçbir sûretle sağîr addolunmaz.

- (3) Vereseden bir Kıbrıs'tan gaybûbet etmiş ise şahâdetnâmede o sûretle beyân olunacak ve vâris-i ğâibin ikâmetgâhı nâ mâ'lûm olduğu veya hayatta olup-olmadığı meçhûl bulunduğu takdirde mümkün olduğu kadar âtidedeki ma'lûmât-ı munzama i'tâ olunacaktır.

A- Vârisin Kıbrıs'tan müfârakâtı târihi.

B- Son haberin alındığı târih.

P- O vakitki ikâmetgâhı.

(Birinci Kısım)

-Muhtar Şahâdetnâmeleri-

Emvâl-i ğayr-i menkûleye müteallik muâmelât hakkındaki şahâdetnâmelerin i'tâsında ahkâm-ı âtiye hatırdâ tutulmalıdır:

A- Şahâdetnâmeler muhtar tarafından imzâ ve temhîr edilecek ve lâakal azânın ikisi tarafından imzâ olunacaktır.

B- Bir şahâdetnâme mala taalluk ettiği takdîrde o malın kâin bulunduğu karye veya mahallenin muhtar ve azâsı tarafından i'tâ edilecektir.

P- Bir şahâdetnâme bir şahsa veya ânın vârislerine müteallik olduğu sûrette o şahsın sâkin bulunduğu veya vefâtı zamanında sâkin bulunmuş olduğu karye veya mahallenin muhtar ve azâsı tarafından i'tâ olunacaktır.

Fakat herhangi bir karye yâhut mahallede hem Hıristiyan ve hem de İslâm muhtarı bulunduğu takdîrde şahâdetnâme, mal sahibinin veyâhut hakkında ma'lûmât istenilen şahsın mensup bulunduğu cemâatin muhtarı tarafından i'tâ olunacaktır.

T- Eğer bir şahâdetnâmede muharrer herhangi bir beyânât hakkında muhtarın şahsen ma'lûmâtı yok ise o keyfiyet âna göre beyân edilecek ve ma'lûmâtı i'tâ eyleyen kimse yâhut kimseler karye memurlarına ilâveten şahâdetnâmeyi imzalayacaklardır. (Yukarıda "A-" işaretli bende bak).

Bu gibi ahvâlde muhtar, şahâdetnâmeyi tasdîr etmezden evvel malı bizzat teftiş edecektir. Şöyle ki muahharan Defter-i Hâkâni Dairesi tarafından icrâ olunacak tahkîkât-ı mahalliyede hudûd-ı sahîhayı Defter-i Hâkâni memuruna hemân gösterebilsin.

Eğer müteâkiben vukû' bulacak tahkîkât-ı mahalliyede muhtar herhangi bir sebepten tûlâyı tahkîk memuruna refâkat edemeyecek olursa ve Karye Komisyon Azâsından hiçbir malları, tahkîk memuruna göstermeğe muktedir bulunmazsa muhtar, o maksat için salâhiyâtta bir şahsı ta'yin edecektir.

S- Bir şahâdetnâmeyi mühim bir maddece ğayr-i sahîh olduğunu bildiği halde i'tâ veya imzâ eden yâhut mühürleyen bir muhtar veya azâ iki seneye kadar bir müddet hapis cezâsına müstehak olur.

C- Bir muhtar bir şahâdetnâmeyi i'tâ veya imzâdan yâhut mühürlemekten imtinâ' ettiği takdîrde esbâbını tahrîren etmesi talep olunabilecek ve şahâdetnâmeyi i'tâ veya imzâdan yâhut mühürlemekten sahîh ve kâfi bir sebep olmaksızın imtinâ' eden bir muhtar iki liraya kadar bir cezây-ı nakdîye îfâsına tâbi' bulunur.

Ç- Şahâdetnâmelerin i'tâsı husûsunda muhtarlar 117. sahifedeki cetvelde gösterilen harçtan ziyâde bir ücret talep ve ahz edemeyecekler ve aksi takdîrde iki liradan ziyâde olmamak üzere bir cezây-ı nakdî îfâsına tâbi' bulunacaklardır.

H- 115. N nûmrûlu yeni takdîr-i kıymet listelerinin karyede makâm-ı âide tevdi' edildiği bil'umûm ahvâlde plân ve kit'a numrûları şahâdetnâmede beyân edileceklerdir.

(DÖRDÜNCÜ KISIM)
(A) -TAKDİR-İ KIYMET-

Bir karyede emvâlin umûmî takdîr-i kıymetleri icrâ edilmekte olduğu sırada muhamminlerin, takdîr icrâ edilen bütün kıymetlerin tafsilâtını mübeyyin bir defteri muhtara tevdî' eylemeleri muktezî olup, muhamminler defter-i mezkûrun ol vechile tevdî' edilmiş olduğuna dâir karyede bir î'lânnâme ta'lik edilecektir.

Herhangi bir mal sahibi muhtara mürâcaatla defter-i mezkûru tetkik etmeğe veya içinden bir hulâsa yâhut sûret çıkarmağa me'zûn bulunacak ve vukû' bulan böyle bir talep üzerine o vechile hareket etmeğe bir sâhib-i mala müsâ'ade etmeyen bir muhtar, iki liradan ziyâde olmamak üzere bir cezây-ı nakdî îfâsına tâbi' bulunacaktır.

Bir malın kaydı için mürâcaat vukû'unda, umûmî takdîr-i kıymeti herhangi bir sebepten dolayı zühûl edilmiş veyâhut o karyede umûmî takdîr-i kıymet muâmelâtının henüz icrâ edilmemiş takdîrde, muhtar ve azâlar bir Defter-i Hâkânî me'mûruyla birlikte o malın kıymetini keşif ve takdîr edeceklerdir.

Biri vali cânibinden ve diğeri ise takdîr-i kıymeti icrâ olunacak malın kâin bulunduğu kazanın Meclîs-i Kavânîn azâsı tarafından ta'yîn olunmak üzere iki nefer-i muhammin nasb ve ta'yîn olunur.

(B) -TAHRİR-İ UMÛMÎ

Bir karyede tahrîr-i umûmî icrâ edilmiş olduğu takdîrde, karye arâzisiyle ölçülmüş muhtelif emlâkı gösteren bir plân o emlâkın sâha ve hudûtlarını ve sâhiplerinin isimlerini mübeyyin bir beyânnâme ile birlikte muhtara î'tâ olunacak ve o mealde bir î'lân karyede neşir ve ta'lik edilecektir.

VÂRIDÂTIN KEŞİF VE TAKDİRİ İÇİN MESÂHA VESÂİRE İCRÂSİ

Muhtar ve azâlar, kendi karyelerinin mesâha edilmesi, takdîri kıymeti ve tahrîr-i umûmiyesine müteallik işlerde bizzat muâvenet edeceklerdir.

Mezkûr sûretle ta'yîn olunan eşhâs gördükleri iş için, günde 1 şilin ve dört buçuk gürüş alacaklardır.

Ta'yîn formasının numrûsu 204 N.'dir.

Bir karyenin muhtar yâhut muhtarları, Defter-i Hâkânî memurları tarafından kendilerine âit karye arâzisi dâhilinde vaz' olunan herhangi kôkû veya hudût işaretlerini muhâfaza ve vikâye etmeğe mecbûr olup, ânlara îrâs olunan herhangi zararı hemân Defter-i Hâkânî Dâiresine raport etmelidirler.

Mezkûr kôkû yâhut hudût işaretlerinin yeniden vaz'ı yâhut tâ'mîrî için sarf olunan para, karye arâzisi sâhip veya mutasarrıfı nazarında tutulan muhtar yâhut muhtarlardan tahsîl edilecektir. Zararın fi'l-asıl fâil yâhut fâilleri isbâtla bulunduğu takdîrde mezkûr masraf ânlardan alınacaktır.

(BEŞİNCİ KISIM)
MÜHÜR İLE İMZALARIN VE İMZÂ YERİNE KONULMUŞ OLAN İŞARETLERİN
TASDİKİ

Emvâl-i ğayr-i menkûle veya Defter-i Hâkânî Dairesi'nde icrâ edilecek muâmelât hakkında i'tâsı matlûb olan bir kâğıda bir kimse tarafından vaz' olunan imzâ veya mühür yâhut imzâ yerine konulmuş olan işaret, o kâğıdı imzâ eden veya mühürleyen kimsenin sâkin bulunduğu karye veya mahallenin muhtarıyla azâlarından biri tarafından tasdik kılınabilecektir. Hiçbir muhtar veya azâ bir imzâ veya mühür veya işareti:

(A) O imza veya mühür yâhut işaret kâğıda kendi huzûrunda vaz' edilmiş olmadıkça, yâhut ânın kendi imzâ veya mührü yâhut işareti olduğu vâz'ı tarafından muhtar veya azâyaya beyân olunmadıkça,

(B) Kâğıdı imzâ eden veya mühürleyen yâhut âna imzâ yerine işaretini vaz' eyleyen kimse şahsen ma'rûfu bulunmadıkça, yâhut zikrolunan kimsenin hüviyet-i şahsiyesine, kendisinin şahsen ma'rûfu olan iki kişi tarafından (ki bunların ol kimsenin imzâsına veya mühür yâhut işareti şahit sıfatıyla kâğıdı imzâ etmeleri lâzım gelecektir) şahâdet olunmadıkça, tasdik etmeyecektir. Aksi takdirde iki liradan ziyâde olmamak üzere bir cezây-ı nakdî ifâsına tâbi' bulunacaktır.

Tasdik-i mezkûr kâğıdın üzerine şu âtîdeki meâl üzerine bir tasdik şerhi yazılıp, muhtarın imzâsı ve mührü ve azânın imzâsı vaz' olunmak sûretiyle icrâ kılınacaktır:

"şahsen ma'rûfumuz bulunan a, b tarafından bugün huzurumuzda imzâ (veya temhîr yâhut işareti) olduğu, şahsen ma'rûfumuz bulunan a, b tarafından bugün tarafımıza beyân edilmiş olduğuna şahâdet siyâkında 19... senesi, şehir-i .....'ın, ...nci günü imzâ ve temhîr kılındı."

Azânın İmzâsı

Muhtarın İmzâsı

Mahall-i Mühür

" a,b tarafından bugün huzurumuzda ve her ikisi dahî ma'rûfumuz bulunup, imzâsını (mühür veya işaretini) vaz' eden kimsenin a,b olduğunu ve zikrolunan a,b'nin şahsen ma'rûfları bulunduğunu tarafımıza beyân etmiş olan p, t, s, c'nin huzurlarında imzâ (veya temhîr yâhut vaz'ı işaret) kılınmış yâhut imzânın (mühür yâhut işaretin) kendi imzâsı (mühür yâhut işareti) olduğu a,b tarafından her ikisi dahî ma'rûfumuz bulunup, ânın a,b olduğunu ve kendilerinin şahsen ma'rûfları bulunduğunu beyân etmiş olan p, t ve t, c'nin huzurlarında bugün tarafımıza beyân edilmiş olduğuna şahâdet siyâkında 19... senesi, şehir-i .....'nın işbu .....'nci günü imzâ ve temhîr kılındı.

p, t ve s, c'nin imzâları

Azânın İmzâsı

Muhtarın İmzâsı

Mahall-i Mühür

Bir imzâ veya mühür yâhut işaretin tasdîki üzerine dört buçuk ğurûş talep ve ahz olunabilecektir.

Bir muhtar veya azâ huzurunda bir kimsenin hüviyet-i şahsiyesine dâir ğayr-i sahîh bir takrîr veren veya kendisini yalandan sâir bir kimsenin yerinde gösteren yâhut bir kâğıda sahte bir imzâ vaz' eden kimse beş seneden ziyâde olmamak üzere bir müddet hapsolunmaĝa tâbî' bulunacaktır.

(ALTINCI KISIM)
-MEVÂDD-I UMÛMÎYE-

(1)Emvâl-i ğayr-i menkûleye âit olan veya muhtar huzurunda yapılan herhangi muâmelât ve icrâatta alâkadâr bulunan kimse saĝîrû's-sîn olduĝu veya aklen kendi hesabına tasarrufât-ı fi'liyyeye ğayr-i sâlih bulunduĝu takdîrde keyfiyet, muhtar tarafından beyân edilecek ve aynı zamanda muhtar o misilli saĝîr veya tasarrufât-ı fi'liyyeye ğayr-i sâlih kimse nâmına hareket veya icrây-ı vekâlete mezûn usûlî vechile tayîn olunmuş bir vasî veya vekîl varsa ismini ihbâr edecektir.

(2)Bir karyede aynı isimde iki veya daha ziyâde kimseler bulunduĝu sûrette bir şahâdetnâme veya o ismin zikri geçen bir varakada, mevzubahis olan kimsenin aynı isimdeki diĝer şahıs veya eşhâstan tefrîki için o kimsenin ma'rûf bulunduĝu lakâbının zikredilmesine dikkat olunacaktır.

(3)Kendi karye veya mahallesi sekenesi için berây-ı mâlûmât-ı âmme gönderilmiş olan her bir îlânnâme muhtar tarafından karye veya mahallede îlânnâmeler için mu'tad olan yer ve usûlde ta'lik edilecektir. Meĝer ki Defter-i Hâkânî Dâiresi'nde îlânnâmeye terfikan aksine evâmîr-i mahsûsa verilmiş olsun.

Muhtar, ahâlinin mâlûmât-ı umûmiyesi için kendisine gönderilen bilumûm îlânâtın vusûlünü iş'âr etmelidir.

(4)Bir çocuĝun (mahkeme tarafından ta'yîn edilmiş olan vasîden mâ'adâ) müdür-i umûrî bulunan kimseye tebliĝ edilmesi matlûb bir ihtârname gönderilip de o kimsenin, muhtarın fikrinde –aklen veya bedenen zaaf cihetiyle- mezkûr çocuĝa vekâlet etmeĝe ğayr-i sâlih bulunduĝu takdîrde muhtar tarafından Defter-i Hâkânî Serme'mûruna tahrîren ihbâr-ı keyfiyet edilecektir.

(5)Emvâl-i ğayr-i menkûle muâmelât-ı ferâĝiyesinde feraĝ bedelâtının miktâr-ı hakîkîden dûn gösterilmesi zımnındaki sahtekârlıkların men'i husûsunda muhtarlar îfây-ı muâvenet edeceklerdir.

Bu misilli bir cürümün mücazâtı, bir mahkeme huzurunda yalan şahâdet vermek cezâsının aynıdır.

(6)Muhtar, emvâl sâhibi olan yâhut menfaat cihetiyle emvâl-i ğayr-i menkûle ile alâkadâr bulunan herhangi bir kimsenin vefâtını mensup bulunduĝu kazanın Defter-i Hâkânî Sermemuruna bildirecek ve aynı zamanda mezkûr emvâl ile müteveffânın bırakmış olduĝu vereseyi gösteren listeler muhtar tarafından memur-ı mûmâ ileyhe gönderilecekler ve sâlifü'z-zikir misilli emvâlin kendilerine irsen intikâl edecek veresenin mevcut olmadıkları muhtar tarafından kazanın Defter-i Hâkânî Sermemuruna bildirilecektir.

MAZBATALARIN İNFÂZİ

Emvâl-i Menkûle Fûrûhtu

Emvâl-i menkûle fûrûhtuna mahsus müzekkerelerin infâzı husûsunda icrâ memuru cânibinden mezun kılınan ve müzekkereyi icrâ için mahkeme tarafından tayin edilmiş olan, medyûn-u bi'l-hükmün ikâmet eylemekte olduğu veya emvâl-i menkûlesinin dâhilinde bulunduğu karye ve mahalle muhtarından istihsâl-i muâvenet etmek (meğerki muhtar hasta veya gâip yâhut îfây-ı muâvenete gayr-i muktedir olmuş olsun). Ve fûrûht müzekkeresini muhtara vererek medyûn-u bi'l-hükme âit emvâl-i menkûlenin deyn bi'l-hüküm ile masârif-i tahsîliyenin îfâsına kifâyet edecek kadarını zabt ve ahzetmek üzere ânınla berâber gitmek vazîfesidir.

Bu sûretle zabt ve ahzolunan mal muhtarın yedine teslim edilecektir ki mâl-ı mezkûru emîn bir halde hıfz ederek ahzolunduğu günden itibâren üç gün münkâzı olduktan sonra (yani ahzolunduğu günden itibâren 4. günden evvel olmamak üzere) fûrûhtuna karar verdiğini ba'de'l-îlân karye dâhilinde müzâyede-i aleniye ile fûrûht etmek muhtarın vazîfesidir.

Muhtar müşterilerin esâmisi ile eşyânın beheri için te'diye edilmiş olan müzâyede bedellerini müş'ir bir hesap cetveli tutacak ve ahz ve fûrûht edilmiş hayvan varsa ânı yedirmek veya malı berây-ı fûrûht nakletmek için dûcâr olunmuş olan masârif-i ma'kûleyi bedel-i müzâyedededen tarh ve tenzîl sûretiyle istifâ edebilecektir.

Kezâ 118-119. sahîfelerde gösterilmiş olan harçları talep ve ahzedebilecektir.

Fûrûhta mahsûs hesap cetveli teslim edilecek ve muhtar bedel-i müzâyedededen tenzîl etmiş olduğu masârif-i meblağıyla harçlar için müzekkere defterinde bir makbuz imzâ ve temhîr edecektir.

Müzâyedede hiçbir pey sürülmediği veyâhut muhtar, teklif olunan fiyatların büsbütün dûn veya gayr-i kâfi olduğu zannında bulunduğu takdîrde keyfiyeti bilâ tehir ihbâr edecektir ki o da malın fûrûhtu için başka bir mahalle naklini emredebilecektir. Ve bu sûretle nakil ve fûrûht için edilecek masârif-i ma'kûleyi muhtar satışın esmân hâsılasından tarh ve tenzîl sûretiyle istifâ edecek ve gâip etmiş olduğu vakit için de günde 1.5 şilinden ziyâde olmamak üzere bir meblağ ahz edecektir. Müzekkere, hesap ve satışın esmân hâsılası, muhtar tarafından teslim olunacaklardır.

Âtiyetü'z-zikir eşya; vergilerin, duyûn-i bi'l-hükmün veya bu misilli tahsîli îcâb eden bir akçenin îfâsı için zabt ve fûrûht edilemez:

- (1)Medyûnun ve âilesinin, nihâyet beş lira kıymetine kadar olan melbûsât-ı mukteziyeleri ve istimâl eyledikleri yatak ve yatak takımları.
- (2)Medyûnun ve âilesinin fırın ve matbaha mahsus evânîsiyle üç aylık levâzım-ı ekliyeleri.
- (3)Medyûnun fen ve san'at ve hırfet ve ticareti için kat'iyen iktizâ eden, cem'an nihâyet beş lira kıymetine kadar kitapları, âletleri, evânîsi ve kablari.
- (4)Medyûnun ihtiyârına göre bir çift sağlam sığır, yâhut bir re's katır ile bir re's merkep veyâhut iki re's merkep.
- (5)İstisnâ edilen hayvânâtın istimâli için elzem olan her bir şey.
- (6)İstisnâ edilen hayvânâtın üç ay beslemeleri için iktizâ eden saman.

MAZBATALARIN İNFÂZI

Emvâl-i Menkûle Fûrûhtu

Emvâl-i menkûle fûrûhtuna mahsus müzekkerelerin infâzı husûsunda icrâ memuru cânibinden mezun kılınan ve müzekkereyi icrâ için mahkeme tarafından tayin edilmiş olan, medyûn-u bi'l-hükmün ikâmet eylemekte olduğu veya emvâl-i menkûlesinin dâhilinde bulunduğu karye ve mahalle muhtarından istihsâl-i muâvenet etmek (meğerki muhtar hasta veya gâip yâhut ifây-ı muâvenete gayr-i muktedir olmuş olsun). Ve fûrûht müzekkeresini muhtara vererek medyûn-u bi'l-hükme âit emvâl-i menkûlenin deyn bi'l-hüküm ile masârif-i tahsîliyenin ifâsına kifâyet edecek kadarını zabt ve ahz etmek üzere ânınla berâber gitmek vazîfesidir.

Bu sûretle zabt ve ahzolunan mal muhtarın yedine teslim edilecektir ki mâl-ı mezkûru emîn bir halde hıfz ederek ahzolunduğu günden itibâren üç gün münkâzı olduktan sonra (yani ahzolunduğu günden itibâren 4. günden evvel olmamak üzere) fûrûhtuna karar verdiğini ba'de'l-îlân karye dâhilinde müzâyede-i aleniye ile fûrûht etmek muhtarın vazîfesidir.

Muhtar müşterilerin esâmisi ile eşyânın beheri için te'diye edilmiş olan müzâyede bedellerini müş'ir bir hesap cetveli tutacak ve ahz ve fûrûht edilmiş hayvan varsa ânı yedirmek veya malı berây-ı fûrûht nakletmek için dûçâr olunmuş olan masârif-i ma'kûleyi bedel-i müzâyedededen tarh ve tenzîl sûretiyle istifâ edebilecektir.

Kezâ 118-119. sahîfelerde gösterilmiş olan harçları talep ve ahzedebilecektir.

Fûrûhta mahsûs hesap cetveli teslim edilecek ve muhtar bedel-i müzâyedededen tenzîl etmiş olduğu masârif-i meblağıyla harçlar için müzekkere defterinde bir makbuz imzâ ve temhîr edecektir.

Müzâyededede hiçbir pey sürülmediği veyâhut muhtar, teklif olunan fiyatların büsbütün dün veya gayr-i kâfi olduğu zannında bulunduğu takdirde keyfiyeti bilâ tehir ihbâr edecektir ki o da malın fûrûhtu için başka bir mahalle naklini emredebilecektir. Ve bu sûretle nakil ve fûrûht için edilecek masârif-i ma'kûleyi muhtar satışın esmân hâsılasından tarh ve tenzîl sûretiyle istifâ edecek ve gâip etmiş olduğu vakit için de günde 1.5 şilinden ziyâde olmamak üzere bir meblağ ahz edecektir. Müzekkere, hesap ve satışın esmân hâsılası, muhtar tarafından teslim olunacaklardır.

Âtiyetü'z-zikir eşya; vergilerin, duyûn-i bi'l-hükmün veya bu misilli tahsîli îcâb eden bir akçenin ifâsı için zabt ve fûrûht edilemez:

(1)Medyûnun ve âilesinin, nihâyet beş lira kıymetine kadar olan melbûsât-ı mukteziyeleri ve istimâl eyledikleri yatak ve yatak takımları.

(2)Medyûnun ve âilesinin fırın ve matbaha mahsus evânîsiyle üç aylık levâzım-ı ekliyeleri.

(3)Medyûnun fen ve san'at ve hırfet ve ticareti için kat'iyen iktizâ eden, cem'an nihâyet beş lira kıymetine kadar kitapları, âletleri, evânîsi ve kablaları.

(4)Medyûnun ihtiyârına göre bir çift sağlam sığır, yâhut bir re's katır ile bir re's merkep veyâhut iki re's merkep.

(5)İstisnâ edilen hayvânâtın istimâli için elzem olan her bir şey.

(6)İstisnâ edilen hayvânâtın üç ay beslemeleri için iktizâ eden saman.

1- EMVÂL-İ GAYR-İ MENKÛLENİN Bİ'L MÜZÂYEDE FÜRÛHTU

Müzâyedelerin icrâsında mezatçıların vazâifi fûrûht nizamâtıyla tanzîm edilmişlerdir.

Bir muhtarın, bir mezatçı vazâifinin ifâsına münâsip olduğuna dâir Defter-i Hâkânî ve Mesâha Dairesi Riyâseti'nden bir şahâdetnâme almak ve reîs-i mûmâ ileyhın kanâatını mûcib bir kefâlet-i mâliye ita etmek şartıyla, karye veya mahallesinde kâin bulunan emvâl-i gayr-i menkûlenin infâz-ı hüküm tarîkiyle fûrûhtuna hasbelvazîfe hakkı olacak ve mezkûr karye yâhut mahallede mal sahibinin mensup bulunduğu cemâate ait olup evsâf-ı matlûbeyi hâiz bir muhtar bulunmadığı takdîrde fûrûht, o cemâatin mensup olduğu kazanın evsâf-ı matlûfeyi hâiz en yakın muhtarı tarafından icrâ olunacaktır.

Bir şahâdetnâme alabilmek için bir muhtar Defter-i Hâkânî Dairesi Riyâsetini ber vech-i âtî husûsatca iknâ' etmelidir:

(1) Ya Türkçe veya Rumca okuyup-yazabildiğine; ve

(2) Fûrûht nizamâtını ve satış icrâsına müteallik tâlimât-ı sâireyi mütâlâa etmiş olduğuna ve ânları anladığına dâir Defter-i Hâkânî ve Mesâha Dairesi Riyâseti'nce matlûb olan teminât, emvâl-i gayr-i menkûleden ibâret olacak ve bu emvâl hâne nev'inden olmayıp, 100 lira kıymet-i muhammeneyi hâiz olacak ve deyn için haciz tahtında bulunmayacaktır. Bu husus için 80 numrûlu forma istimâl olunacaktır.

Bir malın, kâin bulunduğu karyenin gayri bir karyede fûrûhta emrolunduğu takdîrde o mal, kâin bulunduğu karyenin evsâf-ı matlûbeyi hâiz bir muhtarı tarafından satılacaktır.

Bir karyede hem İslâm hem de gayr-i İslâm muhtar bulunduğu takdîrde mal sahibinin mensup bulunduğu cemâatin muhtarı tarafından –eğer evsâf-ı matlûbeyi hâiz ise- satılacaktır.

Muhtarlar, neşir ve tâlik için Defter-i Hâkânî Dairesi tarafından kendilerine gönderilen bil'umûm i'lânâtın ve müzâyede listelerinin vüsûlünü hemân iş'âr edip, mezkûr evrâkın ne vakit ve ne yere tâlik edildiklerini kabz varakasında (95 numrûlu formaya) kaydedeceklerdir.

Muhtarlar, satışta hazır bulunmayan kimselerin isimlerini alıcı deyû kabul etmeyeceklerdir. Meğerki asılın sâkin bulunduğu karye veya mahallenin muhtarı ve azâlarından birisi yâhut bir tasdîk memuru tarafından vech-i lâyık üzere tasdîk edilmiş ve üzerine iki şilinlik bir Kıbrıs pulu yapıştırılmış bulunan bir iştirâ vekâletnâmesi ibrâz edilsin veyâhut vekilden bir takrîr nâme alınsın ki, vekilin ânda muharrer şahıs nâmına pey sûrmüş olduğunu gösterecektir.

İsa Tom
Lefkoşa/Temmuz-2005

SATIŞ NİZÂMÂTI

1- Her nev' envâl gayrı menkule satışları malik kâin bulunduğu kasaba veya karyenin hâiz ehliyet muhtarı tarafından bizzat o kasaba veya karyede icra edilecektir. Meğer ki envâlin kâin bulunduğu kazanın mahkemesi tarafından veya kaza-yı mezkurun Defter-i Hâkâni ser me'muru canibinden bunun aksine emr ve ta'limat verilmiş olsun. Haiz ehliyet bir muhtarın hasta olduğu veya bir mazeret dolayısıyla satışın icra edileceği kasaba veya karyeden gaybubet ettiği ve bu suretle bir satışı muayyen olan gününde icra etmesine bir mani bulunduğu taktirde muhtar mezkur bela te'hir bir ilanına tahrir ve imza iderek müzayede pusulasının üzerine ta'lik ve satışı igelecek Pazar gününe tehir ettiği ilan ve işbu te'hir keyfiyetini ve esbabını hemen kazanın Defter-i Hakani ser me'muruna ihbar edecektir.

2- Satış ilannameleri envalin kâin bulunduğu kazanın Defter-i Hakani dairesi tarafından tanzim ve ilan keyfiyeti bir veche ati icra edilecektir ; yani

1) İşbu nizannameye marbut [ا] işaretli numunede münderic şekilde veya o misalli şekilde bir ilannameyi satışın hangi kasaba veya mahallede icrası taktir etmiş ise oraya ta'lik etmekle

ب ر [ب] işaretli numunede münderic şekilde veya onu misal birer i'lannameyi Ola satılarak envalin kâin bulunduğu kasaba karye veya mahalleye Saniyen satışın icrası icün tezkiresi isdar etmiş olan mahkemenin i'lan salonuna Salisen mahkeme veya bir hakim tarafından yahud kazanın defter-i hakani ser memuru tarafından verilecek emre görüldü -elicâb sair münasip mahallelere ta'lik etmek suretiyle ilan edilecektir. Maamâfih şayet satış yine envalin kâin bulunduğu kasaba, karye veya mahallede icra edilecekse balada (ب) işaretli fıkrada (evvel) kaydıyla zikr olunan ilannamenin ta'likine lüzum kalmaz

3- (1) kaza defter-i Hakani ser me'muru satışın tarih ve mahal icrasını tayin ederken envâlin en elverişli surette satılmasını temin için hususât-i âtiyeyi bilhassa nazar-ı dikkate alacaktır.

(A) Satılacak malın cinsi

(B) Senenin faslu mevsimi

(2) Kanun mucibince matlub olan akli on beş günlük müzayede i'lanı alelusul neşr edilmedikçe hiçbir mal satılmayacaktır.

(3) Satış icün tayin olunan gün evvalin en elverişli surette satılmasına müsaid olmadığı kaza defter-i Hakani ser me'muruna ihbar edildikde memur mezkur satış tarihini tebdil edebilir. Şu kadar var ki ilan olunan tarihten laakal yedi gün evvel alakadarlara ammeye ihbar-ı keyfiyet olunacaktır.

4-(1) İşbu nizâmâtın 2. bendinin (1) işaretli fıkrası mucibince ta'lik olunması iktizâ eden satış ilannamesi müzayedenin icrasına memur olan kimseye gönderilecek ve oda mahalle ta'lik idecek ve hangi tarihte ve ne suretle ta'lik edeceğini gösteren bir şahadetname yaparak kaza defter-i Hakani ser memuruna gönderecektir.

(ب) işbu nizamatın 2. bendindeki (ب) işaretli fıkrası mucibince ta'lik olunması matlub olan satış ilannameleri Defter-i Hakani dairesi tarafından ta'lik olunacaktır.

5- Mahkemenin veya bir mahkeme hakiminin veya kaza Defter-i Hakani ser me'murunun mütalasına göre balada zikr olunan matbu ilannamelerin ta'likinden me'dâ suretle dahi satış hakkında ilan neşrine lüzum görüldüğü veyahud dain veya

medyun veya satılacak me'da akkadar olan sair bir kimse o yolda başka ilannamelerin dahi neşr olunmasını balâda mezkur matbu ilannamelerin neşrinden evvel veya sonra neşr edilebilecektir.

6- Dain, medyum veya ma'da alakadar olan bir kimse işbu nizamâtın beşinci bendinde zikr olunan sair bir ilannamenin dahi neşrini talep ettiği taktirde _ kazanın Defter-i Hakani ser memurunun tasvibine iktiran etmek şartıyla o mesellu ilannameyi neşr için icab eden şeylerin kaffesini icrada serbest olacaktır.

7- Mahkeme emri veya kazanın Defter-i Hakani ser memurunun talimatı mucibince satış mevku' icraya vuzu' için ihtiyar edilecek masarîf te'diye edilinceye değin matbu ilannamelerin neşrini defter-i Hakani memuru tehir edebilir .

8- (1) Müzayede pusulasında gösterilen saatte müzâyedenin icrasına me'mur olan kimse birinci kütadan başlayarak tahriren kendisine vuku' bulmuş olan en büyük fiyat teklifi ne miktarda olduğunu ve teklif edenin ismini bildirecek ve bundan sıfahi teklifleri kabule mübaşeret edecek ve tekliflerin ardı kesildiği anlaşıldığı zaman müzayede pusulasındaki diğer kütaya geçerek birinci kütaya da hariket ettiği vecihle mütehâki kütaların veya tahsil matlub olan meblağın tasviyesine kafi olacak kadar diğer kütaların müzâyedesinde devam edecektir. Bundan sonra her kütaya için edilen en yüksek fiyat teklifini beyan ederek malların herhangi biri için daha fiyat teklif edecek kimse olup olmadığını sorup hic artiran olmadığı taktirde en yüksek fiyat teklif edenleri ilan ederek satışını kapatacaktır

(B) Müzâyedenin icrasına memur olan kimse tahsil matlubdan meblağı tavsiyeye kâfi gelecek envâlden fazlasını hicbir vecihle istemeyecektir.

↳ (D) Mahkeme veya bir mahkeme hakimi tarafından hilafına emr verilmedikce veyahud bâ vekalet-i devriye veya mazbata medyum olan kimsenin talep ve müracaatı üzerine Defter hanı ser memuru canibinden o babda ta'limat-ı mahsusâ i'tâ edilmedikce en son satılacak kütaya haneden ibaret olacaktır .

(T) Müzâyedenin icrasına memur olan kimse müzâyedeye çıkarılan her bir kütaya için ayrı ayrı sürülen kâffe-i payların hesabını tutup miktarını kayd edecek ve satışın hitamında işbu paylara mahsus keyid ve rakkasını müzâyede pusulasına rabt edecektir.

Teklif edilen en yüksek fiyatları gösteren kayıt o gibi en yüksek fiyatı teklif eden kimse tarafından vekezâ müzâyede tarafından imza edilecek ve imza edemeyenler imza işaretlerini koyacaklar.

(S) Müzâyedenin icrasına memur olan kimse ahval ve âtiyede satışa devam edemeyecektir.

- 1- Sisahi fiyat teklifleri kabul edilmeğe başlanmazdan evvel herhangi bir zamanda medyum bilhüküm veya vekalet devriyeli rehnsendi tahtında borclu olan kimse veya onlar tarafından birisi borç ile beraber kâffe-i masarîfı ödeneğe kafi bir meblağı müzâyedeceye verdiği taktirde veyahud.
- 2- Satışın devamı esnasında herhangi bir zamanda medyum bilhüküm veyâ vekalet devriyeli rehn sendi tahtında borclu olan kimse veya taraflarından birisi o saate kadar satıştan hasıl olmuş olan meblağ ile beraber borcu ve kâffe-i masarîfı ödemeye keyfi bir meblağ te'diye ettikleri taktirde

9- Vekil vasıtasıyla fiyat teklif etmek için evrak âtiye ibraz edilmelidir .

- 1- Kendi namına icrayı vekalet için asıl tarafından yazılmış bir vesika veyahud

10- fiyat teklifleri asıl namına icrâ edildiğini mübeyyen vekil tarafından yazılmış bir verka- İşbu varkada asilin ismi zikr olunacaktır. Satışın hitamında varka müzayedeciye i'ta edilecektir ki bu suretle malın kaydı doğrudan doğruya asıl namına icra edilebilir. Mamafih şayet asıl iş bu nizamnamenin 10. bendindeki şerâiti ifa etmezse vekil en yüksek fiyat veren talip adolunacaktır.

Sağirelsan olanlar namına fiyat teklifleri tabii vasileri marifetiyle veya kaza mahkemesi (Müslümanlar hakkında mahkeme-i şeriyeye) tarafından alelusul ma'zun edilmiş kimseler vasıtasıyla icra edilecektir.

1- En yüksek fiyatla talip olduğu ilan olunan kimse fiyat tekliflerinin ardı kesilince müzayedeyi icra eden kimseye âtideki mebali; yani

2- Hakkında sorulan payın 10 liradan ziyade olmadığı her bir kıta için teklif olunan fiyatın kâffesini

3- Hakkında sorulan payın 10 liradan ziyade olduğu her bir kıta için Teklif olunan fiyatın beşde birini fakat bu da hiç bir vecihle 10 liradan noksan olmayacaktır; (P) Böyle bir meblağ te'diyesine lüzum olmadığına dair müzayedede ilannamesinde sarahat var ise o halde işbu nizamnamenin 14. bendindeki tarife mucibince harc olarak müzayedeciye verilmesi icab eden meblağ ve bunlarla beraber satılan malın en yüksek fiyat veren kimse namına kaydı için iktiza eden tapu harclarını dahi te'diye edecektir.

Ba mazbata dain olanlar en yüksek fiyatla talip olacak kimseleri müzayedede teklif edecekleri fiyatın tediyesinden ibra edip onlara zemin olmalarına müsaade olunabilir. Şu şartla ki Kaza Defter-i Hakani ser memurundan bu babda müzayedeyi ihraba memur olan kimseye hitaben bir tezkire ibraz edilmelidir.

2) En yüksek fiyat teklifinden kimse işbu bendin 1 numaralı fıkrasında münderic ihkama riayet etmeyecek olan satış yeniden açılıp müzayedeye devam edilecek ve eğer işbu ikinci defada teklif edilen en yüksek fiyat birinci defadaki en yüksek fiyat teklifinden noksan kalması sebebiyle bir zarar hasıl olacak olursa ibtida ki müzayedede en yüksek fiyatı teklif eden kimse bu zararı tazmin etmekle beraber tazmine kendisini icbar için ihtiyar edilecek herhangi masarısı dahi tediyeye edecektir.

3) En yüksek fiyat teklif etmiş olan kimse satış gününden laakal onbeş gün ve nihayet yirmi beş gün sonra Kazanın Defter-i Hakani Dairesinde isbat vucud ederek bedel müzayededen mütebaki kalmış pare varsa anı veya tediyesi talep olunacak herhangi miktarını tediyeye edecektir.

4) Ba mazbata dair olup en yüksek fiyatı teklif eden talibe müzayedede teklif ettiği fiyat için zemin olan kimse satış gününde laakal on beş ve nihayet yirmi beş gün sonra icra memuru dairesinde isbat vucud ederek o misallü en yüksek fiyatla talip olan kimselerin müzayedede üzerlerinde kalmış olan mebalığ için ibra makbuzu i'ta edecektir.

5) En yüksek fiyat teklif eden kimse işbu bendin 3 numaralı fıkrasında münderic şeraiti ifâdan nikul ederse depozito tarihiyle te'diye edilmiş olan meblağ her ne miktar olursa olsun komilen zabd ve müsadere edilecek ve müzayedeciye aid olan harçlar tenzil edildikten sonra tahsil zımında satış icrası emredilmiş olan matlubatın eda ve tesviyesi için sarf ve isti'mal edilecektir. Henüz vacibel te'diye kalan mütehakinin tahsil için evvelce bir satış vuku bulmamış gibi mal tekrar satış çıkarılabilecek ve işbu ikinci satışta teklif edilen en yüksek fiyatın evvelki satışdakinden noksan kalacak olursa aradaki fark ilk satışta en yüksek fiyat teklif etmiş olan mezkur kimse

tarafından tazmin edileceği gibi ikinci satışın icrası için ve kezâ farkı kendisine cebren tazmin ettirmek için vuku bulacak mesarif dahi onun tarafından tesviye edilecektir.

6) Müzayedede en yüksek fiyat soran kimseye o fiyat için zemin olan dair bilhukm işbu 10. bendin baladaki 4 numaralı fıkrası ihkamını icradan ederse yine onuncu bendin 5 numaralı fıkrası ihkamı mucibince en yüksek fiyat teklif eden kimsenin tabi bulunduğu mücazata aynen tabi tutulacaktır.

7) Baladaki şerait mucibince en yüksek fiyat soran talibin veya sorulan fiyat için en yüksek fiyat teklif eden talibe zemin olan dain bilhükümün mesuliyetleri 1885 senesi 10. numaralı usul-i muhakemat-ı hukukiye kanunu ihkamı mucibince aleyhlerine ikame edilecek davadan dolayı hiçbir vecihle halleder olmayacaktır.

11-Satış için teyin edilen zamanda satışın icra edilmekte olduğu odanın kapuları müzayedeci arzu ederse kapatılarak satış icra eden kimse ta müzayedeyi kapadıp 10. bend mucibince tediyesi lazım gelen meblağ en yüksek fiyat sorandan talep edinceye kadar satışın ibtidasında hazır bulunan herhangi bir kimsenin terk edip çıkmasına mümanaat edilebilir.

12-Satışın hitamından müzayedeyi icra eden kimse matbu' müzayede ilannamelerinin bir nüshası üzerine en yüksek fiyat teklif eden kimsenin ismini ve mahal ikametini yazıp teklif ettiği fiyat ve te'dib etmiş olduğu meblağ veya meblağların miktarını gösterecek ve işbu meblağı satışa müteallik vesaik ile beraber satış gününden itibaren on gün zarfında Defter-i Hakani Dairesi tevdi' edilecektir.

13- Her bir kazanın Defter-i Hakani Ser Memuru herhangi bir malın ne suretle ve ne gibi şerait tahtında satılması hakkında kendi re'yiyle tensib edeceği herhangi talimat-ı mahsusa i'tasına salahiyetdardır. Maamâfih bu gibi salahiyetini isti'mal ederken bir satışın 1885 senesi usul-i muhakemat-ı hukukiye kanunu veya kanun-i mezkurı ta'dil eden diğer herhangi bir kanunhilafına olarak icrasını emre deneyecektir.

14- İşbu nizamnamede zikri geçen haraçlar bir vache âti beyan edilecek hususât için ve istifâ olunacaktır. Yani

1- Matbu' müzayede ilannameleri ğ-ş-l

İsarı için 0 3 0

2- İşbu ilannamelerin (Mahkeme salonuna talik edilenden) her nüshasını talik için 0-1-0

3-Müzayedeci harcı olarak satılan beher kıta için teklif edilen fiyat üzerine: - En yüksek fiyat 2 lirayı tecavüz etmediği takdirde 0 1 -0

Şol şartla ki müzayedeci hiçbir vecihle teklif edilen meblağın nısfından fazla bir şey almayacaktır.

Teklif edilen en yüksek fiyat ğ - ş - l

2	lirayı tecavüz eder fakat	5 lirayı tecavüz etmezse	0-2-0
5	lirayı tecavüz eder fakat	10 lirayı tecavüz etmezse	0-4-0
10	lirayı tecavüz eder fakat	20 lirayı tecavüz etmezse	0-7-0
20	lirayı tecavüz eder fakat	50 lirayı tecavüz etmezse	0-1-0
50	lirayı tecavüz eder fakat	100 lirayı tecavüz etmezse	0-15-0
100	lirayı tecavüz eder fakat	300 lirayı tecavüz etmezse	1-0-0
300	lirayı tecavüz eder fakat	500 lirayı tecavüz etmezse	1-10-0
500	lirayı tecavüz eder fakat	1000 lirayı tecavüz etmezse	2-0-0
1000	lirayı tecavüz ederse		3-0-0

15-Defter-i Hakani Dairesi herhangi alakadar bir kimseye behr suret masduka için âtideki haraçların te'diyesi üzerine satışın neticesini mebin bir hesap cedveli i'tâ edecektir.

Zir'de hesap cedveli için müracaat iden kimse medyun bilhükm olduğu ve satışdan hasil olan meblağın mecmu'ı gayri sâfisi 25 liradan aşağı olduğu takdirde

ğ-ş-1

0-0-4½

0-1-0 sair bilcümle ahvalde

Ihtar – muhtarların nazar-ı dikkatı satış nizamatinin zirde muharrir 8. maddesine bilhassa celp olunur.

8- (A) Defter-i Hakani ser me'murı tarafından âhir suretle emrolunmadıkça emval fûrûhat için takım takım teklif olunur. Emval en yüksek pay sürene hemân satılmış addedilecektir. Maamafih kuruhat için kâfi mikdar emval teklif edilmiş ve tahsil olunacak meblağı temin edebilecek kadar pay sürülmüş olduğu takdirde müzayedeci her bir takım için en yüksek pay soran kimselerin isimleri ile sürülen en yüksek payı bildirecek ve ondan sonra o emval için daha ziyade pay sürülmediği takdirde son defa olarak fiyat teklifleri davet edeceğini hazıruna bildirecektir. Eğer başka fiyat teklif olunmaz ise her bir mal için teklif olunan en yüksek fiyatları ve en yüksek payı sürenlerin isimlerini sarahaten beyan edecek ve satış kapanacaktır.

8- (t) müzayedeci fûrûhat edilmiş mueyyen her bir takım için sorulan bütün paylara mahsus olmak üzere ayrıca tutulan kayd üzerine 1 depozitonun 2 kayd rûsümü ve 3 mezdad icrâtı olarak kendi tarafından depozitodan alınan meblağ hesabına te'diye olunan meblağları beyan edecektir. Ondan sonra liste en yüksek pay soran kimse tarafından imzalanacak yahud onun okuyup yazmak bilmediği takdirde parmak işareti müzayedeci muhtarın gayri bir şahıs tarafından tasdik olunacaktır.

Muhtarlar dikkat etmelidirler ki bilmüzayede satışlarda vuku bulan tekliflere kendi etvar ve hareketiyle medyunun zararına olarak icrayı-te'sil edilmesin ve satışda hazır bulunan kimseler varsa ki onların tavrı ve hareketi vaki' olan tekliflere medyunun zararına ve haksız olarak icrayı nüfuz ediyor ve muhtar o keyfiyetten haberdar bulunuyorsa muhtar o gibi kimselere ihtarda bulunmalı ve onlar vaki' olan ihtarı diledikleri takdirde onları hemen polise ve Defter-i Hakani Dairesine raport etmelidir.

Muhtarlar bilmüzayede satışlarda gerek kendileri için gerek çocuklarının tabi' vasileri sıfatıyla pay sürünenler ve ne de veche layık üzere tayin edildikleri vekiller vasıtasıyla bilvasıta pay sürünenler muhtarlar satış nizamatinin 12. maddesi ahkâmını daima suratle icraya çalışmalıdır.

Mezadeci muhtarlar, bilmüzayede satışlarda alınacak kayd vesimlerinin doğru olarak hesap edilmesi için bu nizamatin ikinci kaimesinde gösterilen (N212) numaralı formda muharrir talimatı dikkatle okunup mütalaa etmelidir.

Üçüncü kaimede gösterilen N213 numaralı forma malın üzerine istifa olunacak kayd harclarını mebir bir cedveldir. Bu formalar bilmüracaat Defter-i Hakani dairelerinden istihsal olunabilir.

BİRİNCİ KAİME (Numune A)

Sakinlerinden nek atide

Zikr olunan emvalde Defteri Hakani Dairesi defterlerinde mukayyed hususi müzayedenin icrasına ta'yin edilmiş olan

Sakinlerinden Tarafından

Kaza Mahkemesinin Sene 19

Tarihli bir emrine binaen 19 senesi ..... şehrinin ..... nci günü.....de serat ..... kasım üzere müzayede-i aleniye ile satılacağı işbu ilanname ile ilan olunur.

İsmi bilade muharrir müzayedeciye müzeyadenin icrasına değin tahriren fiyat teklif olunabilir.

Kayıt numar ası	Navita ve kıta numar ası	karye	mev ki	Malın tafsilâtı			Hudu d	Müzaye deye cıkarla n hisse-i mukay yede	Kıym et mah mize	mül aha nât	Satış ismen ..... ha .... lesi	
				cins	.... sathiyesi Veya.....						Bütüne	Kuruş
					Tar a			7000	7/8	0		
				Tar a			1000	1/7	2	2	31	
				Ağa c su					0	2	3	

Bilade tarif olunan emvalin hisse-i mukayyedesini cins veya miktarına yahut medyun bilhükümün hak tasarrufuna dair te'minat saine olmaksızın müzayedeye konulmaktadır.

Müzayede aksine bir sarahat olmadıkça 1923 senesi müzayede nizamâtı na tabi' bulunacaktır.

Fi 19 Defter-i Hakani Ser Memurin

İhtar: Yukarıdaki numurede gösterilen rakamların maksut kayıt resimlerini hesap usulünü izah etmektedir.

Numune (B)

Sakinlerinden .....nin

Atideki zikr olunan emvalde Defter-i Hakani Dairesinde mukayye olan hassası müzayedenin icrasına tayin edilmiş olan

Sakinlerden Tarafından

Kaza mahkemesinin sene

19 tarihli bir emrine binaen 19 senesi şeh

nin .....nci günü de

Saat ..... de ..... kısım üzer müzayede-i aleniye ile satılacak işbu ilanname ile ilan olunur.

İsmi balede muharrir müzayedeciye müzayedenin icrasına değin tahiren fiyat teklif olunabilir.

Ebniye vesair	Eşçar		Arazi	Malın kain bulunduğu karye
	Eşçarın aded ve enval	Kaç kıtadan ibaret olduğu	Kaç kıtadan ibaret olduğu	

Satılacak emval ve şerait-i müzayede hakkında ..... da talik edilmiş olan müzayede ilannamesinden veya müzayedeciden yahut Kaza Defter Hakani Dairesinden tafsilat-ı kamile istihsal olunabilir.

Fi.....19.....Defter-i Hakani Ser Memurin

2. Kaima [N 215 numaralı forma]

Kayıd resimlerini hesap etmek için talimatdır.

1. kaimede (A) işaretli numune (N.70) numaralı bir müzayede listesini gösteriyor ki farz olunan bir satışı izah etmek maksadıyla imla edilmiştir. Mezkure Memuru "Mülhaza" sütununda satılan malın veya arazi nev'inden olduğu takdirde her bir parçanın satış fiyatı nisbetini göstermiştir ki onun üzerine müzayedeci kayıd resimlerini hesap edecektir.

Emsâl

1. takım bir kıta-i arazi-i mîriye 14 lira ve 17 şiline satıldı.

Beşinci kaimedeki cedvele göre 10 lira üzerine alınacak kayıd resmi 10 şilindir.

Aynı cedvele göre 4 lira ve 18 şilin üzerine alınacak kayıd resmi 4 şilin ve 8 kuruşdur. Demek ki 14 lira ve 18 şilin üzerine alınacak kayd resminin yekünü 14 şilin ve 8 kuruşdur.

2. takım Tarla ve Eşçar 31 lira 2 şilin ve 2 kuruşa satıldı.

Arazi-i miriye için, satış fiyatının 8'de 7'si mülk için arazi-i miriye 8'deli 31 lira 2 şilin ve 6 kuruşun sekizde yedisi 6 7 lira 4 şilin ve 4 kuruşdur.

Beşinci kaimedeki cedvele göre 67 lira 4 şilin 4 kuruş kıymetinde olan arazi-i miriye üzerine alınacak kayd resmi miktarı hesap edilsin, şöyle ki
20 lira üzerine alınacak kayd resmi miktarı bir liradır.

7 lira 4 şilin ve 4 kutruş üzerine alınacak resm miktarı 7 şilin ve 6 kuruştur. Kayd resminin mecmu' 1 lira 7 şilin ve 6 kuruştur.

31 lira 2 şilin ve 6 kuruşun sekizde biri 3 lira 17 şilin ve 7 kuruştur.

3. kaimeye göre 3 lira 7 şilin ve 7 kuruşluk mülk üzerine alınacak kayd resmi miktarı 7 kuruştur.

Binaenaleyh 2. takım için alınacak kayd resmi 1 lira ve 8 şilinden ibarettir.

3. takım icaretin nev'inden bir mal 3 lira ve 6 şiline satıldı 4. kaimedeki cedvele göre 3 lira ve 6 şilin üzerine alınacak kayd resmi 1 şilin ve 7 kuruştur.

4. kaimedeki cedvele göre 3 lira ve 2 şilin üzerine alınacak kayd resmi 1 şilin ve 8 kuruştur.

İhtar: Her bir kıta malın kayd resimlerine ilaveten 6 kuruştan ibaret bir de koçan resmi tahsil olunacak ve tahrir-cedid mucibince malın birden ziyade kimseler tarafından iştirâ olduğu taktirde her bir alıcıdan 6 kuruş kayd resmi tahsil olunacaktır.

-Komisyon-

Komisyon azâsı muhtarlar gibi aynî suretle ve aynî müddet için ta'yîn olunup aynı ehliyeti ha'iz olmaları iktizâ eder.

Muhtara kendi vezâifini ifâ hususunda muâvenet etmek.....umumî vazifesi olup nevâd-ı âtiye suret-i ka'tiyede kendilerine tahmîl edilmiş olan vezâif meyânındadır:

Vazifeye mübaşeretten soñra sûrat-i mümkinine ile imzâlarının bir suretini Defter-i Hakani Da'iresine a'ti etmek

İnşaât-ı nezâret etmek. İnşaâtı ..... yüzünden malına zarar îras edilmiş olan kimseye verilecek tazminat akçesinin keşif ve takdiri hususunda muâvenet etmek

İsti'mal ve tasarrufunda eslihâ-i nâriye bulundurması ğayr-i münasib olan kimseler hakkında rapor vermek; hıfzıssıha -i umumiye (kara) kanununun meclis icâra bulunduğu karyeler de hıfzıssihâ-i umumiye hakkında muhtelif vezâif hakkında ihbaratı alarak ..... olan malı görüp muayene etmek. Emvât-ı defnine mahsus mahalleler hakkındaki vezaif

Memnu olan vakitlerde zeytun toplamak arzu eden kimselerden tahriri ihbarnameler almak..... Tahtındaki vezaif;

Maarif kanunu tahtındaki vezaif emval-i gayrimenkulünün taksimiyle ..... kaydı ve kıymetlerinin taktirine mütallik muhtelif vezaif

İfâ ettikleri hıdmet için muhtarlara te'dip olacak haracları ..... cedvelidir.

Birinci Kısım

Harcın talep ve istifâsı için me'zuniyet	Harcın miktarı	(Hidemât)
Numara 18 (1923) Defter	Bir kuruş( )	1889 senesi hayvan şahadetnameleri kanunu tahtında i'tâ edilmiş olan her bir şahadetnâme için:: Her bir hayvan için verilen her bir şahadet name için
Kezâ	Kuruş(1/2)	Aynı muamelede verilen ilk on şahadetnâmeden sonra verilen her bir şahadetnâme için

Harcın talep ve istifâsı için me'zuniyet	Harcın miktarı	(Hidemât)
1923 numara 18 defter	5 şilin 1 ½ kuruş	1894 senesi İdâre-i Emvâl ..... kanunu tahtında bir vefat vuku'u kaza mahkemesi mukayyedine rapor etmek için 31gün zarfında ..... kayd için
190- numara 16 Madde 6 kezâ	4 kuruş 4 ½ kuruş	31 günden sonra..... defterinin behr sahife-i ..... her bir kayd için
1890 – numara 16, Madde 8		..... defterinin behr sahife-i kamilesindeki her bir kayd için
1890 – numara 16 Madde 21	1 kuruş	

Harcın talep ve istifâsı me'zuniyet için	Harcın miktarı	(Hidemât)
1923 numara 18 defter	4½ Kuruş	Taksim-i enâl ve tahkikat-ı mahalleye hususunda bir defter hakani me'muruna muavenet için İmzaları, mühürleri ve imza işaretlerini tasdik için İcrâ memuru namına ..... infâzı için (A) pi sürülen en yüksek meblağ on şilini tecâvüz itmediği taktirde.

Harcın talep ve istifâsı me'zuniyet için	Harcın miktarı	(Hidemât)
1923 numara 18 defter İcra memurlarına ait nizamât-ı mahakim-i adliye 1840 numara 8 fi 25 teşrin ol 1890 tarihli ceride-i resmiyeye bak	Pi/sürülen en yüksek meblağın yüzde iki buçuğu harc-ı asgari 1 şilin Yevmiye bir bucuk şilinden ziyade olmak üzere	(B) Pi sürülen en yüksek meblağ 10 şilinden ziyade olduğu suretle Na tamam kalan müzayededen müdürün emriyle mali nakil hususunda ğayb edilen vakit için Müzayede pusulaları taliki için

Bir şilin meblağ ile beraber dokuz kitadan yukarı olmak üzere taksimi icrâ edilmiş olan Malik-i behr kıtası için ilâveten bir kuruş ücret	Muhtar taksimde her bulunmadığı suretle(1)
---	--

Baladaki miktar ile beraber sa'f edilmiş olan vakit için 1 numaralı bendin ikinci fıkrasındaki ücret	Muhtar taksimde hazır bulunduğu suretle(2)
--	--

3 üncü bend tahtındaki harclarda intakâlen ihraz edilmiş olan malın taksimi halinde mütevefânın vefâtıyla terk etmiş olduğu verseniñ lasdiki ücreti de dahil bulunacaktır.

4 Sair kâfe-i şehadetnameler 4 ½ kuruş

Salıfelbeyan Harclar-Gerek bir veya daha ziyade kıta malı aid olsun ve gerek olmasun her bir şehadetname veya tasdik için kâbil istifâ olup hiçbir muhtar bu meblağın te'diyesi için matlub olan bir muamele hakkında birden ziyade şehadetname tasdirini icbâr etmeyecektir.

Tarih Cedveli

İhtar- Kaffa-i Kavâniniñ makâsıdı için tarih ..... nci isti'mâl olunur.

Nisan

1.günü ..... sahife

2.gününden mühehhir olmak üzere

3.günü .....

Harcın talep ve istifası için me'zuniyet	Harcın miktarı	(Hidemât)
1923 Numara 18 defter	Muhtarın re'fi ve taktirine ..... nihayet bir şilin	Emvâl-i menkule yahud gayr-ı menkuleye müteallik herhangi bir şehadetnameyi mühürlemek için
Keza	4 ½ kuruş	Emvâl-i gayr-ı menkule vesâire eshâbınıñ vuku vefâtın defter-i hakani dairesine ihbâr için
Keza *	_____	Emvâl-i gayr-ı menkulenin herhangi bir satışına mütedâir i'lânâtı ta'lik ve o gibi satışları icrâ etmek için (satış nizamâtına bak.)

- * ..... den verilecektir
• Komisyon tarafından verilecektir.

İKİNCİ KISIM

1907 senesi 12 numaralı kanununñ 39.maddesiniñ 1. fıkrasına bak.

- 1) Emvâl-i gayr-i menkuleniñ işgal veya tasarrufuna aid hususât için bir şehadetname tasdir imza ve temhir edildiğinde

(1) Malı görmeksizin 4 ½ kuruş
(2) Malın görülmesi icâb edip muhtar tarafından gidilip görüldüğü taktirde.

4 ½ kuruşdan ma'dâ malik görülmesi zımında işgal edilen vakit için yevmiye 2 şilin veya yarım gün yahud daha az bir müddet için bir şilin hesabıyla bir ücret

- 2) Bir mal-ı gayrı menkul sahip veya meşgalenin vefâtına yahud terk etmiş olduğu varasına aid hususât için bir şehadetname tasdir, imza ve temhir edildiğinde 4 ½ 'n(ğ)
3) Alakadar-ı sahip -i müştereklerin rızasıyla icrâ edilmiş olan mal gayrı menkul taqsimine mahsus bir şehadetname tanzim, imza ve temhir edildiğinde

Mayıs

1. günü .....»

Haziran

30. günü .....»

Son Pazar gününden evvelki Pazar günü »

30. günü .....»

Temmuz

Ay zarfında .....»

Ağustos

20. günü .....»

25. günü .....»

Teşrin-i evvel

İlk Pazar günü .....»

15. günü .....»

22. günü .....»

29. günü .....»

Teşrin-i sani

1. günü .....»

Mart

1 ay zarfında

31. günü.....»

Mehmet Harun Çellik
Lefkoşa/ Temmuz-2005

23

۱۴۹۷

The Mukhtar's Handbook.

قبریس

مختار له مخصوص تعلیمات مجموعه سی

(بالمادونه نشر اولنمشدر)

قبریس

لفقوشه ده، حکومت مطبوعه سنده طبع اولنمشدر.

۱۹۲۹

فهرست

صفحه	
۴-۱	مقدمه
۴	مأموریه ابتدای مباشرتده کی وظائف
۸-۵	وظائف عمومی
۱۰-۹	وظائف مخصوصه
۱۰	صلاحیت
۱۱	خرجیله
۱۱	بردن زیاده مختار بولندیفی حالده
۱۲	اورمانلر
۱۳-۱۳	حیوان خسته لقلری
۱۶-۱۵	منع امراض
۱۷	میوه اشجارینک محافظه سی
۲۱-۱۷	صحت عمومی قانونی
۲۱	وبرکو تحصیلی
۲۲	اسقای اراضی
۲۴-۲۳	حیوان شهادتنامه لری
۲۴	اسلحه ناریه
۲۴	وزنلر و اولچولر
۲۹-۲۵	امواله خائثانه ایراث خسار
۳۲-۳۰	اموال ایتم اداره سی
۳۵-۳۲	تولدات و وفیات قیدی
۳۷-۳۵	دفن اموات
۳۹-۳۸	قریه ضابطه سی
۴۰-۳۹	خروب و زیتونلر
۵۰-۴۰	قریه بوللری
۵۴-۵۱	قریه تمهداتی
۵۶-۵۵	معارف-اسلاملره مخصوص

صفحة

٥٦-٦٠	• • •	معارف روملره مخصوص
٦٠-٦١	• • •	انتخابات
٦١	• • •	عربلره مخصوص
٦٢	• • •	اموال غير منقوله نك تقسيم، تقدير و قیدی
٦٢-٦٨	• • •	مختار شهادتنامه لری
٦٦	• • •	ارثاً انتقال
٦٨	• • •	اموالك تقسیمی
٦٩-٧٠	• • •	تحقیقات محلیه
٧٠-٧١	• • •	تقدير قیمت
٧١	• • •	تحریر عمومی
٧٢	• • •	وارداتك كشف و تقديری ایچون مساحه اجرایی
٧٣-٧٥	• • •	مهر و امضالرك تصدیق
٧٦-٧٨	• • •	مواد عمومی
		مضبطلرك انفاذی:
٧٨-٨١	• • •	اموال منقوله فروختی
٨٢-٨٤	• • •	اموال غير منقوله نك بالزایده فروختی.
٨٤-٨٥	• • •	صایتش نظامانی
١٠٣-١٠٦	• • •	١ نیجی قائمه
١٠٧-١٠٩	• • •	٢ نیجی قائمه
١١٠-١١١	• • •	٣ نیجی قائمه
١١٢	• • •	٤ نیجی قائمه
١١٣-١١٤	• • •	٥ نیجی قائمه
١١٥-١١٦	• • •	قریه نومیسونی
١١٧-١١٨	• • •	خرجلری مبین جدول
١٢٤-١٢٥	• • •	تاریخ جدولی

— مختارلره مخصوص تعليمات مجموعہ سی —

(فصل اول)

— مقدمہ —

ہر بر قریہ یاخود محلہدہ مأمورین محلیہ بر مختار و درت اعضادن عبارتدرلر. مختارلر والی طرفندن، قریہ یاخود محلہ اہالیسنک بش کیشیسندن نصب و تعیین اولتورلر. مذکور بش کشینک ایکیسی مجلس ادارہ طرفندن و اوچی ایسہ قضانک مجلس قوانین اعضاسی طرفندن تعیین اولتور. خرستیان جماعتی ایچون مختار و اعضالر ادارہ و قوانین مجلسلرینک خرستیان اعضاسی طرفندن و اسلام مختار و اعضالر ایسہ مذکور مجلسلرک اسلام اعضاسی طرفندن تعیین اولتورلر. متباقی درت کیشی اعضادرلر. ہر ہانکی بر قریہ یاخود محلہ جماعتک اہالیسی قاریشق اولوب صوک تحریر نفوسہ کورہ ۳۰ خرستیان یاخود اسلامدن دہا زیادہ اولمدینی تقدیردہ مختار ایلہ اعضالرک ہانکی جماعتہ منسوب اولہ جقلرینی تثبیت ایچون ہر ہانکی

ر وقتده و هر هانگی بر قریه و یا محله ده والینک
آسریله بر تحریر نفوس مخصوص اجرا اولنه بیله چکدر.
(۱۹۲۸ سنه سی ۳۸ نومرولی قانونی).

مختار و اعضار، تعیینلری تعقیب ایدن شهر نیسانک
انجی کونندن اعتباراً ایکی سنه مدته اشغال ماموریت
ایدلر. فقط مدت ماموریتی ائناسنده وفات ایتش
و یا عزل ایدلش یا خود صورت اخرله مختارلقدن
انفصال ایتش اولان بر مختار و یا اعضانک یرینه
تعیین اولنان مختار و یا اعضا، یرینه قائم اولدینی
کسه نك تعیین ایدلش اولدینی مدتک انقضاسنه قدر
اشغال ماموریت ایدر. بعض احوال بالاستثناء، بر قریه
یا خود محله نك یکریمی بش یا شدن زیاده اولوب مجلس
قوانین متخیرلنک سنه جاریه اسامی دفترنده مقید
بولنان بالعموم اهالیسی مختار و یا اعضا صفتیه خدمت
ایتمکه صالح و تابع در. بر کسه وجه لایق اوزره
مختار تعیین ایدلگدن صکره والینک تصویب ایله یه چکی
معقول بر سبب موجود بولمیدینی حالدده او صفتیه
خدمت ایتمکدن امتناع ایلدیکی تقدیرده بش لیرادن
زیاده اولماق اوزره بر جزای تقدی یه تابع بولنور.
مختار صفتیه خدمت ایتمکه یمین ایتش اولدقلری حالدده
او صفتیه ایفای وظیفه دن امتناع ایدن مختارلر حقلرنده

مخاذا اولته بيه جك سائر هر هانكي بر چاره قانونيدن
 ماعدا هر بر جرم ايچون بر ليرا جزاي نقدي
 ويرمكه تابع دولر. بر مختار يا خود اعضا قوميسرك
 تحريري مساعده سيله وظيفه سندن استعفا ايده بيلير.
 مختار لر كندى قريه يا خود محله لر ينك حسن حال،
 صحت و رفاهي ايچون كل مرتبه مسئول دولر و اعضا لر
 دخي بو مسئولته اشتراك ايتلي دولر.

مختار لر كنديلرينه عائد احكامي محتوي اولان
 قانونلره آشنا اولملري و كندى وظائف و صلا-
 حيتلريني تماميله بيلملري الزمدر.

بناء عليه، آشاغيده كي صحيفه لري و كذا قائم مقام
 قضا طرفندن كنديلرينه براي تعليمات اعطا ايدلمش
 اولان كافة اوراق و قوانين صورتلريني دقتله او قوملري
 اقتضا ايدر.

مختار لر بتون وظيفه لريني كنديلري ايچون يازلمش
 و تعريف ايدلمش بولغي بلكه مه مليدر لر.

بعض احوال ظهور ايدر كه بونلرده وظيفه لري
 ايجاي اوله رق ياه جقلمري شيئي قرار لاشد ير ركن كندى
 دكا و درايتلرينه اعتماد ايتلمري اقتضا ايدر. مختار لر
 معقولانه و حسن نيتسه حرکت ايدر لسه مشكلاته
 اوغرا ملري غير محتمل در.

مختارلق وظیفه سی بر طاقم حقوق و امتیازاتی
مشمولدر. فضله اوله رق بر مقام امنیتر و بر مختار
وظیفه سنده بر کونا سو حرکت یا خود اهل ایله
متهم اولور و یا کندیسنه ویریلن اعتمادی خلاف
قانون اوله رق سوء استعمال ایدر ایسه حقنده اتخاذ
اوله بیله جک سائر هرهانکی بر چاره قانونیدن ماعدا
والی طرفندن عزله تابع بولنور.

[مأموریته ابتدای مباشرتده کی وظائف]

قومیسره، یکی مختارلرک دائره سنه کلوب یمن ایتملی
ایچون بر آون تعیین ایدر.
یکی بر مختار ماموریته ابتدای مباشرتده سلفنک
مختار صفیله یدنده بولنان کافه دفاتر، قیودات،
وثائق، اوراق و مهرلری، بولنر ایچون بر مقبوض
علم و خبری ویره رک، سلفندن تسلیم آله جق و
کافه سنک تمام اولوب اولمادقلرینی دقتله تدقیق
ایده جکدر.

ممکن ایسه اشیای مذکورده نك تدقیقی سلفیله
برلنکده یابه جق و، هر نه صورتله اولورسه اولسه ن،
بر شیئی نقصان بولدیغی یا خود بر شی حقنده کندیسنه
ایضاحات ویرلسنه لزوم کوردیکی تقدیرده بلا تأخیر
سلفیله کوروشه جک و آندن ایضاحات طلب ایده جکدر.

اگر هر بر شيك منتظم بر حالده بولنديغه دائر
كسب قناعت ايتزه، همان قوميسره راپور ايدوب
احوالی آکا عرض و ايضاح ايتلی در.

يکی مختار و اعضانك وظيفهيه مباشرتدن صكره
سرعت ممكنه ايله امضالرينك صورتلريني قضا دفتر-
خاقانی دائرهسه اعطا ايلملری ايجاب ايدر.

[وظائف عموميه]

بر مختارك و وظائف عموميه سی شونلردر:

(۱) مختارلغه تعين اولنديغی قریه و یا محله دروننده
آسایشی محافظه ايتك؛

(۲) كندی مختارلغی داخلنده وقوع بولان هر بر
آغر جرم یا خود قضا حقهده اك یا قینده کی ضابطه
هر كزینه سرعت ممكنه ايله معلومات ویرمك یا خود
توندرمك،

(۳) واردات تحصيلنده حكومت مامورلرینه
مظاهرته بولنق؛

(۴) قوميسر و یا ناحیه مدیری طرفندن، نشر
ایچون، كندوسنه كوندریله جك اعلاننامه، بیاننامه و
سائر اوراق رسمیه قریه و یا محله سی داخلنده
كورونور بر محله نشر ايتك و یا اورایه تعلق ايتك.

اخطار. — بو مثللو اعلاننامه لر و سائره نك — عكسه
بر امر و پرلش اولما دجه — وصولدن صكره سرعت
ممكنه ايله نشر و يا تعليق اولملىرى اقتضا ايدر.
اعلاننامه و سائره نك محندن سو كلوب يرتيلماسى
و يا محو اولماسى پوليسه اخبار ايديله جكدر، (جزا
قانوننامه سنك ۳۹۳ نجه ماده سنه باق).

(۵) اجرا مامورى و كيلي طرفندن و يا نامنه اوله رق
انفاذ ايچون كندوسنه تسليم اولنه جق باجمله مذكره لرى
انفاذ ايتك،

(۶) بر مزادجى و ظائفك اجراسنه مناسب اولديغنه
دائر دفتر خاقانى و مساحه رياستندن بر شهادتنامه
المغه و رئيس مومى اليهك قعاتنى موجب بر كفالت
ماليه اعطاسنه تابع اولمق اوزره، قريه و يا محله سنده اجرا
طريقيله باجمله اموال غير منقوله فروختك اجراسنده
بولمق، بر قريه و يا محله ده اوصاف مطلوبه يني حائر
بر مختار بولمديغنده، بيع و فروخت قضيه سى، قضا.
نك اوصاف مطلوبه يني حائر اك ياقين مختارى طرفندن
اجرا اولنور،

(۷) ۱۸۹۵ و ۱۹۲۸ سنه لرى تولدات و وفيات
قانونلى تحتنده موضوع عهده سى اولان وظائفنى
ايضا ايتك،

اجرتی استحصاله حتی اولفقدن، کندی ماموریتی
حسیله منع ایدلییه جکدر.

(۱۱) وقت بوقت قضانک اداره مجلسدن تعیین
اولنه حق فیاتلرده بروجه پشین تأدییه اولتمق اوزره
حکومتک ایفای وظیفه ضمتنده سفر ایتمکه بولنان
هر هانکی بر مامورینه ایجابی حالنده قوناق، طعام
و آت می تدارک ایتمک؛

(۱۲) استعمالی قانوناً ممنوع اولان حسیله لی یاخود
یا کلش وزن و یا اولچولرک کندی معلوماتی داخلنده
اوله رق هر بر استعمالنده لازم کلن مامور محلییه
اخبار کیفیت ایتمک؛

(۱۳) خلق یاخود مواشی میاننده بر علت ساریه
باخود منتنه و یا بر علت ساریه یاخود منتنه مظهونه
ظهورنده قضانک قومیسرینه یاخود ناحیه نیک مدیرینه
و یا بر ضابطه مامورینه معلومات ویرمک؛

(۱۴) اموال منقوله یاخود غیر منقوله حقنده هر
هانکی بر شهادتنامه یی، اعطاسندن امتناعه حق
ویره حق بر مانع اولمدیفی احوالده، اعطا ایتمک؛ و
(۱۵) علی العموم، قانون و یا عرف و عادت اقتضا-
سندن اوله رق موضوع و یا مودوع عهده سی اولان
بالجمله وظایفی انفاذ ایلیمک.

۱
 اخطار. — بیلهرك غير صحيح بر شهادتنامه ویرمك
 اون لیرا جزای نقدی و یا بعض احوالده ایکی
 سنه دن زیاده اولماق اوزره بر مدت حبس ایله
 مجازاتی موجب اغیر بر جرمدر.

[وظائف مخصوصه]

مختارلرک کذا اتیده ذکر اولنان مواد و خصو-
 صاته متعلق ایضا ایده جکری خصوصی وظیفه لری
 واردر: —

اورمانلر	.	.	.	حیفه ۱۲	یه	باق
حیوانات خسته لقلری	.	.	.	« ۱۳	«	«
منع امراض	.	.	.	« ۱۵	«	«
اسقای اراضی	.	.	.	« ۲۲	«	«
حیوان شهادتنامه لری	.	.	.	« ۲۳	«	«
اسلحه ناربه	.	.	.	« ۲۴	«	«
اوزان و اکیال	.	.	.	« ۲۴	«	«
میوه اشجارتینک محافظه سی	.	.	.	« ۱۷	«	«
صحت عمومی	.	.	.	« ۱۷	«	«
امواله خائنه ایراث خسار	.	.	.	« ۲۵	«	«
اموال ایتم اداره سی	.	.	.	« ۳۰	«	«
تولدات و وفیات قیدی	.	.	.	« ۲۲	«	«

دفن اموات	صحیفه ۳۵ .	باق
قریه ضابطه سی	« ۳۸ «	«
زیتونلر و خروبیلر	« ۳۹ «	«
قریه یوللری	« ۴۰ «	«
قریه تمهداتی	« ۵۱ «	«
معارف	« ۵۵ «	«
حکمه احکامنک انفاذی	« ۷۸ «	«
عربلر و تقلیات	« ۶۱ «	«
اموال غیر منقوله نك تقسیم، قید و		
تقدیر قیمتی	« ۶۲ «	«

[صلاحیات]

بر مختار کندی مختارلنی دائره سی داخلمده، ۱۹۲۷ سنه سی قبریسی محاکم عدلیه فرمان قانونیسی احکامنجه، بر ضابطه ماموری صلاحیات و امتیازاتی حائز اولوب، ساء علیه خصوصات سائره میاننده، اسباب معقولیه مستند کندی ظن و قناعتمه کوره قتل و یا قتله تصدی کبی آغیر بر جرم ارتکاب ایش اولان بر شخصی ر دردست مذکوره فی حامل اولمقسنین دردست ایتک صلاحیتمه مالکدر؛ فقط بو صلاحیتی استعمال ایتدیکی تقدیرده بالاتا خیر اک یابین ضابطه هرگزینه ارسال معلومات ایده چکدر.

بر مختار لدی الایجاب آسایشی محافظه و یا خود مجرم و یا مظنون اولان بر شخصی قانون دائره سنده در دست اتمک ایچون هر هانکی بر کیمسه نی کندیسنه معاونت اتمکه دعوت ایده جکدر و بر صورتله دعوت اولنوبده بر سبب معقول اولقسزین ایفای معاونتدن امتناع و یا اوکبی معاونتی اهل ایدن کیمسه ۳ لیرا جزای تقدییه مستحق اولور.

[خرجلر]

مختار لر معین بر طاقم خرجلر اخذینه صلاحیتدار ایسه لرده بر مختار قانونک صراحت کندیسنه ماذونیت ویردیکی اجرتدن ماعدا بر اجرت طلب و اخذ ایده جک اولورسه ۱۰ لیرادن زیاده اولماق اوزره بر جزای تقدی ایفاسنه تابع بولنه جقدر، (خرجلره عائد جدول ایچون ۱۰۷-۱۲۲ نجی صحیفه لره باق).

[ردن زیاده مختار بولندی احوال بیانده در]

بر قریه و یا محله ده بردن زیاده مختار بولندی تقدیرده هر مختار بالطبع یا لکنز کندی منسوب بولندی جماعته متعلق اموره مداخله ایده جکدر و بر وظیفه مخصوصه نک هانکی مختار طرفندن ایفا ایدیله جکی قانونده صراحت کوسترلمدیکی و اکا دائر بر اختلاف بولندی

احوالده مسئله قومیس کولسنه حواله ایدنک اقتضا ایدر. *قاسم*

قریه قومیس کولسنه ایینه

وزیر عدالت بر ایینه کولسنه اوزرینه یازیلدی

(فصل ثانی)

مختار لرك احوال مخصوصه به متعلق وظائفي ۰

اورمانلر

خانه انشاسی، یا خود امور بیتہ و یا زراعیہ
استعمال مقصد لریہ اورمان داخلندہ اشجار قطع ایتمک
ایچون رخصت طلبنی حاوی اولوب قریہ اہالیسی
طرفدن یابیلان استدعا نامہ لرك مختار لرك طرفدن قومیسرہ
عرض ایدملری ایجاب ایدر. بو کی مساعده یالکیز
اورمان ج۔ وارندہ بولنان و محتاج بولندقلری اوطون
و کراستہنی علی المعتاد جوارده کی اورمانلردن
استحصال ایدن کویلرہ ویریلیر.

بو مثللو استدعا نامہ لرك ترویجی ضمنندہ مختار،
(کندی قناعتہ کورہ لزوم کوررسہ) رخصت اعطا.
سنک لزومنی بیان ایدہ جک و:

(۱) طلب اولنان کراستہنک نہ مقصد ایچون
استعمال اولنہ جفتی؛

(۲) طلب اولنان اشجارک محیطنی، ارتفاعنی،
عددی و جنسی؛

(۳) اشجارك قطع ايدلسی آرزو اولنان محلی؛ و
 (۴) اشجاری قالدیرمق ایچون مطلوب اولان مدتی،
 ذکر ایده جکدر.

سکنه سی اورمان داخلنده سوریلرینی اوتلاتمق
 ایستین بهر قریه نك مختاری مارت اینده حیوانلرک
 عسدد و نوعی و اوتلادلری آرزو ایدیلن محلری
 مبین قومیسره تحریری بر راپور ویرملی در.

حیوان خسته لقری

بر قریه ده و یا جوارنده حیوانات آره سنده خسته لق
 ظهور ایدرسه آنک منع سرائی ایچون تدابیر اتخاذ
 ایدلسدیکی تقدیرده اهالی به مهم زیان و خسار
 ویرلسی محتمل در.

تحت تصرف و یا مراقبه سنده هر هانگی بر مرض
 و یا علته طسوتلمش اولدیغی آکلایشلان بر حیوان
 بولندران هر کیسه بلا تاخیر مختاره خبر ویره جک در.
 حیوانی اختلاطدن در حال منع ایتمک و یا حیوان
 کبره ش ایسه سرعت ممکنه ایله لاشه سنی دفن ایتمک
 مختارک وظیفه سیدر.

اگر بر حیوانک خسته لغه طوتلقدن صکره قیصه بر
 مدت ظرفنده کبرمش و یا ساری بر خسته لقدن

کبرمش اولدیغه دائر قناعت حاصل اولور ایسه لاشهسی اولدیغی کبی (دریسی بوزلکسزین و یا جسد فتح اولمقسزین) سونمه مش کیرج درونته، اگر سونمه مش کیرج بولنه بیلیر ایسه، لا اقل ۴ و یا ۵ قدم درینلکنده دفن اولمقی و لاشهسی اطرافنده بولنان فضلات یاخود قان کبی مواد برابر کوموللی در.

اشبو تعلیمات موجبنجه وظفه لرینی افا ایتیمان مختارلر ایلك دفعه کی قباح ایچون ۵ لیرا؛ آیکنجی دفعه کی قباح ایچون ۱۰ لیرا و اوچنجی دفعه کی قباح ایچون ۲۰ لیرا جزای تقدی ویرمه که تابع اولورلر.

ساری بر خسنه لقدن کبرمش اولدیغی شبهه اولنان بر حیوانک دریسی صائمق و یا مبادلہ ایتک، یاخود صاتش و یا مبادلہ ایچون آنی میدانہ قومق جنایت نوعندن بر جرم تشکیل ایدر. اول صورتله او منلو بر درینک اخذ و اعطاسی ایچون وقوع بولان هر بر تشبث مختارلر طرفندر بلا تاخیر ضابطه یه اخبار ایدیله جندر.

بر قریه ساحه سنک، بر حکومت اعلانیله اغنام چیچکی و سانره ایله بولاشمش اولدیغی اعلان ایدلدیکی تقدیرده مختار، حیوانلری اشلامق ایچون حکومت طرفندن کوندربلان اشخاصه معاونت ایتکه

و بالجملة حيوان صاحبلىرىنىڭ بىر مۇجىب امرى حيوانلىرى-
يېنى آشيلا تىللىرىنى تامين ايلمىگە مۇجۇردۇر. كذا، او امر
اخىرىدە دىن حيوانلىرىڭ او ساھەدن قالدۇرۇلۇپ
مۇختار مەسئۇلەتتە بولۇپ كەتتى.

شۇنداقلا خىستەلىگە بولاشمىش اولدۇقلىرى اعلان
اولان ساھەدە ھەر ھانكى بىر حيوانىڭ بوغازلىقىنى
كەڭ مەنۇعدىن، مۇرەككەپ قىرغاققا بېكىتىشكە ياخۇد
قېرىس ضابطە ئىسكەرىيەتتە مەنسۇپ بىر فۇردىڭ تىزىمى
مەسئۇلەتتە ئىسكەرىيەتتە ئىدۇلۇن.

ھەر ھانكى لاشە، بۇيۇنۇز و دۇرۇڭ ياخۇد بۇنۇڭ
ھەر ھانكى ئاقسەنەك بولاشمىش بىر ساھەدن قالدۇرۇلۇپ
كەڭ مەنۇعدىن.

قۇدۇز خىستەلىنى ئىسكەرىيەتتە ئىدۇلۇن و يا ئىك خىستە
شەبھە ھاسىل اولدىغىنى تەقدىردە ھان قومىسەرا خىبار
كىفەت ايلمىڭ مۇختارلىق و ئىسكەرىيەتتە ئىدۇلۇن.

منع امراض

مۇختارلىق، مەلۇمات اولدۇقلىرى شەبھەلى ھەر ھانكى ورم
وقوعان بىلا تەخىر كەندى دائىرەلىرىدە مەنسۇپ ئىسكەرىيە
مەمۇرىيە خىبار ئىسكەرىيەتتە ئىدۇلۇن، پىرتىلىڭ
و سائەرنىڭ تەظھىر و يا ياقىق سۈرۈپتە ئاتلاف ايدىلەللىرىنى
تامين ايجلى دۇرۇر.

خانلارنده: چيچك، صوچيچكي، قزيرل حما، قولرا،
وبا، قوش بالازي، مه يذيجيت، تيفو، تيفوئيد و
باغرساق حماسي كي بر خسته لقه طوتلديني شبهه
ايديلن بر كيمسه بولنان خانه صاحبلي قضا طيه
مامورينه، قريه دو قورينه و يا مختاره اخبار
كيفيت ايدم جكلردر. مختار او كي بر اخبارنامه يني
اخذ ايدر اتمز همان قوميسره يا خود اك يقين پوليس
مرآينه خبر ويره جكلدر.

بر قريه ساحه سنك، بر حكومت اعلانيه بر علت
ساربه و يا منتهيه طوتلمش اولديني اشعار ايدليكي
تقديرده طيه مامور مشولي او ساحه كيرن يا خود
اندن چقان اشخاصي تحت مراقبه آير و مختارلر
بو مامورلره ياردم اينمكه مجبوردرلر.

بو نظامات خلافتده هر هانكي بر حركت جزاي
تقدي و حبس جزاسيله قابل تجزيه در.

هر هانكي مسكينك و قوطان يا خود شبهه لي هر
هانكي بر مسكينك خسته لني قوميسره اخبار ايدليلي در.
بو وظيفه يني ايفا ايتيان مختارلر بش ليرا جزاي تقدي
ويرمكه تابع درلر.

میوه اشجارینک محافظه سی

مختار لر، قریه یاخود محله ده زیتون، خروب و یا میوه اغاجی اودوننی ساتان و یا ساتشه چیقاران یاخود صامق ایچون ائی طاشیان بر کیمسه دن — او ساتش ایچون — قومیسرک رخصت تذکره سی ابراز ایلمسنی طلب ایده بیله جکدر. رخصت تذکره سی ابراز ایلمدیکی و یا او اودونک، فروختی ایچون رخصت و برلش اولان اودون اولمادینی مختارجه محقق ایلمدیکی تقدیرده مختار او اودوننی ضبط ایده بیله جک و کیفیتی سرعت ممکنه ایله قومیسره و یا ضابطه یه اخبار ایده جکدر.

صحت عمومیه قانونی

مختار و اعضالر، ۱۸۹۳ سنه سی حفظ الصحه عمومیه (قرا) قانونی مقاصدی ایچون قانون مذکورک جاری بولندینی قریه لرده «قریه حفظ الصحه قومیسون» اولوب مختار رئیس صفتنی حائز بولنه جکدر.

بر قریه ده بردن زیاده مختار و قریه قومیسونلری بولندینی صورتده مختار لرله قومیسونلر برلشهرک قوانین مذکوره موجبجه «قریه حفظ الصحه

قومیسونی، تشکیل ایدر لر و قومیسر مختار لرك برینی
رئیس تعیین ایدر.

حفظ الصحه قومیسونی :

(۱) قریه داخلنده کی صواقاقرله عمومی محللرك

تنظیفات و تعمیراتنه، صو خندقلرینك وجه لایقنده
اولسنه و مواعدن سالم اولملرینه دقت ایده جك؛

(۲) قریه داخلنده عمومی و یا خصوصی بر محله

صحت عمومییه مضر اولان مزخرفات و سوپورو-
ندیلك بریکوب قالمسنی منع ایده جك؛

(۳) عمومی و یا خصوصی بر ممشا قویوسندن ،

یا خود سائر بر صورته حاصل اولان تعفن و سائره
منلو عمومی تعجیز ایدن شیرلی ازاله ایچون اتخاذ
تدابیر ایلده جك؛

(۴) صو آنان و یا صویك جمع و حفظ اولندینی

یرلرك تطهیرات و تعمیراتنه باقه جق؛

(۵) موتانك قبرستاندن بشقه بر محله دفن ایدله-

سنه دقت ایده جكدر.

حفظ الصحه قومیسونی قومیسرك تصویبیه:

(۱) سلخانلر احضار ایده بیله جك و قریه داخلنده

حیوانات ذبحنی بر اصول و قاعده تحتنه قویه بیله جك؛

(۲) قریہ داخلندہ بر سوقاغی و یا عمومی محلی
تسویہ و یا اصلاح ایدہ بیلہ جک؛

(۳) قریہ ایچون این بر صو تدارک ایدہ جک و
قریہ نک صحت و نظافتک ترویجی موجب هر بر
شیئی اجرا ایدہ جک؛ و

(۴) سالف الذکر خصوصاتک موقع اجرایہ وضعی
ایچون تعلیمات یابہ بیلہ جکدر کہ او تعلیمات تصدیق
ایچون قومیسرہ کوندلملی در.

بو مثللو تعلیمات قومیسر طرفندن تصویب ایدلکدن
صکرہ قریہ داخلندہ کوزہ کورونور بر محلدہ تعلیق
ایدیلہ جک و تعلیق اونندقدن بش کون صکرہ قریہ
سکنہ سی اوزرنده مرعی الحکم اولہ جق و تعلیمات
مذکورہ دن بری خلافندہ حرکت ایدن اشخاص
اون شیلی، جزایہ تابع بولنہ جقلدرکہ مختار بونک
ایچون محکمہ حضورندہ اقامہ دعوی ایدہ جکدر.

حفظ الصحه قومیسونی، قومیسرک مساعدہ سفی
استحصال ایتمک شرطیلہ، رسم و ویرکو طرح و
تحصیل ایدہ بیلہ جکدر.

مذکور رسم و ویرکولر قبول و تصدیق ایدلکدن
صکرہ قریہ نک کورونور بر محانہ اعلان تعلیق

ایتمک صورتیله نشر اولنه جکلدر و انلر اوج آی طرفنده تأدیله ایدلدکلری تقدیرده مختار محکمه نزدنده تعقیبات قانونیه اجرا ایله یه جکلدر.

بو صورتله طرح و تحصیل اولنان مبلغ «قریه صندیغنی» تشکیل ایدله جکلدرکه بو صندیق مختارک بید اداره سنده بولسوب مختار بهر سنه مارتک ۱۳۱۱ سنجه کونی قومیسره صندیغک بر حسابی ویره جک و آکا عائد بتون مقبوض علم و خبرلری ابراز ایله یه جکلدر.

حسابات مجلس اداره جه تعیین اولنه جق اشخاص طرفندن تفتیش ایدیله جک و شاید قریه صندیغنه عائد هر هانکی بر مبلغک غیر مناسب بر صورتده صرف اولندیقی تظاهر ایدرسه او مثللو مصارفات ایچون مسئول اولان کسه لر او مبلغی مذکور صندیغنه اعاده ایدله جکلدر.

حفظ الصحه قومیسونی اعضاسندن هر بری، قومیسرک اخطارنامه سندن صکره، سالف الذکر وظائفک ایفاسی خصوصنده اهل ایلدکلری حالده، ایکی ایرا بر جزای تقدی ایفاسنه تابع بولنه جق و قومیسر، اجراده قصور ایتمش اولدقلری ایشی، مصارفی قریه طرفندن تسویه ایدلمک اوزره، اجرا ایتدیره. جکلدر.

بالاده ذکر اولسان قانون تحته کی جزای تقدیر
 قریه سند یغنه تأدیبه ایدیله جک و قوانین مذکوره
 احکامنی اجرا ضمننده اختیار ایدیلن قانون دائره
 سنده کی کافه مصرفارده قریه سند یغندن ویریله جکدر
 هر هانکی بر تعجیلکی تحقیق ایتک ایچون بر
 صحیه مامورینک هر هانکی بر محله کیرمکه حق
 اوله جقدر. طلب وقوعنده مختار و یاخود اعضاردن
 هر هانکی صحیه مامورینه رفاقت ایده جکدر.

اخطار. — قومیسرک اشبو قانونلری موقع تطبیقه
 وضع ایتک خصوصنده کی صلاحیاتی ایچون ۱۸۹۹
 سنه سی ۲۳ نومرلی قانوننک ۵-۷ ماده لرینه و
 فی ۱۸ مارت سنه ۱۹۱۰ تاریخلی جریده رسمییه
 مراجعت اولنه.

ویرکو تحصیل

مختارلر، ویرکومرک تحصیلی ایچون ایفای معاونت
 ایتک خصوصنده عمومی وظیفه لرندن باشقه (۵) نجی
 صحیفه باق): ویرکو یاخود رسملرک تأدیبه سی طلبنی
 حاوی مجلس ادا مضبطه لرینی اجرا ایچون دیشاری
 کیدن ویرکو شهیدار لرینه رفاقت ایتکه دعوت
 اولته بیله جکدر در کور اعلانه امه لرک مندرجاتی مختارلر
 طرفندن تعلق آن کیمسه لره تبلیغ ایدیله جکدر.

اسقای اراضی

مختار و اعضاء، ۱۸۸۷ سنه سی اسقای اراضی و صو قانونی تحتنده فعله کتیرلش اولان انشاتک محافظه سنه نظارت و انشات مذکور به ایراث ایدیلن هر هانکی ضرری قومیسره اخبار ایده جکلردر. بونی عن قصد اهل ایلدکری صورتده ۳ لیرا جزای تقدی به مستحق اولورلر. بو مثللو انشات اسقائه دن مستفید اولان مال صاحبیری، انشات مذکور یوزندن ماللرینه ضرر ایراث ایدیلش اولان کیمسه لره تضمینات ویره جکلردر. تضمیناتک نوع و مقدار یله مالی فائده کورمش هر بر مال صاحبی طرفندن ویر یله جک حصه اعانه تک نسبی مختار و اعضاء طرفندن تعیین ایدیله جکلدر.

بونلرک قراری قلمه انه جق و اوچ صورتی یاییه رق امضا و تمهیر ایدیله جکلدر. قرارک بر صورتی قومیسره و بری تضمینات طلب ایدن کیمسه یه ارسال ایدیله. جک، دیگر ی ایسه قریه داخنده کوزه کورونور بر محله تعلیق اولنه جکلدر. قرار مذکورک قریه داخنده نشر و اعلانی خصوصنده وقوع بوله جق اهل مختار و اعضایی بر لیرا جزای تقدی به تابع قله جکلدر.

اگر مختار و اعضاء، تضمیناتی تقدیر ایتمیری طلبنی حاوی قومیسر طرفندن بر اخبار نامه آلدقندن صکره

یدی کونه قدر تقدیر خصوصنی اهل ایدہ جک اولورلرسه قومیسر تقدیرک اجراسی ایچون اهل وقوفدن کیمسہلر تعیین ایدہ بیله جکدر.

حیوان شہادتنامہ لری

صاتلمسی مراد اولتان هر جنس اوکوزلر، آتئر، قاطرلر، مرکبلر، دوهلر، قوبونلر، کچیلر و طوموزلر ایچون کندی مختارلنی داخلندہ علی العادہ ساکن اولان کسہلرہ تصرف شہادتنامہ لری اعطا ایتک مختارک وظیفہ سیدر.

مختارلرہ دیب قوچانی حاوی دفترلر درونندہ شہادتنامہ فورمہ لری ویریلہ جک و حیواننی صاتمق مراد ایدن صاتیجینک دفترده قالان دیب قوچانی امضا ایتسنہ دقت اولنہ جقدر. کذا شہادتنامہ لردہ حیوان نلرک اوصافنک صورت صحیحہ دہ بیان ایدلمش اولدینغی تامین ایتک و شہادتنامہ ایچون مراجعت ایدن کیمسہنک فی الحقیقہ حیوان صاحبی کندیسی ونا اصولی وجهلہ کندی طرفندن مأذون قلنمش وکیل اولدینغی تحقیق ایتک دقت ایدیلہ جکدر. چونکہ اگر صاحب مراجعت حیوانی سرفت ایتمش ایسہ آکا شہادتنامہ ویرن مختارک مشکلاتہ اوغرامسی محتملدر.

بر مختار حیوان شهادتنامه‌سی اعطا ایلدیکنده عینی حیوانه عائد اسکی بر شهادتنامه وارسه انی آلوب نزدنده حفظ ایلجه جکدر.

عن قصد غیر صحیح شهادتنامه ویرمه‌نک جزاسی مع ویا بلا مجازات تقدیه ایکی سنه مدته حبسدر.

اخطار. — هم خرسیتیان و هم اسلام مختاری اولان قریه ویا محله‌لرده شهادتنامه‌لر (طرفینک عکسنه قرار ویردیکی احوال بالاستننا) صاتیجینک دیناً منسوب بولندینی جماعک مختاری طرفندن تصدیر قلته‌جکدر.

اسلحه ناریه

مختار و اعضار، قریه یاخود محله‌ده اسلحه ناریه استعمال ایدوب او کبی اسلحه‌ینی تحت تصرف‌لرنده بولتدیرمه‌یه غیر مناسب عد ایسله‌کری اشخاصک آسملرینی تحریراً قومیسره بیلدیرملی درلر.

وزنلر و اولچولر

مختارلر غیر صحیح وزن و اولچی استعمالی اخبار ایتمک بالخاصه ماموردرلر.

غیر صحیح طارتیلر و اولچک‌لر ویا طاشلر یاخود طارنی و اولچک یرینه قوللانیلان سائر شیلر استعمال ایدن کیمسه‌لر ایچون جزار وضع اولتمشدر.

امواله خائانه ایراث خسار

اشخاص مجهوله طرفلرندن ماللرینه خائانه ایراث
خسار ایدلسندن طولایی تضمینات آلق ارزو ایدن
کیسه لر، اضرار ایدلمش اولان مسالك اراضیی
داخلنده کائن بولندی و یا ضررک ایقاع ایدلمش
اولدی قریه و یا قریه لرك مختارینه یا خود ایکی اعضاسنه
و اک یقین بولیس مرکزینه سرعت ممکنه ایله اعطای
معلومات ایده جکلردر.

مذکور اخبارنامه یی الیر آناز مختار و ایکی اعضا
یا خود کندی طرفلرندن او مقصد ایچون تعیین
اولان اشخاص وقوعبولان ضرری مدعینک رفاقیله
همان معاینه ایدوب تضمینات اوله رق تأدیبه سی لازم
کن مبلنی کشف و تقدیر ایتملی درلر.

مدعی مذکور مبلنی قبول ایتدیکی تقدیرده، مختار،
مدعی طرفندن ویریلان اخبارنامه تاریخندن اعتباراً
اون کون ظرفنده قریه نك ویرکو ویره اها لسنک
بر لیسته سی احضار ایدوب قریه داخلنده کائن هر
بر کلیسا و یا جامع قپوسنه تعلیق ایله یه جک، فقط
کلیسا و یا جامع موجود بولندی حالده او لیسته یی
قریه نك کورولور بر محلنه تعلیق ایله یه جکلر. مذکور
لیسته، قرارلاشدیرلمش تضمینات اوله رق تأدیبه سی

لازم کان بتون مبلغه هر بر کسه نك تأديه ايده جي
مبلغی محتوی بولنی در.

مختار لر، تخمین اولان ضرری ویرکو ویرن بتون
اهالی آره سنده مساوی اوله رق تقسیم اتملی در لر.

(۱) اخطار— ویرکو ویرن اهالی، کندیلرینه هر
هانکی نوع تکالیف کشف و تقدیر ایدلش اون
سکز یاشنده و دها بیوک بر یاشده بولنن بالمله
ارککلر و اون سکز یاشندن یوقاری اولان بتون
قادیلر دیمکدر. قریه حدودی داخنده کآن مناسره،
مهتوش و تکیه لرك ناظر لری و چفتک متصرف لری
اهالی مکلفه دن معدود در لر.

(۲) اخطار— کندیلرینه ویرکو کشف و تقدیر
ایدلش اولان و فقط ارتق بر قریه ده ساکن
بولنن اشخاص یوقاریده ذکر اولنن لیسته یه داخل
اولاملی در لر. لیسته نك نشر و تعلیق ایدلدیکی تاریخدن
اعتباراً یکرمی کون طرفنده پاره نی تحصیل اتمک
مختارک وظیفه سیدر. مختار، قومیسر طرفندن اعطا
اولنه جق قسوجانلی بر دفتر دن مقبوض علم و خبر لری
ویره جک. و تادیات قریه نك بتون اهالیسی طرفندن
ایفا ایدلدیکی تقدیر ده پاره نی مدعی یه تسلیم ایدوب
آندن بر قبض ورقه سی اله جقدر.

بعض کسهار پاره ویرمدکاری تقدیرده مختار اخذ
ایدلیکی مبلغ مدعی به تسلیم ایدیه جک و اگر مدعی
مبلغ متباقینک تحصیلی ایچون تعقیبات قانونیه اقامه
ایدوسه مختار، دعوانک تاریخ بدایتدن اعتباراً یکریمی
کون ظرفنده پاره ویرمهین اشخاصک اسملرینی
کوسترن بر لیستهی محکمهیه کوندره جکدر.

هر حالده مختار، ضررک مدعی طرفند اخبار
ایدلیکی تاریخدن اعتباراً اون بش کون ظرفنده
ویرکو ویرن اهالینک بر اسامی لیستهسی احضار
ایلهیه جک و حین مراجعته آنی مدعی به تسلیم
ایده جکدر.

مدعی، ضرر حقیقده بر مقاوله اجرا ایدلهمش کی،
پاره ویرمهین اشخاص علیهنده اقامه دعوی ایلهیه
بیله جکدر؛ یعنی

مقاوله یا بلمدینی تقدیرده مدعی محکمهیه مراجعت
ایدرو دعوانک استماعی ایچون محکمه طرفندن کون
تعین ایدلسی اوزرینه استدعانا مسنک بر صورتیله
دعوانک رؤیتی ایچون تعین اولنان کونی مشعر بر
اخبارنامهی مختاره تبلیغ ایلر.

مذکور استدعانا صورتیله اخبارنامه، قسریه نک
ویرکو ویرن اهالیسی کوسترن لیسته ایله معاً دعوا-

نك استماعي ايجون تعيين اولتان كوندن اون كون
اول مدعي طرفندن قريه نك معين محلرينه تعليق
ايديلير.

تضمينات اعطاسي ايجون محكمه طرفندن قرار
ويرلديكي تقديردنه «تضمينات امرنامه سي» تسميه
اولتان بر امرنامه محكمه دن چيقار كه بو امرنامه مختاره
ويريله جك مصرف و خرجلر داخل اولديني حالده
ايفاسي لازم كلان تضميناتي تعيين ايلر. بو امرنامه نك
صورتلري مختاره تبليغ ايديلير و مختار آنلري قريه
نك هر بر كليسا يا خود جامنك قوسنه تعليق ايدوب
تضمينات امرنامه سنده محرر هر بر شخص طرفندن
واجب الادا اولان مبلغي تحصيله چالیشه جق و قوميسر
طرفندن كنديسنه او مقصد ايجون ويريلن قوچانلي
دفتردن مقبوض علم و خبرلري اعطا ايله يه جكدنر.
مختاره مذكور امرنامه نك تاريخ اخذندن اعتباراً
اوتوز كون ظرفنده، او صورتله تحصيل ايلديكي
مبلغي پاره يي تاديه ايتمش اولان اشخاصك اسامي
ليسته سيله برابر محكمه يه تسليم ايتملي دره.

مذكور اوتوز كون ظرفنده پاره يي تاديه ايتامش
اولان اشخاصك اسملريني مين بر ليسته نك مختار
طرفندن پوليسه اعطاسي ايجاب ايدر. آنك اوزرينه

او کي کسهلر پوليس طرفدن محکمه به سوق اولتورلر
و عند المحکوميه، تآديه ايتامش اولدقلري هر اوج
غروش ايچون بر کون حبسه کيدرلر.

تضمينات امرنامه سنک تعين ايلديکي مبلغ بر قادين
طرفدن تآديه ايلديکي تقديرده محکمه مختاره خطابا
بر امرنامه تصدير ايدرکه پاره يي طلب ايتک و حين
حاجتده او قادينک مطلوب اولان مبلغک تحصيلي
ايچون کافی مقدار اموال منقوله سنک ضبط و فروختي
خصوصنده مختار آنکله تنيه اولتور.

مختارلر، بو کي احوالده، على العاده ضبط مذکره.
لري موجبنجه فروختدن معاف طوتيلان اشيانک
صاتلاماسنه دقت ايتملي درلر. (۸۱نجي صحيفه به باق).

۱نجي اخطار. — قريه ياخود محلهده هم خريستيان
و همده اسلام مختار بولنديني تقديرده، اشبو قانون
تحتنده ياييله حق مذکور وظائف مدعبنک منسوب
بولنديني جماعتک مختاري طرفدن ايفا اولنه جقدر.

۲نجي اخطار. — زهرلنش اولديني ظن اولنان بر
حيوان مسئله سنده مدعي ايله برلکده وقعه محله
کيدوب بر ضبطه حضورنده لاشه يي آچدير مق
مختارک وظيفه سيدر. حيوانک معدسه ي اقسامندن و،
اکر وارسه، آنده کي مندرجات اقسامندن، و باغري.

ساق، جگر و بورك اقسامندن بعض پارچهلر مناسب
بر قاب درونشه وضع اولنوب او وقتدن اعتباراً
آنلرك محافظه سی ایچون مسئول بولنهجق ضبطیه
تسلیم ایدلملی درلر.

اموال ایتم اداره سی

مسلم اولمایان بر کیمسه نك وفاتی اوزرینه قریه و یا
مجلسه نك مختاری متوفای مذکورک ورثه سی کهلر
اولدیغنی تحقیق ایدمه جکدر.

بر وارث ۱۸ یاشندن آشاغی اولدیغنی و یا مجنون
یاخود کندی امورینی اداره یه غیر مقتدر، یاخود
قبر یسندن غیبوت ایتمش بولندیغنی تقدیرده مختار:

(۱) متوفانک نه کبی منقول و غیر منقول اموالی
بولندیغنی، آخر ذمتده نه قدر دیون مطلوبه سی
اولدیغنی تحقیق ایدمه جک،

(۲) آتیه الذکر خصوصاتی کویسترن بر راپور تنظیم
ایدمه جک:

(ا) تاریخ وفات.

(ب) ورثه نك اسامیسیله حال و شاننک بیان.

(پ) بر حیات قالان زوج و یا زوجیه ایله اولاد

طرفندن استعمال اولنان یتاق طاقملری و البسه

خارج اولوق اوزره متوفانك اموال منقوله سنك
تفصیلاتی.

- (ت) او مثللو اموال منقوله نك قیمت منخه سی.
(ث) متوفانك اموال غیر منقوله سنك تفصیلاتی.
(ج) متوفانك مطلوبی اولان دیون ایله مدیونلرك
اسامیسی و حال و شانلری.
(چ) متوفانك اك یقین اقرباسدن بر قاجنك اسملری.
اخطار. — متوفانك اموال منقوله سنك قیمتیه مطلوبی
اولان دیونك مقداری جمعاً ۲۰ لیرادن زیاده یه بالغ
اولمازسه مختار بر راپور تنظیمنه مجبور دكلدر.
(۳) ذكر اولتان راپوری قضا محكمه سی مقیدینه
ارسال ایده جك.

- (۴) مختار، دیگر اموال منقوله ایله برابر، قیمتی
۳۰ لیرانی متجاوز نقد، نقد ایچاون تأمینات و یا
مجوهرات بوله حق اولورسه بونلری اخذ ایله بر
پاكت دروننه قویوب مهرله یرك قضا محكمه سی مقیدینه
کوندره جك و آندن بر مقبوض آله جقدر.
مختارلر صحت اوزره بر راپور تنظیمی ایچون ترکه دن
۵ شیلین بر خرج اخذینه صلاحیتدار اولوب بر
راپور ویرمك خصوصنده عن قصد اهل ایده جك
اولورلر ۵ لیرا جزای تقدی ایفاسته تابع اولورلر.

بر مختارک بالاده ذکر اولنان خصوصاته متعلق
وظائفنک اجرانسه عن قصد ممانعت و یا حیلوت
ایدن کیسه لر ۵ لیرا جزای نقدی ایفاسنه تابع
اولورلر.

اخطار. — اسلاملرک بو مثللو ترکه لری محکمه شرعیه
طرفندن اداره اولتورلر. مع نافیہ اموالک بر لیسته
سی قریه نک مختار و اعضاسی و ورثه نک بر یاخود
بردن زیاده سی حضورنده احضار ایدلملی در.

تولدات و وفیات قیدی

مختارلر کندی حدود صلاحیتلری داخنده قبریسلیلر
ایچون تولدات و وفیات مقیدلریدرلر.

[تولدات]

مختارلر دفتره قید اولنسی مطلوب معلومات حقنده
چوجغه تعلق اولانلردن و یا اکا باقانیلردن
یاخود معلومات ویره بیان هر هانکی بر کیسه دن
مقتدر اولدقلری مرتبه فضله تفصیلات استحصال
ایده جکلردر.

بر تولد وقوعی ۳۱ کون ظرفنده مختاره اخبار
ایدیله جک یاخود مختاره، ابوینه و یا چوجنک تولد
ایتدیکی خانه نك مشغله اخطارانده بولتوب معلومات
مطلوبه یی آنردن طلب ایدیه ییله جک و قید دفتری
اندره امضالاندره ییله جکدر.

یکی تولد ایتمش بر چوجق متروک بولندیقی تقدیرده
کیفیت ۷ کون ظرفنده مختاره اخبار ایدیه ییله جکدر.
بر تولد حقنده معلومات ویرن کیسه دفتری مختارک
حضورنده امضا ایدیه جک و مختارده اجرا ایدیلن
قیدی مهرله ییله جکدر.

اگر بر چوجق اسمسز اوله رق قید ایدلش ایسه
و یاخود اسمی مؤخرآ دکشدرلش ایسه چوجنک
پدر یاخود والده سی و یا وصی مختاره خبر ویره.
جک و مختار کندی دفترنده لازم کلان تصحیحاتی
یاپوب قومیسره اخبار کیفیت ایله ییله جکدر.

اخطار. — ۵ تشرین ثانی ۱۹۱۴ و ۷ آغستوس
۱۹۲۸ تاریخلری آره سنده تولد ایدوب اسملری قید
ایدله شش بولسان و یاخود اسملری قید ایدله کدن
صکره دکشدرلش اولان چوجنک حقیقده ابوین
یاخود وصیلر طرفندن ۱۹۲۹ آغستوس ۷ سندن
اول هر حالده مختاره خبر ویرلسی ایچون ترتیبات

مخصوصه موجود در. بو صورته حرکت ایتیمان
کسهلر اون لیرادن زیاده اولماق اوزره بر جزای
نقدی ایفاسنه تابع بولنه جقلردر.

تولدات و وفياتك قیدینه مخصوص هر هانکی
معلوماتی مختاره ویرمکی ذهول یاخود امال ایدن و یا
اندن امتناع ایلیان کسهلر اون لیرادن زیاده اولماق
اوزره بر جزای نقدی ایفاسنه تابع بولنه جقلردر.

[وفیات]

بر تولونك اقرباسی یاخود داخلنده بر کسه نك
وفات ایتدیکی خانه نك مشغلی وقوع وفاتی و آکا
متدائر تفصیلاتی مختاره اخبار ایتکه مجبوردر. بر
کسه نك بر خانه داخلنده وفات ایتدیکی احوالده
آنك جسدینی بولان و یاخود وقوع وفاتندن صورت
اخزله خبردار بولسان هر هانکی بر کسه مختاره
خبر ویرمکی در. آنك اوزرینه مختار کیدوب جسدی
کورمکی و وفاته مربوط اولان احوالی آکلاملی در.
مختار، کندیسنه وجه لایق اوزره راپور یا بلمدینی
احوالده لازم کلان معلوماتك کندینه ویرلسنی
اهالیدن طلب ایله یه بیله جکدر. غیر طبیعی یاخود
شبهه لی اسباب موجود بولمديغنه قانع اولدقدن صکره
مختار بر وفات شهادتنامه سی اعطا ایله به جك و

تفصیلاتی او مقصده مخصوص بر فورمه یه قیدایده جکدره.
 مع مافیه اک اوفق بر شبهه سی اولدینی تقدیرده اک
 یقین پولیس مرکزینسه اخبار کیفیت ایدوب تعلیماته
 انتظار ایله یه جکدره. مختارک یوقاریده ذکر اولدینی
 وجهله ویردیکی شهادتنامه ابراز ایدلدیجه اولونک
 تدفینه مساعده ایدلیه جکدره.

تولدات و وفیاتک قیدینه مخصوص دفتر طبقه لری
 قومیسر دائره سندن ویریلیر و هر آی نهایتده
 مذکور طبقه لری، بر وفات شهادتنامه سنک نه کی
 احوال تحتده تصدیر ایدلدیکی وفیات دفترینه قید
 اولنوب قومیسره کوندولملی درلر.

هر بر تولد قیدی ایچون اوج غروش و هر بر
 وفات قیدی ایچون اوج غروش بر مبلغ قومیسر
 طرفندن مختاره تادیه ایدلیه جکدره.

دفن اموات

بر قریه و یا محله ایچون یکی بر دفن اموات محلی
 تاسیس ایدلیه جکی جریده رسمیده اعلان اولدیفنده
 مختار و اعضالر:

(۱) قبرستان اولوق اوزره مناسب بر عرصه تدارکی
 ضمننده قومیسره معاونت؛

(۲) مذکور عرصه اطرافه بر پارمقلق و یا دیوار یا بمق ایچون نه قدر مصرف کیده جکنی تخمین؛

(۳) تأدیه ایدیه جک بدل حقنده عرصه صاحبیه اختلاف حاصل اتمکه غیرت؛

(۴) مجموع مصرفی قبرستانک استعماللرینه تخصیص قائمه جنی جماعته منسوب خانه صاحبیری میاننده، ثروتلری نسبتنده توزیع؛

(اخطار) — توزیع معامله سی، عرصه نك عمومی بر مدفن اولق اوزره قسیدی اجرا قلندقدن اعتباراً ۴۵ کونی کجه مک اوزره اجرا ایدیه جکدر.

(۵) توزیعاتی کوستردن جدولک بر صورتنی قومیسره ارسال و دیسکر بر صورتنی قریه و یا محله ده کوزه کورونور بر محله تعلیق ایدیه جکدر.

مختار مومبسردن بر اخبارنامه الهجق و انی قریه و یا محله ده کوزه کورونور بر محله تعلیق ایدیه جکدر که بو اخبارنامه تأدیاته تابع بولنسان کسه لک تأدیه ایتملری لازم کلن مبلغی اخبارنامه نك تعلیقندن اعتباراً بر ای ظرفنده مختاره تأدیه ایلملرینی آمر بولنه جق و بر کسه تأدیه خصوصنده اهمال ایدیه جک اولورسه

مختار ۳ غروش بر خرج ایله برابر واجب النادیه اولان مبلنی استفا ایده جک و ایجاب ایدرسه توزیع ایدلش اولان مبلغ ایله جزای نقدی و مزایده مصرفی ادایه کافی اموال منقوله صانه جق و فقط بر حکمک اجراسی خصوصنده صانشدن استنا ایدلش اولان شیردن برینی صائمایه جقدر (۸۱) نجی صحیفه باق).

توزیع ایدلش اولان آچهنک کافه سی و یا قابل تحصیل اولان مقداری تحصیل ایلدیکی حالده دهه آچیه احتیاج وار ایسه بر منوال سابق بر توزیع و تحصیل دهه یا بیله جقدر.

مختار اخذ و صرف ایدلش اولان آچهنک دقلیجه بر حسابی طوتهرق قومیسره ارسال ایده جکدر.

بو عرصه، عمومی بر دفن اموات محلی اولق اوزره قید ایلدکدن اعتباراً درت ای ظرفنده اطرافی چوریله جکدر.

اطرافی چوریلدیکی تقدیرده قومیسر او محل اطرافنک چوریلسمه و یا خود عنجی بنده ذکر اولندی منوال اوزره مصرفک توزیعنی امر ایده. بیله جکدر.

قریه ضابطه‌سی

قریه پولیسری ضابطه باش قوماندانی طرفندن تعیین اولنوب انک امرینه یاخود قبریس ضابطه عسکریه‌سی ضابطلرینک و یا چوک ضابطلرینک امرینه تابع درلر. مذکور پولیسر حکومت مامورلری عد ایدیلیر و حکومت مامورلرینک احوال و حرکاتی تنظیم ایدن باجمله جزا قانوننامه لرینه و سائر قانونلره تابع درلر.

قریه پولیسلرینک وظیفه لری شونلردر:—

تارلاره، باغچه لره، باغله، محصولاته و آغاجلره و صولره نظارت ایتک، ممنوع اولان یرلرده طوار- لرینی اوتلاتان چوبانلری راپورط ایتک؛ صاحبسز اوله رق طولاشان حیوانلری ضبط ایتک و محصولاته، باغله، اغاجلره، چیتله، صو یوللرینه، بنالره، اراضیه و یا حیواناته وقوعبولان بالعموم ضررلری مختار و اعضالره و پولیس مامور مسئولنه راپورط ایتک.

قریه پولیسری طرفندن ضبط اولنان حیوانلرک محافظه‌سنه مخصوص یر اییرمق مختار و اعضالرک وظیفه سیدر.

امواله ایراث اولنان ضررله کلنجه، قریه پولیسی، یالکز کندی فکرنبجه ضررک بر لیرایی کچمدیکی

احوالده او کی ضرر لری کشف و تقدیر ایده بیله-
 جکدر. مع مافیه وقوع بولان ضرر بر لیرای تجاوز
 ایتدیکی و ضرر بدلی ایچون طرفین مطابق قالدقلری
 تقدیرده قریه پولیسی مختار و اعضالره مراجعت
 ایتلی و بونلر ضرری کشف و تقدیر ایتک و راپور
 ویرمک اوزره همان ایکی اهل وقوف تعیین ایتلی درلر.
 اهل وقوفلرک راپوری مختار و اعضالر طرفندن
 تصدیق ایدلملی در و مختار و اعضا بردن اوچ شیلینه
 قدر بر اجرتک اعطاسنی تجویز ایله به بیله جکدر در.

اخطار. - اکر اهل وقوف بر کسه هر هانکی
 بر ضرر حقیقده حیله کارلقله ساخته بر کشف یاپارسه
 بر جزای تقدییه یاخود درت ایدن زیاده اولمامق
 اوزره حبسه و یا مذکور جزالرک هر ایکیسنه تابع
 بولنور.

خروب و زیتونلر.

خروب و زیتون محصولاتنک طوبلانلملری تاریخلری
 هر سنه قومیسر طرفندن تعیین اولنور و قریهده
 هر بر کلیسا و جامعک قپوسنه یاخود کلیسا و یا
 جامع بولمدیغی حالده قریهنک کورونور بر محله اکا
 کوره اعلان یاپیشیلور.

تعیین ایدنش اولان تاریخدن مقدم و یا تاریخ
مذکوردهن صکره اولوبده غروب شمسدن ایکی
ساعت صکره و طلوع شمسه ایکی ساعت قالدجه
قدر اولان زمان طرفنده زیتون دوشیرمک ایسته
بر کسه مختاره، و یا مختار بولمازسه اعضادن برینه
تحریرا اخبار ایده جیسک و دوشیرمسی مراد اولتان
مقدار یله اغاجلرک موقعنی بیان ایده جکدر.
روزکاردن یره دوشمش اولان زیتونلر مذکور
اعلانه حاجت اولقسزین طویلانیله بیلیرلر.

قریه یوللری

- « ۱۹۰۰ و ۱۹۲۸ سنه لری قریه یوللری قانونلری »
موجبجه زیرده کی ایشلر درعهده ایدیله بیلیر:—
- (۱) قریه سکنه سی طرفندن استعمالی مشروع
اولان هر هانکی بر طریق عام، یول و یا کچید
یا خود پیاده یولنک انشا، ابقا و تعمیرانی.
  - (۲) قریه حدودی داخننده طورغون بر حالده
بولتان بر صوی اقدوب قورومتق.
  - (۳) قریه داخننده و یا جواریده اولوب صخته مضر
و یا طاشه رق تهلکه نی موجب اولسی محتمل اولان
عمومی نغملرک، کوللرک و یا صو مجرالرینک تطهیری.

(۴) قریه‌نک احوال صحیہ سنی اصلاح ایچون هر
هانکی بر ایش

هر سنه نیشانک . سنجی کونندن اقدم مختار و اعضا
کله جک سنه ظرفنده اجرایی تصمیم ایدلش اولان
ایشاری بوجه آتی مبین قومیسره بر بیاننامه عرض
و تقدیم ایده جکلردر :-

(۱) ایشک نوع، وسعت و موقعی.

(۲) خصوصی آلاته و یا اهل صنعت بر کسه‌نک
نظارتنه احتیاج اولوب اولمادیقی.

اخطار. - شاید حکومت لازم کلن آلاتی تدارک
ایده‌مزسه قانونک احکامی تطبیق ایدیله‌میه جکلدر.

(۳) تصمیم ایدیلن ایشک انتظام لایق اوزره ابقاسی
و اقتضا ایدن عملیات تفجیریه ایچون یابیله‌جق
ترتیبات.

(۴) تعمیراتک و خندقلرک یابلماسی ایچون تصمیم
ایدیلن وقتلر.

(۵) قریه‌نک وجودجه صاغلام سکنه‌سنک عددی.

اخطار. - «وجودجه صاغلام» تعبیری :- رؤسای
روحانیه، بلدیہ رئیسلی، مختارلر، مکتب معلملی
و حکومتک موظف بر خدمتنده استخدام اولنان
کسه‌لردن ماعدا - قریه‌نک ۱۸ ایله ۶۰ سنلری

SONSÖZ

Kıbrıs etrafı denizlerle çevrili olduğundan yüzyıllar boyu istilaya açık olmuştur. Jeopolitik konumu nedeni ile birçok devlet hakim olmuştur. Bütün bu tarihi gelişmeler neticesinde de birçok millet bu adada bulunmaktadır. Ağırlıklı olarak Türk, Rum, çingeneler ve Araplar mevcuttur. Yine de kanunlar Müslüman ve gayri müslümler diye iki dinin gereklerine göre hazırlanmıştır.

Yapılan kanunlar devlet yönetiminde uyulmasının yanında halkın sosyal hayat içerisindeki işleyişlerinde uygulanması gerekli kanunları içermektedir. İngiliz Hükümeti, kanunları yaparken halkın örf ve âdeti, mal varlığının yönetimi, paylaşımını, kavga, kargaşa ve düzenin sağlanması ile ilgili yasaları çıkartmıştır. Yerel yönetimde halkın seçiminde serbest kaldığı muhtarları kendilerinin seçmelerini serbest bırakmıştır.

Muhtarlara mahsus kanunlar, talimatlar vererek yerel halkı yönetmişlerdir. Bu yönetimi talimatlarla yapmışlardır. Sosyal hayatta karşılaşılan bütün olayları içeren kanun niteliğinde olmasa da yürütme yetkisi verdiği muhtarlara talimatlar vererek yetki vermişlerdir.

İsa Tom
Mehmet Harun Çellik
Lefkoşa/Temmuz-2005

KAYNAKÇA

K.K.T.C. Girne Milli Arşiv Müdürlüğü